

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
ΤΜΗΜΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ

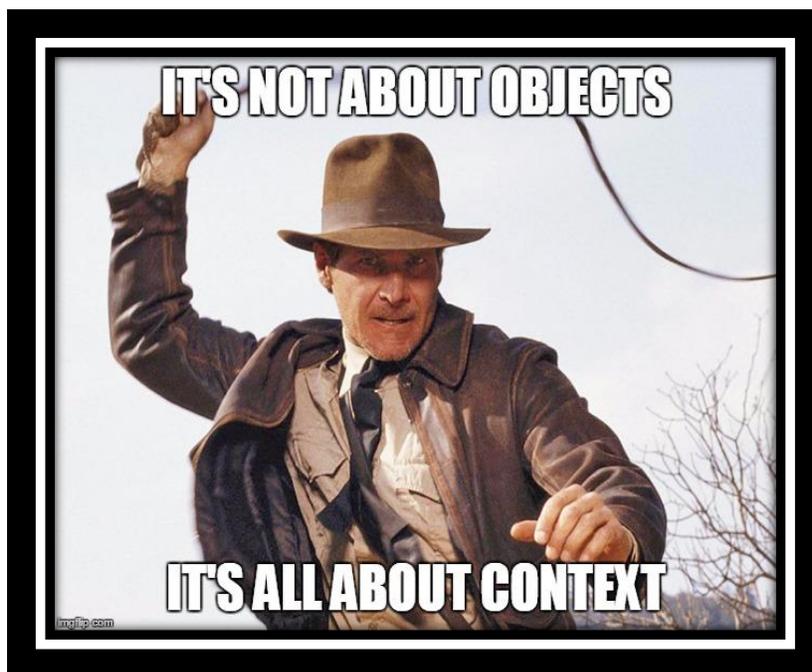
Π.Μ.Σ. Αρχαίος Μεσογειακός Κόσμος: Ιστορία και Αρχαιολογία
Κατεύθυνση: Προϊστορική Αρχαιολογία

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΜΑΡΚΑΚΗ

Damnatio memoriae.

Η παράνομη διακίνηση αρχαιοτήτων στην Ελλάδα -
Το παράδειγμα της αρχαιοκαπηλικής δραστηριότητας στην Κρήτη

ΡΕΘΥΜΝΟ 2018

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
ΤΜΗΜΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ

Π.Μ.Σ. Αρχαίος Μεσογειακός Κόσμος: Ιστορία και Αρχαιολογία
Κατεύθυνση: Προϊστορική Αρχαιολογία

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΜΑΡΚΑΚΗ

Damnatio memoriae.

**Η παράνομη διακίνηση αρχαιοτήτων στην Ελλάδα -
Το παράδειγμα της αρχαιοκαπηλικής δραστηριότητας στην Κρήτη**

ΤΡΙΜΕΛΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ

Κατερίνα Κόπακα

Τρις Τζαχίλη

Νένα Γαλανίδου

Ρέθυμνο, Μάρτιος 2018

μ

Πίνακας περιεχομένων.....	ii
Συνοτομογραφίες.....	iv
Κατάλογος εικόνων.....	v
Πρόλογος.....	vii
Εισαγωγή.....	1
Θεωρητικό Πλαίσιο.....	1
Θεσμικό Πλαίσιο.....	9
Damnatio Memoriae.....	12
Εγκληματολογική προσέγγιση.....	16
Οργανωμένο έγκλημα και παράνομη διακίνηση αρχαιοτήτων.....	16
Η ελίτ της αρχαιοκαπηλίας.....	22
Ο ρόλος της ακαδημαϊκής κοινότητας.....	30
Επαναπατρισμός και κατασχέσεις αρχαιοτήτων.....	36
Θυματολογία.....	38
Η εγκληματολογική προσέγγιση στην Ελλάδα.....	39
Νομοθετικές ρυθμίσεις περί Αρχαιοτήτων.....	42
Οθωμανικό Δίκαιο.....	42
Η αρχαιολογική νομοθεσία της Κρητικής Πολιτείας.....	45
Η αρχαιολογική νομοθεσία του ελληνικού κράτους.....	50
Η ισχύουσα νομοθεσία περί αρχαιοτήτων – Ο Ν. 3028/2002 (Παράρτημα 4).....	57
Αντικείμενο προστασίας:.....	57

Η νομική φύση των μνημείων:.....	61
Το προστατευόμενο ένομο αγαθό:	64
Ποινικές Διατάξεις.....	68
Διεθνείς Συνθήκες	72
Η αρχαιοκαπηλική δραστηριότητα στην Κρήτη.....	75
Πριν την Ανεξαρτησία	77
Η «Αποκάλυψη» της «Μινωικής» Κρήτης	83
«Μινωική» θρησκεία, ελεφαντοστέινα ειδώλια και παραχάραξη της ιστορίας.....	88
Δύο αστυνομικές ιστορίες.....	91
Μια «μινωική» φάρσα του 19ου αι.;;.....	91
«Ίλιγγος».....	95
Ο Νικολά Κουτουλάκης	99
Κρητικές αρχαιότητες στον κόσμο	100
Συζήτηση	107
Βιβλιογραφία	116
Παραρτήματα.....	129
Νομοθεσία περί Αρχαιοτήτων	129
Εικόνες.....	166

μ

Χρονολογικές

- : μ
- : μ

Νομικές

- :
- ∴
- . ∴ (μ)
- ∴ μ
- . ∴ μ
- ∴ μ
- ∴
- :
- ∴
- ∴ μ
- : μ

Βιβλιογραφικές

- . ∴ μ
- ed(s): editor(s)
- μ.: μ
- et al.: et alius
- μ.: μ
- ISPAC: International Scientific and Professional Advisory Council of the United Nations
- JHS: Journal of Hellenic Studies
- ∴ μ
- PM III: Evans, A.J., 1930. *The Palace of Minos at Knossos*. Vol. III. London.
- PM IV: Evans, A.J., 1935. *The Palace of Minos at Knossos*. Vol. IV.₁₋₂. London.
- μ.: μ

Διάφορες:

- :
- :
- : μ μ
- : μ

.....	166
U.....	167
.....	167
.....	168
.....	168
(http://www.mfa.org/collections/object/sta-fa-onta-ke-goddess ..	169
and-rom-minoangoddessthesuspectsisters	169
and-.....	169
o uilléron (Lapatin 2000a, fig. 4):.....	170
(https://www.rom.on.ca/en/blog/the-minoangoddessthesuspectsistersand-28/2/2018/).....	170
\ o o 8.....	171
(http://www.britishmuseum.org/research/collection_online/collection_object_details/collection_image_gallery.a	171
@ @@.....	171
(http://www.britishmuseum.org/research/collection_online/collection_object_details/collection_image_gallery.as	172
@ @@.....	172
(http://www.britishmuseum.org/research/collection_online/collection_object_details/collection_image_gallery.a	172
px?assetId=15981001&objectId=462051&@	172
Bologna (Evans 1893, fig. 3) =	173
.....	173
.....	173
.....	174

.....	174
U # # U	
# \ 0 0 - # u @ \ V # 0) ... o . o . @ #	175
2010a)	175
U useum.org/toah/worksart/1996.521a,b/,	
.....	176

«μ » μ .

μ μ μ - μ

« » μ μ - μ

μ μμ μ μ ,

μ μ .

μ ,

μ μ μ , ,

μ μμ , μ

μ .

μ , μ μ

μ , μ μ μ

μ μ μ μ ,

μ μμ μ μ

μ .

« » ,

μ μ .

μ μ μ , meme¹

μ μ . μ

¹ Η φωτογραφία του εξωφύλλου αποτελεί ένα μμίδιο (meme), έτσι όπως έχει επικρατήσει να λέγεται αυτή η κατηγορία αστείων εικόνων που διαδίδονται διαδικτυακά και ταχύτατα από τους χρήστες των μέσων κοινωνικής δικτύωσης. Η δομή τους στηρίζεται στον συνδυασμό εικόνας και ενός σύντομου, φλεγματώδους κειμένου, το οποίο γράφεται ακολουθώντας συγκεκριμένο τύπο (κεφαλαία γράμματα στο πάνω και το κάτω μέρος της εικόνας). Ο όρος «μμίδιο» εισήχθη από τον Richard Dawkins το 1976 στο βιβλίο του «*The selfish gene*». Ο ίδιος παρατηρώντας την πολιτισμική εξέλιξη και τη μετάδοση των γνώσεων από γενιά σε γενιά επινοεί τον όρο αυτόν για να περιγράψει τη μονάδα πολιτισμικής μετάδοσης κατ' αναλογία του γονιδίου ως μονάδα βιολογικής μετάδοσης.

μ μ , μ ,
 μ . μ μ
 , μ μ ,
 μμ μ μ , ,
 .
 μ μ μ
 μ μ
 « μ »³ P. Watson C. Todeschini (2006).
 μ μ μ
 μ
 μ , μ μ
 μ . «
 μ »,
 2008, μ μ μ
 μ .
 μ μ μ
 μ (. . μ μμ), , ,
 μ , .
 , μ μ μ
 μ (μ) μ
 μ ,
 μ . ,
 μ , μ μ
 μ μ (glocal)⁴ ,
 μ , μ ,

³ Το βιβλίο μεταφράστηκε στα ελληνικά το 2007 και είναι σήμερα εξαντλημένο. Η ποιότητα της μετάφρασής του το κάνει αρκετά δυσανάγνωστο στα ελληνικά. Η αναθεωρημένη αγγλική έκδοσή του (Watson & Todeschini 2007) περιέχει ένα επιπλέον κεφάλαιο γραμμένο από τον δημοσιογράφο Ν. Ζηργάνο, για την υπόθεση του χρυσού μακεδονικού στεφανιού που επαναπατρίστηκε στη χώρα μας το 2007 (βλ. και το ντοκιμαντέρ « » σε <https://www.youtube.com/watch?v=pxT-qZgBspc&t=398s>, [ανακτήθηκε στις 20/2/2018]).

⁴ Βλ. και Robertson 1995; Bowman Proulx 2011.

μ μ μ
 - μ , ,
 μ μ ,
 μ μ μ μ μ μ ,
 μ 20 . μ
 . μ , μ μ
 μ μ μ ,
 μ . , μ μ
 , 20 , -« »- μ ,
 μ μ .
 , μ μ
 μ μ - , - , μ
 μ μ ,
 μ .

⁷ Ο Luigi Palma di Cesnola, Ιταλός μετανάστης στην Αμερική, διορίστηκε πρόξενος των Ηνωμένων Πολιτειών στην Κύπρο που τότε αποτελούσε τμήμα της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, και έμεινε στο νησί από το 1865 έως το 1876. Ήταν φιλοχρήματος και άπληστος και δεν του άρεσε το « » νησί στο οποίο είχε τοποθετηθεί. Επιδόθηκε σε ποικίλες δραστηριότητες για να αυξήσει το εισόδημά του, μέχρι τη συνάντησή του με τον εκεί Άγγλο πρόξενο, ο οποίος του μίλησε για τα πλούσια αρχαιολογικά κατάλοιπα της Κύπρου, τη μεγάλη εμπορική αξία τους και την επίδοση πολλών διπλωμάτων σε αυτήν την κερδοφόρα δραστηριότητα. Πολύ σύντομα ο Cesnola έγινε ερασιτέχνης αρχαιολόγος και επαγγελματίας έμπορος αρχαιοτήτων. Η λεηλασία που ακολούθησε ήταν πρωτοφανής. Το 1870, έχοντας συγκεντρώσει 12.000 αντικείμενα, δημοπράτησε εκατοντάδες από αυτά προσδοκώντας να τα αγοράσει κάποιο μεγάλο ευρωπαϊκό μουσείο ως συλλογή με το όνομά του. Δεν τα κατάφερε όμως, και όταν οι Οθωμανικές αρχές του ζήτησαν να τα παραδώσει και απαγόρευσαν οποιαδήποτε εξαγωγή μέχρι την υλοποίηση της διαταγής, άρχισε τμηματικά να τα φυγαδεύει από την Κύπρο προς διαφορετικούς προορισμούς. Το 1871, κατάφερε εντέλει να πουλήσει τη συλλογή του, στο νεοσύστατο, τότε, Μητροπολιτικό Μουσείο της Νέας Υόρκης. Επέστρεψε στην Κύπρο το 1873 για να βρει, κατά τα λεγόμενά του, κάτω από τον ναό στο Κούριο, έναν θησαυρό «

». Έτσι, επέστρεψε στο νησί, όπου ακολούθησε ένα ακόμα κύμα λεηλασίας, συλλέγοντας αντικείμενα από διαφορετικές τοποθεσίες, είτε σκάβοντας είτε αγοράζοντας από ντόπιους. Το σύνολο αυτό -με το όνομα «θησαυρός του Κούριου»- στάλθηκε στο Μητροπολιτικό Μουσείο της

μ μ μ μ
 « » « μ »¹¹ μ
 « » μ μ μ μ
 μ , μ
 , μ ,
 « » μ μ μ μ
 μ .
 μ μ μ μ « μ ».
 μ , μ
 .
 μ , μ
 .
 μ μ
 “provenance” “provenience”, μ
 μ -μ
 (Mackenzie 2011, 133).
 , μ μ
 “smuggling antiquities”, “illicit antiquities trade”,
 “trafficking”, μ μ μ
 μ μ μ μ
 “looted antiquities”,
 μ μ μ
 « μ » « μμ ».
 , μ μ « »,
 μ , μ . , μ
 « »¹² , , μ μ

¹¹ Ο Ι. Σακελλαράκης έχει χρησιμοποιήσει τον όρο «λαθραία σκαφή» (Σακελλαράκης 1987, 38).

¹² Ενδεικτικός για τη χρήση του όρου «κρητικός» πριν καθιερωθεί από τον Α. Evans ο όρος «μινωικός» είναι ο τίτλος του βιβλίου του Στ. Ξανθουδίδη, *Εν Αθήναις* 1904).

. , μ , μ μ
 . μ μ ,
 μ μ
 14 (1995, 39-45· 1999, 246–247).
 , μ
 μ 17 μ
 μ 20 μ
 μ μ ,
 . μ 1932
 «
 ».
 , μ μ μ , μ μ
 « μ » μ « ».
 μ (1995, 61–72).
 μ μ , μ μ μ 15
 μ , μ
 μ
 . , 1970, μ
 UNESCO, μ μ μ μ
 μ (1995,
 61–69).
 , μ
 μ . , μ , μ μ
 -μ
 μ (167 μ 16).

¹⁴ Το Διεθνές Στρατιωτικό Δικαστήριο της Νυρεμβέργης ρητά αναφέρεται, μεταξύ των άλλων κατηγοριών, και σε εγκλήματα εναντίον των πολιτιστικών αγαθών (Κόνσολα 1995, 44).

¹⁵ Το πρώτο πρόσθετο πρωτόκολλο της Χάγης του 1956 αφορά στην προστασία των πολιτιστικών αγαθών σε περίπτωση ένοπλης σύρραξης, το οποίο κυρώθηκε στην Ελλάδα με τον νόμο 1114/1981.

¹⁶ Άρθρο 167§1 ΣΛΕΕ: Η Ένωση συμβάλλει στην ανάπτυξη των πολιτισμών των κρατών μελών και σέβεται την εθνική και περιφερειακή πολυμορφία τους, ενώ ταυτόχρονα προβάλλει την κοινή πολιτιστική κληρονομιά.

UNESCO, « »
 μ
 μ μ μ ,
 μ (Merryman 1986, 844-845· Cuno 2008,15).
 UNESCO μ
 μ 1954 μ μ « μ μ
 » μ μ μ ,
 UNESCO
 . μ «
 18» μ « » (Merryman 1986, 845–846).
 Cuno μ μ
 , « » «μ μ »
 μ . UNESCO
 μ μ
 μ , μ
 μ – -
 μ
 (Attwood 2008). «Who Owns Antiquity»,
 UNESCO μ μ μ μ
 μ ,
 19 (Cuno 2008, 43).
 - μ μ μ
 μ 20_ μ μ
 μ μ ()

¹⁸ Είναι οξύμωρο το γεγονός ότι ο Merryman χρησιμοποιεί τον όρο «διεθνισμό» για μια συλλογιστική η οποία αντιτίθεται στις διεθνείς συμβάσεις UNESCO και UNIDROIT (Renfrew 2008).

¹⁹ Ο Attwood παραλληλίζει εύστοχα την απόσπαση ομολογίας με χρήση βασανιστηρίων εξίσου αναξιόπιστη με την ιστορική μαρτυρία που φέρει ένα αντικείμενο που έχει αποσπασθεί βίαια από το περιβάλλον εύρεσής του (Attwood 2008).

²⁰ Κατά τον Merryman, οι τρεις βασικές αρχές που θα πρέπει να διέπουν τη διακίνηση των πολιτιστικών αγαθών είναι η διατήρησή τους, η σχετική γνώση και η προσβασιμότητα σε αυτές (Cuno 2008, 13).

μ μ , μ μ μ
 , μ , μ μ
 , μ μ , μ
 μ , μ μ , μ
 μ μ μ , μ
 μ μ μ μ . μ
 μ μ μ (. ,),
 μ μ
 μ (Brodie & Renfrew 2005, 346-347· Cuno 2008,13-14).
 « » μ « μ »
 .
 μ μ Cuno
 μ μ ,
 μ μ μ μ ,
 μ μ μ μ .
 μ μ μ μ μ
 , μ μ
 μ μ μ μ . μ
 μ μ (μ μ)
 μ μ μ ,
 μ “partage”²¹,
 μ .
 μ μ ,
 μ μ μ ,
 μ μ « μ ».
 ,
 μ ,

²¹ Σύμφωνα με το σύστημα του “partage”, που ίσχυε στις αρχές του 20ού αιώνα, τα ευρήματα των ανασκαφών μοιράζονταν μεταξύ της χώρας προέλευσης και της χώρας που τα αποκάλυπτε (Attwood 2008).

μ .
 μ « μ status
 μ » (2016, 977–978),
 , μ « »
 μ «μ μ »
 , μ μ μ μ
 μ . μ μ
 μ μ .
 μ status μ μ
 μ , μ μ μ
 μ μ
 μ , μ μ
 μ μ μ μ μ
 (2016, 978). μ
 μ μ .
 μ : μ
 μ μ , μ μ
 (μ) μ
 . μ
 , μ μ
 (2004, 129). μ
 μ 32
 μ .
 μ μ μ μ μ :
 μ μ μ μ μ μ
 μ μ (2016, 978–

³² Χαρακτηριστικά είναι τα λόγια του συλλέκτη νομισμάτων A. Brand «Dealers and collectors are not bank robbers. We are talking about people who can speak seven languages have university degrees and are highly intelligent» (Calvani 2008, 33).

979).

μ

μ μ μ , . . .

,

,

μ

(Nelken 1997, 891–894).

,

μ

μ

μ μ ,

μ

,

μ

μ

μ

μ

μ

μ ,

μ μ . μ

, μ ,

μ

.

μ μ

μ

μ

μ

.

μ

μ

μ

μ

μ

μ

,

μ

, μ

: « μ

». μ

,

Merryman

,

,

μ

.

μ

μ

.

,

,

μ

.

μ

(Merryman 1994, 64–

65).

μ

μ

μ

μ

,

μ

μ

μ

μ

.

μ

μ

μ

μ

μ

μ

,

μ

μ

μ

, μ
 μ
 (Elia 2007, 16). μ μ μ
 « μ
 μ » μ
 μ μ
 (Cuno 2008, 123–124).
 μ , μ
 μ μ
 (μ) μ
 , . μ
 μ , μ μ
 μ – μ - μ
 μ
 . μ
 μ μ μ μ (Cuno 2008, 146-162).
 μ , ,
 μ μ . μ μ μ ,
 μ μ ,
 μ . , μ
 μ μ μ μ
 , , μ
 μ .
 μ D. Yates
 μ μ .
 μ , μ μ
 . μ μ μ
 , μ μ μ μ
 μ .

, , , μ .
 μ μ μ
 μ μ μ μ μ
 μ μ μ μ μ μ μ
 , μ μ , μ μ
 μ μ μ μ μ μ μ
 . , μ μ (Brodie 2006, 56; Elia 2007,
 16). μ μ μ
 , μ μ
 , « » (Chippindale & Gill 2000, 463).
 , μ
 μ μ , μ μ μ μ μ
 μ μ : « μ »
 (μ) μ
 Sotheby's, 1990, Erlenmeyer μ μ
 μ « » (3) -
 μ 1950 1960 μ μ μ
 . μ μ μ
 μ «Kunst der Kykladen» ()
) Badisches Landesmuseum , 1976.
 μ , μ μ
 , μ μ μ
 μ (1976)
 μ . μ μ μ
 μ μ μ μ μ
 μ (Renfrew 2000, 37–38; 2006, 45–46; Renfrew et al. 2016, 132).
 R.Elia (1993)
 μ ,

J. Boardman μ μ .
 μ μ μ
 μ , μ ,
 μ «
 » (Ortiz 1994· Boardman 2006).
 μ μ
 μ « » (4).
 1976
 18 μ μ
 . 1993, Michael Ward³⁶
 μ μ μ , μ ,
 .
 μ John H. Betts
 μ μ (Betts & Ward 1993).
 μ
 μ
New York Times «
 » (Eliam1995, 121). , μ ,
 Betts μ μ μ
 μ , μ
 μ μ
 , μ ,
 μ (Betts & Ward 1993, 10· 2006, 225–226).
 μ
 μ .

³⁶ Ο Μ. Ward, ιδιοκτήτης της γκαλερί και ιστορικός τέχνης, συμμετείχε από το 1992 σε Επιτροπή που ιδρύθηκε κατ' επιταγή του νόμου των ΗΠΑ για την εφαρμογή της Συνθήκης της UNESCO του 1970, κύρια αποστολή της οποίας είναι να εξετάζει τα αιτήματα χωρών για απαγόρευση εισαγωγής στις ΗΠΑ λαθραίως εξαγμένων πολιτιστικών αγαθών και να καταθέτει τις προτάσεις της στην κυβέρνηση. Η επιτροπή αποτελείται κυρίως από επαγγελματίες που συνδέονται με τέτοια θέματα (διευθυντές μουσείων, αρχαιολόγους, αρχαιοπώλες κ.α.) και ο Ward συμμετείχε σε αυτήν ως εκπρόσωπος του κλάδου των αρχαιοπωλών (Rose 1993, 26· Elia 1995, 120).

μ

μ .

μ μ μ μ

μ μ μ μ μ

μ , μ

μ , μ ,

μ μ

μ μ .

μ μ

μ μ

Ward (- 1996).

μ

μ . μ

μ , μ

μ μ .

μ μ

μ μ

μ ,

μ « » « »

(Elia 1993, 64; Renfrew et al. 2016, 129)

μ μ

μ

1960.

μ μ μ

(Renfrew 2000, 15).

Gill Chippindale (1993) 1,200

1990

12,000 μ - 85%

μ . μ , 85%

μ

(Gill & Chippindale 1993, 624–625).

μ μ μ μ μ

(),
 1970,
 (Gill & Chippindale 1993, 617).
 (Gill & Chippindale 1993, 618–619)
 (Gill & Chippindale 1993, 619–620)
 (Elia 1993, 67).
 ()
 (Gill & Chippindale 1993, 619–620).
 Chip-
 pindale,
 (2006, 206).
 « »
 (Elia 1993, 66–67).
 C.Renfrew «
 », *Archaeology*, R. Elia
 (1993),

Renfrew, μ
 , μ
 μ - μ - μ μ
 . μμ μ μ μ
 , μ
 « » (Brodie 2011, 412).

Renfrew μ μ μ
 (Renfrew 1993). , μ
 Ortiz «
 μ » μ μ μ
 « » (2006, 93). μ , μ μμ
 « » 5 0 0 μ0
 μ 30 , μ
 (Renfrew et al. 2016).

Renfrew μ
 μ -μ
 μ μ . μ μ
 « μ » μ μ ;
 Elia, μ
 μ , , μ μ
 μμ μμ μ . μ μ
 μ μ μ
 μ : «*Enough is enough – you are either with the looters or against them*» (Elia 2007).

Επαναπατρισμός και κατασχέσεις αρχαιοτήτων

« » , ,
 μ , μ
 , μ
 μ

μ . , μ
 μ , μ
 μ
 40. μ μ
 μ .
 « » μ « »
 . 53
 μ
 (4). «
 μ
 » (μ μ 1999, 15).
 .
 μ μ μ . μ ,
 ,
 μ
 (μ 1999).
 1990, ,
 (Elia 1995, 119),
 μ μ μ μ
 . « », μ
 , μ μ ,
 .
 μ μ
 μ μ μ
 μ μ μ
 μ μ μ
 Ward μ μ μ μ

⁴⁰ Για μια ακόμα μυθιστορηματικού τύπου ταυτοποίηση της προέλευσης αντικειμένου από λαθρανασκαφή που βρέθηκε σε ιδιωτική συλλογή, βλ. Σακελλαράκης 1987, σελ. 40-54.

. μ
 (. 18§1),
 19
 μ . 18 , ,
 ,
 μ μ μ μ 15,
 μ 31.
 ' (20-22) « », μ
 μ 20
 ,
 22
 « , , μ
 ». μ [. . .]
 , μ μ μ
 μ 13 μ μ
 5 .
 ' « » (23-
 28) ' « » (29-30) μ μ
 μ μ , μ
 ,
 μ (μ 2, 10 ,19, 37),
 μ μ μ (. 29).
 ' μ « » (31-34) μ
 μ μ μ μ . , 31
 μ
 μ μ μ μ .
 , μ μ ,
 μ . 34
 μ μ , μ

(. μ) .
 , « » (35-41) μ
 μ . ,
 35 μ μ
 μ μ 3 μ 2 μ
 μ . , ,
 μ μ
 , . , 38
 μ μ
 . 37 μ
 . , 40 μ
 μ μ μ μ μ
 μ .
 μ μ
 , μ F. Halbherr μ A. Evans,
 μ (Brown 1993,
 83–84· Momigliano 2002).
 μ , μ
 μ , , 21/2/1988,
 μ (Momigliano 2002, 281). μ
 μ μ μ
 μ ,
 , μ μ ⁴⁶
 (Brown 1993, 36).
 , μ μ
 , , , μ .
 , ,

⁴⁶ Βλ. αναλυτικότερα στο επόμενο κεφάλαιο.

. μμ Evans Halbherr
 μ ,
 «
 » (Momigliano 2002, 265, 284-285). μ μ
 μ - Halbherr- ,
 ,
 .
 μ μ , ,
 μ μ .
 μ , μ μ 189/1901 (20 & 31)
 μ . μ ,
 , μ μ 430/1901, μ ,
 μ μ μ μ
 (. 7, 13, 16, 23, 25, 32 37) (1982, 74-75).
 7 μ μ
 μ
 μ μ μ μ ⁴⁷.
 μ μ 481/1903, μ
 μ . , μ μ μ
 , «
 μ μ
 μ μ
 μ μ μ
 μ . μ
 , μ

⁴⁷ Αξιοσημείωτη είναι και η τροποποίηση του άρθρου 32, με το οποίο ρυθμίζεται η παράβαση της υποχρέωσης δήλωσης των αρχαίων που βρίσκονταν στην κατοχή ιδιωτών πριν την ισχύ του νόμου 24/1899. Με την τροποποίηση αυτή, σε συμφωνία και με το άρθρο 4 του ν. ΒΧΜΣΤ'/1899 του ελληνικού κράτους, δημιουργείται εξαίρεση στην υποχρέωση δήλωσης των δακτυλιόλιθων και των νομισμάτων.

, 1834, μ μ
 Maurer, « ,
 μ μ μ
 μ μ
 μ
 [. . .]
 μ μ μ μ 1888). μ
 μ 10/22 1834 « μ
 , ».
 μ μ 50 μ μ
 61-114 (1892, 19–29).
 μ μ , μ
 μ ,
 .
 (62), 63 64
 , μ
 μ μ μ μ μ
 μ ⁵¹. μ μ 64
 μ
 μ μ μ , μ μ
 μ (2006, 2), μ
 μ μ μ μ
 (μ 1888). μ
 μ . , μ μ 1/2
 1/2 ,

⁵⁰ Το ρυθμιστικό πλαίσιο του πρώτου αυτού νόμου περιλαμβάνει και τα έργα τέχνης «
 » (άρθρο 111). Ως τέλος του
 Μεσαίωνα θεωρείται συμβατικά το 1453 (άλωση της Κωνσταντινούπολης). Δεν υπάρχει πρόβλεψη για τα
 μεταγενέστερα μνημεία

⁵¹ Ο κύριος κτήματος οφείλει να μην μεταβάλλει, με πράξεις ή και παραλείψεις, την κατάσταση των
 αρχαιοτήτων εντός της ιδιοκτησίας του, για τις οποίες είναι υπεύθυνος. Πρόκειται για τα αρχαία που
 βρίσκονται σε ιδιωτικές συλλογές ή βρίσκονται στην κατοχή ιδιωτών (άρθρο 63 περ. α') και τα αρχαία
 (κινητά και ακίνητα) που βρίσκονται σε ιδιωτικά οικόπεδα (άρθρο 63 περ. β').

, μ (μ 1888).
 , 76
 .
 , μ 52.
 , ,
 μ μ , , μ μ (77).
 μ , 702 μ ⁵³. μ
 μ , μ μ
 μ (78), μ μ μ 54
 μ (80) , μ
 μ μ .
 μ
 (63) μ
 « » (78)
 μ (69 & 70). 80
 μ
⁵⁵ (64). ,
 μ , 83,
 , μ μ 371, 385

⁵² Ο Παπαλετρόπουλος (2008, 2) αναφέρει την «
 » με αφορμή τη διατύπωση του νόμου για μη εξαγωγή των
 αρχαιοτήτων « » (άρθρο 76). Παραβλέπει ωστόσο την αμέσως προηγούμενη
 διατύπωση « », η οποία αναλύεται στο επόμενο άρθρο 77 και προβλέπει
 υπό ποιές προϋποθέσεις το κράτος δεν μπορεί να αρνηθεί την χορήγηση της άδειας αυτής (βλ. και
 Μομφεράτος 1888).

⁵³ Άρθρο 702 Π.Ν. «Εις πρόστιμον πενήτηκοτα μέχρι πεντακοσίων δραχμών καταδικάζεται όστις, άνευ της
 άδειας της Κυβερνήσεως, φέρει ή προσπαθεί νε φέρη εις ξένην επικράτειαν τάς εν τη Ελλάδι ευρεθείσας
 αρχαιοτήτας, ή λαμβάνει καθ' οιονδήποτε τρόπον μετοχήν εις την εξαγωγήν των» (Γενική Εφορεία
 Αρχαιοτήτων και Μουσείων 1892, 22).

⁵⁴ Σε περίπτωση πώλησης αρχαιοτήτων, το δικαίωμα προτιμήσεως του Δημοσίου έναντι άλλων
 υποψήφιων αγοραστών πηγάζει από τον θεμελιώδη στόχο του κράτους να περιέλθουν σε αυτό όλα τα
 αρχαία που νομίμως κατέχονται από ιδιώτες.

⁵⁵ Λόγω της συνιδιοκτησίας ο ιδιώτης μπορεί καταρχήν να προχωρήσει σε εκποίηση τους, οφείλει όμως
 να προτιμήσει το κράτος και μόνο σε περίπτωση που δεν επιτευχθεί συμφωνία ως προς το τίμημα
 μπορεί να το εκποιήσει σε τρίτο, περίπτωση στην οποία υποχρεούται να καταβάλει το ήμισυ του
 τιμήματος στο κράτος.

693 μ , μ (,)
μ ⁵⁶.
μ μ « » 1899 ()
μ μ)
μ μ μ . μ
μ μ μ μ
μ μ ,
. μ , 1843
μ μ ,
« μ(μ » 1892,
34–35). μ 1865
μ μ μ ⁵⁷,
μ μ
. μ
μ μ , μ , 100 .,
μ
μ μ μ μ
μ (1892, 50–51).
μ , μ ,
μ μ
μ
μ , μ
(102) (1892, 52).

⁵⁶ Συζητήθηκε μάλιστα η αναλογική εφαρμογή της διάταξης αυτής και στην περίπτωση της εκποίησης αρχαιοτήτων που ανακαλύπτονται σε ιδιωτικά οικοπέδα λόγω της κατά το ήμισυ ιδιοκτησίας του Δημοσίου επ' αυτών. Η πρόταση δεν έγινε αποδεκτή τελικά, αφού το δικαίωμα της διάθεσης ανήκει κατ' ουσία μόνο στον ιδιώτη, ενώ η συμμετοχή του κράτους περιορίζεται σε μια « », η οποία ενεργοποιείται στο μετά την εκποίηση στάδιο του καταμερισμού του τιμήματος (Μομφεράτος 1888).

⁵⁷ «Πολλοί των ιδιωτών από τινός ήδη χρόνου έργον εαυτών κατέστησαν την ανόρυξιν και σύλησιν αρχαίων τάφων άνευ αδείας αρχής τινός».

«... , :
 μ μ μ μ
 , μ μ μ
 μ , . . . , » .
 , μ μ μ
 «... μ μ
 μ (. »
 1892, 54–55). μ μμ
 μ μ μ .
 μ μ , μ μ ,
 , 1882, μ
 μ ⁵⁸
 μ (1892, 63–64).
 μ μ μ μ '1899
 μ μ μ μ μ
 μ . :
 « μ μ μ
 » . μ μ
 μ μ , μ
 . μ
 μ μ ,
 μ (1892, 346–350).
 μ μ '1899

⁵⁸ Αναλυτικά για το θέμα βλ. Μποχώτης 2015.

(1965, 200). 1932 μ (1985, 30).
 μ 1932 μ μ
 μ '1899, . , μ
 55 . 5351/1932, μ (. .) 5351/1932
 « , μ » μ
 μ μ 1899 ⁶⁰ (μ 3).
 μ '1899 μ μ μ . . 5351/1932
 μ .
 μ 5351/1932
 μ
 , μ .
 μ μ , ,
 () μ
 μ μ .
 μ μ
 μ ,
 « » . , μ μ ,
 μ .
 μ
 () μ
 μ . ,
 μ
 -μ μ ⁶¹ (1985, 35–
 37).

⁵⁹ «Πάντα τα εν Ελλάδι (...) κινητά τε και ακίνητα, από των αρχαιοτάτων χρόνων και εφεξής, είναι ιδιοκτησία του Κράτους» (άρθρο 1 §1 εδ.α’).

⁶⁰ Δηλαδή των ΒΧΜΣΤ’/1899, 491/1914, 2447/1920, 4823/1930, ν.δ. 12/16.6.1926 και τον νόμο 5351/1932.

⁶¹ Αποτιμώντας τον νόμο εκ των υστέρων -ως προς τις ρυθμίσεις του περί συλλεκτών- διαπιστώνεται ότι προσέφερε συγκάλυψη, σε συνδυασμό και με τις ερμηνείες των εφαρμοστών του, για τη δημιουργία της συλλογής Γουλανδρή, επιτρέποντας τη λεηλασία των Κυκλάδων. Κατά την τελευταία δεκαετία ισχύος του

2 « ».

, μ ,

1830 (

) 1453 (μ μ).

μ μ μ (1985, 50–

51).

, μ μ μ μ

(, , . .) (

2 . 5351/1932).

μ 5351/1932 μ μ

, μ μ

μ , 62. 374 63

μ μ μ μ μ

μ , , μ

μ μ μ μ 64.

μ 5351/1932 μ

μ μ (2004). , μ

μ μ μ

6 μ 5

εκφυλίστηκε τόσο το πνεύμα όσο και το γράμμα του με τις κρίσεις περί νομιμότητας της ιδιωτικής συλλογής αρχαιοτήτων των Κωνσταντίνου, Μαρίκας και Κυριάκου Μητσστάκη.

⁶² Στις περιπτώσεις παράνομης ιδιοποίησης αρχαιοτήτων ισχύουν οι αντίστοιχες διατάξεις του ΠΚ για την κλοπή (372 ΠΚ), την υπεξαίρεση (372 ΠΚ) και τη ληστεία (394 ΠΚ), καθώς και για την αποδοχή και διάθεση προϊόντων εγκλήματος (392 ΠΚ) (Γραμματικάκη-Αλεξίου κ. ά. 2001, 80–81· Πρωτοπαπάς 2004, 200–202)

⁶³ «Η κλοπή τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι δέκα ετών: α) αν από τόπο προορισμένο για θρησκευτική λατρεία αφαιρέθηκε πράγμα αφιερωμένο σ' αυτή, β) αν αφαιρέθηκε πράγμα επιστημονικής, καλλιτεχνικής, αρχαιολογικής ή ιστορικής σημασίας που βρισκόταν σε συλλογή εκτεθειμένη σε κοινή θέα ή σε δημόσιο οίκημα ή σε άλλο δημόσιο τόπο, γ) αν αφαιρέθηκε πράγμα που μεταφερόταν με οποιοδήποτε δημόσιο συγκοινωνιακό μέσο ή ήταν τοποθετημένο σε χώρο προορισμένο για εναπόθεση πραγμάτων προς μεταφορά ή παραλαβή ή μεταφερόταν από ταξιδιώτη, δ) αν η κλοπή τελέστηκε από δύο ή περισσότερους που είχαν ενωθεί για να διαπράττουν κλοπές ή ληστείες, ε) αν η πράξη τελέστηκε από πρόσωπο που διαπράττει κλοπές ή ληστείες κατ' επάγγελμα ή κατά συνήθεια, ή αν η συνολική αξία των αντικειμένων της κλοπής υπερβαίνει το ποσό των εκατόν είκοσι χιλιάδων (120.000) ευρώ».

⁶⁴ Ο τόπος εδώ χρησιμοποιείται για να προσδιορίσει τη σημασία του αντικειμένου και τη λειτουργία του ως εκθέματος και όχι τον τόπο τέλεσης του εγκλήματος. Στο αρχικό κείμενο, στην καθαρεύουσα, η διατύπωση του ήταν « . . . Κατά τη μεταφορά του ποινικού κώδικα στη δημοτική το «ευρισκόμενον» αποδόθηκε « . . . » αντί του ορθότερου « . . . » (κατά προορισμό) (Μανωλεδάκης & Μπιτζιλέκης 2004, 99–101).

, μ μ μ
 μ (375) (1985, 78–79).
 7 μ μ μ ,
 μ μ μ , 8
 μ μ μ . 13 μ
 μ μ
 32
 .
 μ (μ)
 μ μ 54 58
 . μ
 μ 31. μ
 μ (μ . 19) (20)
 μ μ μ μ .
 μ μ , 46 49 50
 .
 29 61 μ
 μ .

Η ισχύουσα νομοθεσία περί αρχαιοτήτων – Ο Ν. 3028/2002 (Παράρτημα 4)

μ 3028/2002 μ μ μ
 μ μ μ μ .
 μ 1932, « »
 μ « » μ (μ μ
 2012, 4–10). μ μ
 μ μ .
 μ : μ 3028/2002
 μ μ μ
 μ μ . μ
 « μ »
 (μ). , ,
 μ μ , μ

« μ , μ
 μ (, , .2
 2006, 33).
 2 μ
 μ . μ μ μ
 . , μ ,
 μ μ μ μ
 μ μ (2) (2010, 267).
 μ μ
 (. μ 2 . ’).
 μ μ (. 2 . ’) μ⁶⁶ μ μ
 (2 . ’) , (2 . .
) (2 . ’ .).
 « μ μ
 (2 » . ’). μ
 μ μ μ μ
 , μ μ μ
 « μ (»
 , ’ 2’ 2010, 40).
 μ , , μ
 μ μ μ μ μ
 μ (μ
). « » μ
 μ μ μ . «μ μ »
 , μ μ ,
 « μ » (2012, 10),
 « μ » (μ .2) μ
 μ , ,

⁶⁶ Υλικά πολιτιστικά αγαθά που δεν αποτελούν μνημεία προβλέπονται στα άρθρα 33§1, 34§4, 45§11, εδ. α’, 56§1, 63§§1,2 Ν. 3028/2002 (Καζανάς 2010, 31).

(2012, 9-10).
 1830
 20
 2006, 39).
 (2)⁶⁷.
 68 (2006, 36).
 : «
 69 (2006, 38)

⁶⁷ Για την προστασία των παλαιοντολογικών καταλοίπων στον αρχαιολογικό νόμο της Κρητικής Πολιτείας βλ. παραπάνω, σελ. 46.

⁶⁸ Ιδιαίτερα για την προστασία των σπηλαίων και την υπαγωγή τους στην αρμοδιότητα της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας ισχύει και η Υπουργική Απόφαση 34593/1108/1983 (ΦΕΚ Β-398/8-7-1983).

⁶⁹ Βλ. Παπαπετρόπουλος 2006, 38, όπου γίνεται αναφορά (χωρίς περαιτέρω στοιχεία) στην έντονη σχετική διαφωνία «

». Οι συνήθεις προστριβές μεταξύ αρχαιολόγων και άλλων επιστημόνων είχαν ως αποτέλεσμα την εξαίρεση των παλαιοντολογικών καταλοίπων από το προστατευτικό πλαίσιο του αρχαιολογικού νόμου. Έτσι, αυτού του είδους οι μαρτυρίες μένουν ουσιαστικά απροστάτευτες καθώς οι παλαιοντολογικές ανασκαφές ρυθμίζονται από τον κανονισμό του Τμήματος Γεωλογίας του ΕΚΠΑ, ο

, μ μ μ μ
 μ μ 73.
 μ μ μ μ
 μ μ ,
 μ .
 74
 μ (, , ' .2). μ , , μ
 μ , μ
 « » (. μ , ' ,
 VI). , μ , μ ,
 (μ μ μ μ), μ
 .
 μ μ 1453, . 3028/2002
 (21§1) « μ μ ,
 75.
 . μ
 μ , , μ μ μ μ
 μ μ μ . μ
 μ μ μ
 , (24§1).
 μ μ μ
 (20§1 . 3028/2002), μ
 μ 1453 1830
 76

⁷³ Αρχή της προστασίας της ιδιοκτησίας (άρθρο 17 Συντ.) και αρχή της ελεύθερης ανάπτυξης της προσωπικότητας και της συμμετοχής στην κοινωνική και οικονομική ζωή της χώρας (άρθρο 5§1 Συντ.) (Παπαστερίου 1999, 15-17· Κούσουλας 2004, 15-16).

⁷⁴ Το δικαίωμα της κυριότητας αποτελεί το ισχυρότερο επί των πραγμάτων δικαίωμα καθώς παρέχει εξουσία άμεση, καθολική και απόλυτη επί ιδίου πράγματος (Κούσουλας 2004, 287).

⁷⁵ Δεν θα πρέπει να συγχέεται η αποκλειστική κυριότητα του Δημοσίου επί των αρχαίων κινητών μνημείων ως το 1453, με τη δυνατότητα παραχώρησης του δικαιώματος της κατοχής αυτών σε ιδιώτες.

⁷⁶ Η κρατική κυριότητα που προβλέπεται στο άρθρο 21§3 Ν. 3028/2002 αφορά τα ευρήματα τόσο των νόμιμων όσο και των παράνομων αρχαιολογικών ερευνών. Διαφορετικά θα οδηγούμασταν σε παράδοξα αποτελέσματα και ιδίως στην αδυναμία διεκδίκησης των αρχαιοτήτων που προέρχονται από λαθρανασκαφές (Καζανάς 2010, 17).

(μ μ 20§1 . ' 21§3 . 3028/2002).
 μ μ , μ 1453 1830,
 μ (21§4
 20§1, . ' . 3028/2002).
 μ
 μ μ 2 21, μ
 μ
 (33§3 73§1 §4⁷⁷ . 3028/2002). 33§3
 μ 1453
 μ μ μ
 50 . μ μ 1453
 μ μ ,
 .
 μ μ
 μ
 78 . μ , ,
 μ μ , ,
 μ
 , μ
 (μ) .
 μ , μ μ
 μ (21§5 .
 3028/2002). μ 21§5 1039 .
 μ μ .

⁷⁷ Οι διατάξεις αυτές αφορούν αρχαία κινητά που χρονολογούνται ως το 1453 και ανήκουν σε εκκλησιαστικά νομικά πρόσωπα και άλλες ενώσεις που εκπροσωπούν άλλες θρησκείες ή δόγματα (βλ. ΕισΕκθ, υπό Ε', 3/γ) όσο και αρχαία κινητά έστω και προγενέστερα του 1453 τα οποία είχαν εισαχθεί από το εξωτερικό μέχρι την έκδοση του νόμου 3028/2002 (Παπαπετρόπουλος 2010, 260-262).

⁷⁸ «Ως κίνητρο για την νόμιμη εισαγωγή και ιδίως για τον επαναπατρισμό αρχαίων ως το 1453 στην χώρα μας, θεσπίζεται η διατήρηση της κυριότητας ιδιωτών σε αυτά, κατά παρέκκλιση της αρχής της κυριότητας του Δημοσίου» (ΕισΕκθ, υπό ΙΙ/άρθ.33).

μ 3028/2002
μ , μ
μ : μ
, , μ μ (2010, 79–81, 216–219).

μ μ μ
μ μ .
μ μ μ μ (2010, 81).
μ , μ μ μ ,
μ μ μ μ
μ μ μ (2010, 102–114).

53-57 . 3028/2002,
μ . μ
μ (, , ,
μ) (μ μ)⁸⁰, μ
μ μ ,
μ
(2010, 197-200). , , μμ
μ μ μ μ μ μ μ
μ μ μ μ μ μ μ
μ .

μ μ
μ : μ μ
μ μ μ
(

⁸⁰ Στα άρθρα 58-61 Ν. 3028/2002 τυποποιούνται νέα εγκλήματα που σχετίζονται αποκλειστικά με τα πολιτιστικά αγαθά (γνήσια εγκλήματα).

μ
 .
 μ
 ,
 μ
 . μ
 . μ
 μ μ μ , μ
 , μ
 μ μ
 .
 μ μ μ
 ,
 μ μ μ « μ μ »
 μ μ μ μ —
 . μ μ μ , μ
 ,
 μ
 μ , μ
 μ μ .
 μ μ μ ,
 μ μ μ μ
 μ μ μ μ μ
 . μ μ μ μ
 , μ μ
 μ μ μ μ
 (2016, 1021–1023). μ J. Carman: « μ
 μ 82
 μ μ
 » (Carman 2005, 63).

⁸² *Cultural property* στο πρωτότυπο.

Ποινικές Διατάξεις

9 μ 3028/2002 μ « »
μ μ μ
μ μ « μ μ
μ μ μ μ
» (μ , , ' 16).
(53), (54), μ μ
μ (55) μ μ (56)
μ , μ
μ μ μ μ μ μ
μ (μ μ μ).
μ μ μ 83
μ μ μ μ
μ 3028/2002 (2010, 79). 57 μ , ,
μ μ μ μ μ μ μ
μ (26§1), μ μ ,
μ .
53 (μ μ) 56 (μ μ)
μ μ μ . μ
μ μ μ μ μ
μ μ μ , μ μ μ
11 μ 3658/2008 (μ 5), μ μ ,
187§1 187 μ μ ,
μ μ .
μ μ μ μ μ
« μ μ » (. 2928/2001) (. μ 6).

⁸³ Δηλαδή, όταν δεν είναι ιδιαίτερα μεγάλης αξίας, ή δεν αφαιρέθηκε από ακίνητο μνημείο, από χώρο ανασκαμμένο, από μουσείο, από αποθηκευτικούς χώρους αρχαίων ευρημάτων ή από χώρο όπου φυλάσσεται συλλογή (άρθρο 53§1 Ν. 3028/2002).

μ
 μ μ μ μ
 μ .
 μ , μ μ μ
 μ . μ , μ μ
 μμ μ μ
 (2§1 . 3028/2002), μ μ
 , μ - - .
 84 (58 8, 24 .
 3028/2002) μ μ (59)
 , - μ -
 . μ
 .
 μ .
 μ μ , μ
 , μ
 μ (2010, 263-264).
 60 μ μ
 . μ μ μ μ
 μ , μ μ
 μ μ μ
 , μ
 μ μ μ . μ ,
 μ μ ,
 μ μ (2012, 42).
 61-62 . 3028/2002
 μ 63-65 . 3028/2002 μ
 μ , 61

⁸⁴ Υπό το καθεστώς του προηγούμενου νομοθετικού πλαισίου (νόμος 5351/1934) δεν προβλέπονταν ποινικές κυρώσεις για την αντίστοιχη παράβαση υποχρέωσης δήλωσης.

) μ , μ 10 .
 μ μ , , ,
 (context). μ , ,
 ,
 μ (2010, 482–483; 2012, 44–45).
 μ μ μ 1 (61§3).
 62 μ μ μ ,⁸⁵ μ -
 - μ μ , μ
 μ 38 μ 3028/2002. μ μ , μ
 μ , 1992,
 μ μ μ ,
 μ (2006, 245–246).
 63 μ
 μ . μ
 μ 3028/2002
 . 34§1 ,
 μ μ , μ μ ,
 μ , μ
 μ . μ
 μ μ μ , ,
 μ μ (34§2 . 3028/2002).
 μ μ μ ex lege
 (2006, 152). μ μ
 50 (34§6 . 3028/2002), μ 63§1
 10 μ μ
 . ,

⁸⁵ Ο προηγούμενος νόμος δεν είχε καμία σχετική ρύθμιση.

*“The people of Crete unfortunately make more
(Saki [H.H.Munro] 1911)*

μ . μ
,
μ , μ μ μ μ μ .
, μ μ μ
,
, , μ , μ μ μ
, μ
μ , ,
μ .
μ 19 , R.
Pashley, : « μ
μ μ ,
, μ
μ μ μ μ μ
μ μ
μ . μ
μ » (Pashley 1994, 47–48).
, 19 , μ
μ μ , μ ,

μ . , , Pashley,
 (2006, 8–9), , μ ,
 μ . ,
 « » (Hood 1987, 90). . μ
 1886, ()
), «
 » μ μ (1998, 55).
 , μ , μ
 Pashley μ « », μ μ ,
 μ (Pashley 1994, 47–48· Liddell & Scott 1996, 995· Lapatin 2000b, 133).
 Α ,
 μμ , μ « »
 μ
 « » Winckelmann (2006, 8–9).
 μ μ , μ
 « » μ μ μ
 μ . , ,
 μ , μ μ , μ
 μ 2,000
 μ , μ μ
 μ . μ
 μ
 , μ μ μ (Hawes &
 Hawes 1911, 8).
 μ , , μ ,
 μ , μ ⁹¹.
 μ μ
 . μ
 μ μ μ

⁹¹ Η μόδα για τη γνωριμία, τη μελέτη και τη συλλογή αρχαιοτήτων της κλασικής Ελλάδας ήταν τέτοιας έκτασης ώστε οι ξένοι περιηγητές που ήρθαν στην Ελλάδα τις δύο προεπαναστατικές δεκαετίες του 19ου αιώνα ήταν περισσότεροι από εκείνους που ήρθαν ολόκληρο τον 18ο αιώνα (Λεκάκης 2006, 9).

μ μ μ
 , μ μ μ
 19 , μ
 μ , μ
 μ « μ »
 μ μ
 (Hawes & Hawes 1922, 1931).

Πριν την Ανεξαρτησία

Τ 19 μ
 , , 1878 μ
 «
 » (1931, 7),
 1883 ,
 , μ μ
 , μ
 (1878), μ μ
 (1898) μ .
 μ , μ
 (1998, 19).
 μ μ ,
 μ μ ,
 μ ,
 (1878-1885), μ ,
 μ ,
 (1931, 19).

, μ
 μ μ
 (μ) μ
 μ (1931, 11· 1998, 190).
 , , μ
 92. μ , μ
 μ
 μ μ
 μ (1931). ,
 1884,
 , μ , .
 μ μ ,
 , μ . ,
 , μ
 μ (1931, 12–14).
 μ μ ,
 μ .
 . , .
 μ , μ μ , μ
 μ , μ μ 93,

⁹² Το 1889, μετά από μια αποτυχημένη επαναστατική απόπειρα, ανακαλείται ο Χριστιανός Διοικητής και τοποθετείται νέος Μουσουλμάνος, με ρητή εντολή να μεριμνήσει και για τις αρχαιότητες, με ό, τι αυτό συνεπαγόταν για την τύχη τους (Χατζιδάκης 1931, 16–17).

⁹³ Ο Κουμανούδης είχε δει και ο ίδιος την εν λόγω συλλογή κατά την επίσκεψή του στην Κρήτη, το καλοκαίρι του 1886, γεγονός που αναφέρει στη σχετική έκθεση που κατέθεσε στην Αρχαιολογική Εταιρεία για την κατάσταση που επικρατεί στο νησί. Σε αυτήν μάλιστα προσφωνεί τον Μητσοτάκη

μ μ
 (1998, 91).
 μ , μ μ 94
 (1998, 162–163).
 μ μ
 . «
 μ
 μ μ μ
 » ([. . .] 1931, 12).
 μ μ
 μ , 19 . μ
 μ 95, μ
 μ μ μ
 20 .
 μ μ
 1877 1879,
 , μ μ .
 μ , , μ (Hood 1987, 87–
 88· 1991, 508). . , 1881,
 μ
 μ ,
 ,
 . , μ , μ
 , μ μ

« » «[...]επεσκέφθην πρώτον την Συλλογήν του αρχαιοκαπήλου Μητσιοτάκη[...]» (Σακελλαράκης 1998, 54).

⁹⁴ Το μέρος της συλλογής Μητσοτάκη που αγοράστηκε από την Αρχαιολογική Εταιρεία περιελάμβανε αρχαιότητες από διάφορες θέσεις της Κρήτης. Τα υπόλοιπα αντικείμενα διατέθηκαν αλλού.

⁹⁵ Χαρακτηριστική είναι η αναφορά σε έγγραφο της Αρχαιολογικής Εταιρείας, σχετικά με τη συλλογή αρχαιοτήτων του Θ. Τριφύλλη από το Ιδαίο Άντρο. Ο τελευταίος αφού την απέστειλε στο Λονδίνο για πώληση χωρίς όμως να καταφέρει κάποια καλή τιμή εκεί, την επανέφερε στην Κρήτη και δώρισε πολλά από τα αντικείμενά της στον Σύλλογο (Χατζιδάκης 1931, 19· Σακελλαράκης 1998, 163).

(1931, 12). , « »
(archéologie enragée) (1931, 9) μ
μ μ μ

Η «Αποκάλυψη» της «Μινωικής» Κρήτης

19 μ
, μ
μ , μ
« »
(Momigliano 2002). μ μ μ μ
(1898) μ (1899)⁹⁸.

20
μ
μ μ « » μ , , μ .
μ μ
. «μ » μ , ,
μ μ
, ,
μ . , μ μ μ μ
μ , μ μ μ μ
99.
μ
μ μ
(Lapatin 2000b, 134). « » μ μ

⁹⁸ Η ανυπομονησία για την έναρξη των ανασκαφών αποτυπώνεται στην αλληλογραφία του F. Halbherr με τον A. Evans, όπως αναφέρθηκε παραπάνω, βλ. σελ. 48-49, όπου είδαμε τον πρώτο να προτρέπει τον δεύτερο να μεσολαβήσει στον Βρετανό πρόξενο στα Χανιά για να ασκήσει πίεση στην Κρητική Βουλή να ψηφίσει τον αρχαιολογικό νόμο, ήδη από τον Φεβρουάριο του 1899, σε μία χρονική στιγμή που δεν είχε ακόμα ψηφιστεί το Κρητικό Σύνταγμα (Momigliano 2002).

⁹⁹ Η H. Boyd-Hawes αναφέρει σχετικά με την υπέρβαση αυτή στην Κρήτη «[...] we have leapt over the heads of the Greeks; we have excelled even Icarus in audacity. We have committed an affront in the eyes of some conservative Greek scholars, who still cling the miraculous creation of Greek Art» (Hawes & Hawes 1911, 2).

(Hawes & Hawes 1911, 1–12). μ ,
μ , μ .
19ο ,
μ
μ , μ μ ¹⁰⁰. , μ
μ , μ , μ .
μ
μ , μ , μ
-
, μ -
« μ ’» (1991, 511),
μ μ .
μ μ μ .
μ «μ » μ
μ , , μ
20 , μ
μ , μ
μ , , μ
μ , μ μ
μ (Lapatin 2000b, 131).
«μ » μ , μ μ
(Lapatin 2000a, 18)
, , μ
μ μ μ μ
. Evans
μ , ,

¹⁰⁰ Συγκεκριμένα δώρισε τρία πιθάρια στον Φιλεκπαιδευτικό Σύλλογο Ηρακλείου, από ένα στα μουσεία του Παρισιού, του Λονδίνου, της Ρώμης και πιθανώς της Μαδρίτης και στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο της Αθήνας 1 πιθάρι και 2 μυκηναϊκά αγγεία (Κόπακα 1996, 154· 2015, 146).

μ Ashmolean , μ 1884
 1908. , ,
 , μ μ «
 » (. . 49) (Panagiotaki 2004).
 , R. Seager, μ
 , «
 » μ (Becker & Betancourt
 1997, 96–97). «μ » μ
 Seager. μ
 (μ μ μ μ) , μ
 μ Seager T. J. Bowlker¹⁰¹,
 μ (Fairbanks 1928, 3).
 μ Harriet Boyd Hawes, μ
 μ μ μ
 μ (Lapatin 2000b, 136, 143).
 , μ , μ
 μ .
 «*I never was a collector, but a detective [...]*»¹⁰² (Allsebrook
 1992, 2).
 Boyd, Evans, 1893 μ μ
 , μ μ
 . μ ,
 μ μ μ μ μ μ
 « μ
 » (Evans 1893, 195). ,

¹⁰¹ Βλ. ενδεικτικά την περιγραφή της προέλευσης στην ιστοσελίδα του Μουσείου Καλών Τεχνών της Βοστώνης <http://www.mfa.org/collections/object/jug-150557> [ανακτήθηκε στις 25/2/2018].

¹⁰² Ακόμα και η επιλογή των εξαιρετικά μεγάλων διαστάσεων για το βιβλίο της δημοσίευσης των Γουρνιών υπήρξε σκόπιμη επιλογή της Boyd, θέλοντας να συμπεριλάβει ωραίες εικόνες των ευρημάτων που θα χρησίμευαν αντί μουσειακών εκθεμάτων «*My first ambition was to produce artist plates which should take the place in museums of objects which cannot be seen outside Crete [...]*» (Allsebrook 1992, 133).

μ , μ
 μ 1894, μ
 μ μ ¹⁰³. μ
 , μ
 μ 1903 (Panagiotaki 2004).
 . , «[...] *Sir Arthur Evans*
 », [

μ μ
 (1931, 11). , μ , μ
 μ μ . , Evans Halbherr,
 μ μ μ μ μ
 , μ ¹⁰⁴.
 «
 », μ μ
 μ μ (Momigliano 2002, 265, 284–286).
 μ Evans, μ μ
 μ
 μ ,
 .
 , Evans, μ μ
 « » ,
 « μ
 μ »(Evans 1893, 195' μ μ

¹⁰³ βλ. σχετικά σε Μποχώτης 2015.

¹⁰⁴ Είναι ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα η παράθεση των δύο διαφορετικών αντιλήψεων τους σχετικά με την τύχη των ευρημάτων: είναι προφανές ότι δεν υπάρχει ομοφωνία, ούτε όμως και ευθεία αντιπαράθεση. Από τη μια πλευρά, η ελληνική (όσο και η κρητική) νομοθεσία διακηρύσσει την απόλυτη κυριότητά της στα αρχαιολογικά ευρήματα, από την άλλη όμως υπάρχει προσδοκία δικαιωμάτων σε αυτά από τους ίδιους τους ανασκαφείς τους, που διεκδικούν επομένως τη νόμιμη απόκτησή τους (αυτό συνέβη στην Ολυμπία, αλλά και στην Κρήτη, μετά την τροποποίηση της αρχαιολογικής νομοθεσίας). Σημαντική θα ήταν η μελέτη της πορείας προς την τροποποίηση του αρχαιολογικού νόμου της Κρητικής Πολιτείας - και προς τη δυνατότητα εξαγωγής των διπλών ή άχρηστων αρχαιοτήτων το 1903. Είναι πολύ πιθανή η ανάμιξη των δύο αυτών σημαντικών ανδρών, με τη μεγάλη επιρροή, και ιδίως του Evans, σε αυτήν τη μεταβολή του νομοθετικού πλαισίου.

μ 2010). , , ,
 « μμ » (2002,
 398). , μ ,
 μ , μ μ μ , μ .
 Halbherr μ μ « », Evans μ
 μ . : « , μ
 μ .
 μ μ μ μ μ
 μ μ μ μ
 » (μ 2002, 228).
 μ Evans,
 μ , μ μ μ
 - μ μ
 μ . μ μ μ
 «μ » μ . μ μ μ
 μ , , μ μ μ
 (Lapatin 2010, 129). , ,
 μ μ , 20 ,
 μ Evans.

«Μινωική» θρησκεία, ελεφαντοστέινα ειδώλια και παραχάραξη της ιστορίας

«μ » μ
μ
μ : μ
μ μ , μ
μ 5 . . ,
, μ μ Evans, μ
«μ » « ».
μ , μ μ μ
. 1902,
μ ,
μ « » Evans « »
(Lapatin 2000a, 18). μ
μ ¹⁰⁵.
«μ » μ
. , μ , μ
, μ , μ
μ μ « » (6), μ
μ , μ
« » Evans 1903, μ μ
1902 (Lapatin 2001, 35). μ
«
», , Henrietta G. Fitz,
(Lapatin 2000b, 139–140· Lapatin 2002, 13–
14).

μ « », μ μ
, «μ » (PM III,
440), 14 ,

¹⁰⁵ Βλ. σε Marinatos 2015 μια πρόσφατη επιχειρηματολογία σχετικά με την ορθότητα της θεωρίας του Evans για την «μινωική» θρησκεία, συζητώντας μεταξύ άλλων και την γνησιότητα διαφόρων αντικειμένων, στα οποία στηρίχθηκε η θεωρία αυτή.

μ (Lapatin 2001, 34· 2002, 194–195). μ () Evans, , «μ » . , « Seattle» (7), μ μ , μ μ 1926 (Lapatin 2000a, 19–22). μ (;) , μ « », . , μ « » (8), μ μ (Lapatin 2000a, 22–24). μ , , 1901, μ μ , μ (Lapatin 2000a, 23–24). μ «μ » μ μ , Evans μ μ μ « ». , μ , μ 1938 Ashmolean (9). μ μ μ μ μ μ , μ μ ¹⁰⁶ (10), C. T. Currelly, Royal Ontario Museum , μ μ 1931 (Lapatin 2000a, 20,25). Evans - - μ μ «μ » , μ 1922-1923,

¹⁰⁶ Γνωστής ως «Our Lady of the Sports», χαρακτηρισμό τον οποίο αμφισβήτησε ο Evans που δεν τη θεώρησε αθλήτρια αλλά μια διαφορετική απεικόνιση της «Μητέρας Θεάς», ως προστάτιδας της άθλησης «*patroness of the arena*» (Lapatin 2000a, 26).

, μ , L.
 Wooley μ μ μ (Woolley 1962)
 μ μ , μ μ Evans
 ans, μ ,
 μ Gilliéron, Evans
 μ , μ μ μ
 . μ -
 Evans- , ,
 μ « »
 μ (Lapatin 2001, 34· 2002,
 502–503).
 μ , μ « »
 « », (Lapatin 2000a, 26).
 « , 1600-1500 . . 20 »¹⁰⁷.
 , , μ ,
 μ μ ,
 « » μ , 20 ,
 (;) μ (« ¹⁰⁸). »
 Evans «μ » μ ,
¹⁰⁹, μ μ . μ
 . μ μ , , μ
 μ .
 , 1928, . μ
 μ μ *The Palace of Minos at Knossos*, Evans
 μ . , ,
 μ : «

¹⁰⁷ Στην ιστοσελίδα του Μουσείου αναφέρεται η προέλευσή της και ο τρόπος άφιξής της σε αυτό, βλ. <http://www.mfa.org/collections/object/statuette-of-a-snake-goddess-150499>, [ανακτήθηκε στις 25/2/2018].

¹⁰⁸ Προς Τίτον Επιστολή Αποστόλου Παύλου 1.12.

¹⁰⁹ Σήμερα τα αντικείμενα που αγόραζε ο Evans, πλαστά και γνήσια, βρίσκονται κυρίως στο Ashmolean Museum της Οξφόρδης, του οποίου ο ίδιος υπήρξε Έφορος.

an μ μ μ
¹¹¹, μ
(Higgins 1979, 13–14). μ
μ 1400-1150 . ., μ
μ Evans.
, , μ μ
μ μ
μ . « » *Pal-*
ace of Minos at Knossos (PM IV, 175), μ μ μ
Nilsson¹¹² μ . , Evans
μ (13) -
μ μ μ μ
, μ
μ μ μ μ
, μ Hallstatt (14) μ
(Evans 1893, 199–
201; Nilsson 1968, 362, 365-368).

μ μ ,
, (μ - 2003, 47–54). . ,
1894, μ .
μ μ μ μ μ
, μ μ μ 113
μ μ

¹¹¹ Η προέλευση αυτή των αγγείων προκύπτει από μια επιστολή του J. Myres, όπου αναφέρει ότι τις σχετικές πληροφορίες είχε πάρει από τον ίδιο τον Evans και σε μεταγενέστερο άρθρο του, ο ίδιος χρονολογεί τα αγγεία αυτά στην ΥΜΙΙΑ-B (Higgins 1957, 42–43).

¹¹² Η επιστημονική διαφωνία του με τον M. Nilsson αφορά ευρύτερα στην πρόσληψη και ερμηνεία της κρητο-μυκηναϊκής θρησκείας (πρβλ. Marinatos 2015, 68-73).

¹¹³ Γράφει ο Στάης αναφερόμενος στη δημοσίευση του θησαυρού της Αίγινας από τον A. Evans στο JHS: « (Στάης 1895, 252).

(1895, 253; Higgins 1979, 15–16).

μ, μ. μ, 1904, μ
Cresswell, G. Brown, μ 4 μ μ
(Higgins 1979, 16–21; μ - 2003, 49).

μ
μ μ μ,
μ, μ.
μ, μ (Higgins 1957, 42; 1979, 16).

R. Higgins, μ μ μ
μ μ 1957
« μ » μ, μ
μ (Higgins 1957).

«μ» μ
¹¹⁴. μ, «μ»
μ μ μ μ - μ μ -
«μ» μ μ μ.
μ μ
« μ »
μ (Higgins 1979, 51–54).

, μ «μ»

¹¹⁴ Στην περιοχή του Χρυσόλακκου βρίσκεται το ομώνυμο παλαιοανακτορικό ταφικό μνημείο που υπάγεται στο ανακτορικό συγκρότημα των Μαλίων. Οι ιδιοκτήτες των εκεί οικοπέδων, όλοι τους κάτοικοι του γειτονικού χωριού Βραχάσι, θεωρείται ότι βρήκαν σε αυτό πολλά χρυσά αντικείμενα, όπως προκύπτει και από το τοπωνύμιο. Η λεηλασία αυτή έγινε πιθανώς στα χρόνια του Αξελού πασά (μεταξύ 1880 και 1885), όταν οι χωρικοί έσκαψαν το κτήριο φτάνοντας ως τον φυσικό βράχο, γκρεμίζοντας τους τοίχους και αφαιρώντας πέτρες. Είναι σχεδόν βέβαιο ότι βρήκαν έτσι πολλά φύλλα χρυσού και κοσμήματα, τα περισσότερα από τα οποία θα πρέπει να χυτεύθηκαν και ορισμένα να πουλήθηκαν σε μουσεία και συλλογές (Demargne 1945, 25).

, μ
 .
 Cresswell¹¹⁵, G. Brown (ο
)¹¹⁶.
 «¹¹⁷: 1938, μ
 μ μ μ . , ,
 μ .
 , μ
 ,
 ,
 μ
 1938 (2014, 147). , .
 μ ()
 . μ ,
 μ , μ μ
 μ (2013, 106).
 μ μ
 ,
 μ μ μ , μ
 μ
 , ,
 , μ μ
¹¹⁸.

¹¹⁵Πρβλ.http://www.britishmuseum.org/research/collection_online/search.aspx?searchText=Aegina+trea+sure [ανακτήθηκε στις 25/2/2018].

¹¹⁶ Για μια πιο αναλυτική παρουσίαση του ρόλου του G. Brown στην πώληση του Θησαυρού της Αίγινας στο Βρετανικό Μουσείο βλ. Σημαντώνη-Μπουρνιά 2003.

¹¹⁷ «Ίλιγγος» είναι ο χιτσκοκικός τίτλος του αστυνομικού διηγήματος του Γιάννη Μαρή, το οποίο δημοσιεύτηκε σε 89 συνέχειες στην εφημερίδα (13/3-26/6/1961) και πραγματεύεται μια υπόθεση αρχαιοκαπηλίας αντίστοιχη με αυτήν που συνέβη στην Κρήτη το 1938. Σήμερα κυκλοφορεί σε βιβλίο με τον ίδιο τίτλο από τις εκδόσεις Άγρα.

¹¹⁸ Βλ. και την επίθεση που είχε δεχτεί από φιλοβασιλικούς κύκλους του Ηρακλείου κατά την προσπάθεια ανέγερσης του νέου Αρχαιολογικού Μουσείου (Τζωράκης 2014, 140-147).

μ - μ . μ
 μ μ . μ
 (2014, 140), , (2014, 144).
 μ μ μ
 . μ μ , μ μ
 . μ , μ .
 . μ , μ .
 μ μ ,
 (2013, 272).
 . μ , ,
 (2013, 274), μ μ
 , μ ,
 : ,
 , μ
 (2014,
 141, 153–154), μ
 μ μ , μ
 119.

¹¹⁹ Στα σχέδια του νέου Μουσείου Ηρακλείου, ο Μαρινάτος είχε συμπεριλάβει και τον προμαχώνα, για τη φύλαξη των λιγότερο σημαντικών αρχαίων, προτείνοντας κατ' ανάγκη και την παύση της μίσθωσης. Ήρθε έτσι σε σφοδρή σύγκρουση με τον Λιναρδάκη, που ματαίωνε με τις ισχυρές πολιτικές διασυνδέσεις του την έκδοση της σχετικής απόφασης, για την οποία ο Μαρινάτος επέμενε σθεναρά. Η σύγκρουση αυτή έφτασε ακόμα και σε καταγγελίες και από τις δύο πλευρές. Ο Λιναρδάκης κατηγόρησε τον Μαρινάτο για εκβιασμό, ενώ εκείνος τον κατήγγειλε για απόπειρα δωροδοκίας και απειλές κατά της ζωής του (Τζωράκης 2014, 155).

, 1939, μ μ
 , μ μ
 . μ
 , μ 2-3
 μ (2013, 275).
 μ , μ
 .
 μ μ ,
 , μ μ
 (2013, 277).
 μ μ ,
 μ ,
 μ , μ μ ,
 μ μ . μ
 μ , μ ,
 μ μ
 , μ μ μ .
 « μ »¹²⁰,
 (2014, 141, 153).
 μ
 , , ,
 μ .
 μ μ , μ
 , μ μ
 . μ μ
 μ .

¹²⁰ «Μουσειακό ζήτημα» χαρακτηρίστηκε από τον τύπο της εποχής η σύγκρουση σχετικά με την ανέγερση του νέου αρχαιολογικού μουσείου στον χώρο του παλιού (Τζωράκης 2014, 141).

(Krosney 2006).

: «

μ

-

μ

μ

μ(

2006, 89).

μ

μ

μ

μ

1976 (*Kunst und Kultur der Kykladeninseln*)

μ

¹²² (16),

«

μ »

μ

μ

μ

(

2006,

48).

Κρητικές αρχαιότητες στον κόσμο

μ , «μ »

μ

μ ,

μ ,

μ

,

, μ

.

«μ »

μ

, μ

μ

μ

,

,

μ

.

«

»

,

μ

μ

μ

(

1931, 25).

19

μ

μ

μ

« μ »

μ

μ

«

»

μ

μ

, μ

¹²² Μια όχι πρωτότυπη πρακτική. Σε παλιά τεύχη του περιοδικού *Archaeology* συναντούμε αντίστοιχες διαφημίσεις, δείγμα της αμηχανίας και της άγνοιας για το εμπόριο αρχαιοτήτων και τις παράνομες προεκτάσεις του.

μ μ . , μ ,
μ ,
- μ μ - μ μ
.
1979, μ μ
. « ,
μ μ ,
μ « » , .
[. . .] μ
,
« μ » . [. . .] » (! , ,
1979, μ 2010, 213).
μ μ μ .
μ , μ
«μ » μ
, μ
μ μ μ , μ μ μ ,
μ , μ ,
,
.
28 1979, μ
μ μ . μ
μ μ μ
μ μ . , μ , ,
μ ,
μ .
μ μ μ
μ μ ,
μ , « » μ ,
μ (μ 2010, 198–199).

μ
 , μ , μ μ
 μ μ ,
 μ , μ
 μ , μ .
 μ , 20 , 2001,
 μ
 μ μ μ .
 Badisches Landmuseum μ μ
 «μ » , μ «*Im Labyrinth des Minos: Kreta, die erste
 europäische Hochkultur*» (, :
). μ μ μ μ μ

μ .
 « » «μ » μ
 , Elie Borowski (17). , ,
 38 μ «μ » ,
 - « μ μ »
 - μ , μ
 (2006, 47-52). μ

μ
 μ μ μ
 μ μ
 E. Borowski .
 Royal Ontario Museum .
 μ μ . R. Symes
 μ μ «
 » (2006, 29-30, 48). μ

(Bernheimer 2001) «μ » μ μ
μ -
μ (Erbelding et al. 2000). μ μ
μ μ .
μ ,
Michael C. Carlos (18). μ
μ μ μ μ ,
«
».
2002 μ «μ » ,
μ (Gill 2010a). «
» μ μ
μ μ μ
μ .
μ μ μ 2007 μ
μ (19)
μ μ μ μ μ (Gill 2010b).
μ μ
123 . μ
μ , μ μ μ μ ,
UNESCO
μ μ μ μ 124 . μ ,
, μ μ 125 (Gill 2014).
, μ μ «μ » (20),
, μ , .
μ
μ μ

¹²³ Βλ. σχετικό δημοσίευμα στο <http://www.tanea.gr/news/lifearts/article/85188/?iid=2> [ανακτήθηκε στις 25/2/2018].

¹²⁴ Για το δελτίο τύπου του Μουσείου, βλ. <http://lootingmatters.blogspot.gr/2008/09/from-atlanta-to-athens-press-statement.html> [ανακτήθηκε στις 25/2/2018].

¹²⁵ Για τη σαρκοφάγο όπως εκτίθεται στο Μουσείο, βλ. <http://carlos.emory.edu/content/larnax-bath-tub> [ανακτήθηκε στις 25/2/2018].

, 1996, μ μ
μ ¹²⁶.
2008, 280 μ μ
, «From the Land of the Labyrinth: Minoan Crete,
3000 – 1100 B.C.»¹²⁷, μ
. μ . μ
, μ « » μ ,
. μ μ .
μ μ 30 ,
μ μ
¹²⁸. μ ,
μ ,
. , ,
, μ .
1993¹²⁹.
¹³⁰ 1081 μ ¹³¹. μ
μ μ 1990-1993, ,
μ μ 289 μμ (μ μ , 18/3/1994).
. μ μ
μμ . μ μ
μ

¹²⁶ Για τη σαρκοφάγο, βλ. <http://www.metmuseum.org/art/collection/search/256844> [ανακτήθηκε στις 25/2/2018].

¹²⁷ Για την έκθεση, βλ. <http://www.nysun.com/arts/minoan-artifacts-land-in-manhattan/71997/> [ανακτήθηκε στις 25/2/2018].

¹²⁸ Η αρχική άδεια συλλέκτη έχει εκδοθεί για τους Κωνσταντίνο και Μαρίκα Μητσοτάκη το 1979 και επεκτάθηκε το 1990 για να συμπεριλάβει και τον μικρότερο γιο της οικογένειας, Κυριάκο Μητσοτάκη (εφημ. 3/4/1992 και 4/4/1992).

¹²⁹ Το δεύτερο σκάνδαλο αφορούσε στις τηλεφωνικές υποκλοπές σε βάρος πολιτικών προσώπων.

¹³⁰ Οι πληροφορίες που ακολουθούν προέρχονται κυρίως από τον ημερήσιο τύπο που δημοσίευε και αποσπάσματα επίσημων κρατικών εγγράφων (πορίσματα εισαγγελέων και ένορκων διοικητικών εξετάσεων, γνωμοδοτήσεις κ.ά.).

¹³¹ Ο αριθμός αυτός αναφέρεται σε πόρισμα ένορκης διοικητικής εξέτασης που έγινε το 1994.

. μ μμ
 , μ
 1994.
 , μ μ
 1992,
 μ
 μ μ μ , «
 ». μ μ « μ » μ
 Borowski.
 , . ,
 μ
¹³³ (2006, 232–235).
 1992 1994 μ ,
 μ ,
 μ μ μμ . , ,
 2000 μ μ μ μ
 . μ , μ ,
 μ μ . . , μ
 «
 [. . .] μ μ
 μ ,

¹³² Οι λαθρανασκαφές στο ταφικό συγκρότημα της Μονής Οδηγήτριας φαίνεται να είχαν ξεκινήσει ήδη στις αρχές της δεκαετίας του 1960: «

[...]» (Αλεξίου 1963, 398) και «

» (Αλεξίου 1965, 285).

¹³³ Γράφει ο Βασιλάκης στην απάντησή του στο αίτημα της Γουλανδρή: «

» (Αποστολίδης 2006,

234–235).

μ »¹³⁴.
 μ . μ μ
 , μ μ
 μ , μ
 .
 μ μ ,
 « μ », μ μμ ,
 , .
 μ μ
 , μ μ
 μ , , μ
 μ , μ μ μ μ μ
 , μ μ μ
 , μ
 135. μ
 μ , , ,
 μ μ μ , μ
 , μ μ μ μ .

¹³⁴ Περιοδικό , 28/22/1993.

¹³⁵ Αναλογίες στη στάση της κοινής γνώμης απέναντι σε τέτοια φαινόμενα εντοπίζονται στην περίπτωση του Μ. Νταγιάν που προέβη σε εκτεταμένη λεηλασία των αρχαιοτήτων της χώρας του, ιδίως την περίοδο της θητείας του ως Υπουργού Άμυνας. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει ο βιογράφος του, «

» (Αποστολίδης 2006, 53–54).

μ , μ . μ μ . μ
 μ μ μ μ μ μ
 , « » μ
 ,
 μ . μ μ .
 , μ μ .
 μ μ μ μ μ
 μ μ , μ μ
 . , , , μ
 μ .
 , μ
 « μ », μ μ μ - μ μ
 μ μ 19
¹³⁹ (Brodie 2011, 409–411).
 μ μ
 μ . μ μ μ
 , , μ
 μ – μ .
 μ ,
 μ , μ μ μ
 μ (1988, 294). μ
 μ μ μ μ μ ,
 μ μ μ μ (. .
 μ ,
 «μ μ μ » . .) (Campbell 2013, 136–137).
 μ μ μ ,
 μ μ μ , μ ,

¹³⁹ Βλ. και Trigger 2005, 60-65, 117-118.

. μ , μ
 ,
 μ μ μ
 .
 μ μ μ μ , μ
 140, μ
 μ μ μ .
 μ , μ
 μμ
 μ μ
 μ . μ μ μ ,
 , μ
 . μ
 μ μ , μ .
 μ , μ μ μ ,
 μ μ μ « » ,
 .
 μ μ .
 μ μ
 . μ , ,
 μ μ . μ
 μ , μ
 μ μ
 μ μ
 , μ μ μ
 μ μ ,
 μ () μ , μ μ « » μ μ
 (2003, 54).

¹⁴⁰ Το αίτημα της επιστροφής των γλυπτών, μάλιστα, συχνά θεμελιώνεται σε ένα νομικό επιχείρημα, το οποίο είναι εντελώς λανθασμένο εκθέτοντας τη χώρα διεθνώς.

μμ
μ .
μ , μ
μ - μ - μ
μ , μ μ μ μμ ,
μ μμ μ .
μ . μ μ
μ μ .
μ μ .

Alder, C., & Polk, K. 2005. The Illicit Traffic in Plundered Antiquities. In P. Reichel (ed), *Handbook of Transnational Crime & Justice*, Thousand Oaks, CA: SAGE, 98–113.

, . 2004. *μ . - : .*

, . 1963. . 17, 362–412.

, . 1965. . 19, 279–299.

Allsebrook, M.N. 1992. *Born to rebel: the life of Harriet Boyd Hawes*. Oxford: Oxbow Books.

, ., & , . 2016. « *μ* »:

. . (*μ.*), *μ*

. *μ* *μ* , : . .

, 955–976.

, . 2006. *μ*

, *μ* , : . ,

Attwood, R. 2008. *Insider: Guardians of Antiquity*. *Archaeology* 61(4), 18.

Baker, A., & Anjar, M. 2012. *Syria: How Ancient Artifacts Are Being Traded for Guns*,

<http://world.time.com/2012/09/12/syrias-looted-past-how-ancient-artifacts-are-being-traded-for-guns/>, [

28/2/2018].

, . 2016. « *μ* » *μ* ; -

μ . .

(*μ.*) *μ*

, : . . , 977–1009.

Bator, P. 1982. An Essay on the International Trade in Art. *Stanford Law Review* 34, 275–384.

Becker, M.J., & Betancourt, P. 1997. *Richard Berry Seager. Pioneer archaeologist and proper gentleman*. Philadelphia: University of Philadelphia Museum.

, . 2016. : ,

. *μ* *μ*64, 1058–1083.

- Bernheimer, M.G. 2001. *Glories of ancient Greece : vases collection*. Jerusalem: Bible Lands Museum Jerusalem.
- Betts, J.H., & Ward, S.C. 1993. *Gold of the Mycenaeans: Important finger rings, sealstones and ornaments of the 15th century B.C.* New York: Michael Ward Gallery.
- , . 2009. (1927-1931).
92.
- Boardman, J. 2006. Archaeologists, Collectors, and Museums. In E. Robson, L. Treadwell, & C. Gosden (eds), *Who Owns Objects?: The Ethics and Politics of Collecting Cultural Artefacts*. Oxford: Oxbow Books, 33-46.
- , . 1992. μ
- Bowman, B.A. 2008. Transnational crimes against culture. :ooting at archaeological sites and the grey market in antiquities. *Journal of Contemporary Criminal Justice* 24(3), 225–242.
- Bowman Proulx, B. 2011. Organized criminal involvement in the illicit antiquities trade. *Trends in organized Crime* 14, 1–29.
- , . 2008. μ UNIDROIT 24.6.1995
 μ
 μ
24-2 5 μ 2 0 0 8 , : μ ,
93–98.
- , . 2016. μ μ . . .
(μ .), μ
 μ , : . . , 1010–
1028.
- Brodie, N. 1998. Pity the poor middlemen. *Culture Without Context* 3, 7–9.
- Brodie, N. 1999. The concept of due diligence and the antiquities trade. *Culture Without Context* 5, 12-15.

Brodie, N. 2006. An archaeologist's view of the trade in unprovenanced antiquities. In B. Hoffman (ed), *Art & cultural heritage. Law, policy, & practice*, Cambridge, UK: Cambridge University Press, 52–63.

Brodie, N. 2009. Consensual Relations? Academic Involvement in the Illegal Trade in Ancient Manuscripts. In S. Mackenzie & P. Green (eds), *Criminology and Archaeology. Studies in Looted Antiquities (Oñati International Series in Law and Society)*, Oxford: Hart, 41–58.

Brodie, N. 2010. Archaeological Looting and Economic Justice. In P. M. Messenger & G. S. Smith (eds), *Cultural heritage management, policies and issues in global perspective*, Gainesville: University Press of Florida, 261–277.

Brodie, N. 2011. Congenial Bedfellows? The Academy and the Antiquities Trade. *Journal of Contemporary Criminal Justice* 27(4), 408–437.

Brodie, N., Doole, J., & Watson, P. 2000. *Stealing History: The Illicit Trade in Cultural Material*. Cambridge: The McDonald Institute for Archaeological Research.

Brodie, N., & Renfrew, C. 2005. Looting and the World's Archaeological Heritage: The Inadequate Response. *The Annual Review of Anthropology* 34, 343–361.

Brown, A. 1986. 'I Propose to Begin at Gnossos': John Myre's Visit to Crete in 1893. *The Annual of the British School at Athens* 81, 37–44.

Brown, A.C. 1993. *Before Knossos: A View of the Balkans and Crete's Travels*. Oxford: University of Oxford, Ashmolean Museum.

Calvani, S. 2008. Frequency and Figures of Organized Crime in Art and Antiquities. In S. Manacorda (ed.), *Organised Crime in Art and Antiquities*, ISPAC, 28–38.

Campbell, P. 2013. The Illicit Antiquities Trade as a Transnational Criminal Network: Characterizing and Anticipating Trafficking of Cultural Heritage. *International Journal of Cultural Property*, 20(2), 113-153.

Carman, J. 2005. *Against Cultural Property: archaeology, heritage and ownership*. London: Duckworth.

. 1892.

μ . .

Chippindale, C., & Gill, D.W.J. 2000. Material Consequences of Contemporary Classical Collecting. *American Journal of Archaeology* 104(3), 463–511.

Churton, T. 2008. *Kiss of Death: The True History of the Gospel of Judas*. Watkins.

Coggins, C. 1969. Illicit Traffic of Pre-Columbian Antiquities. *Art Journal* 29(1), 94,96,98,114.

μμ - , ,, , ,, μ , ,, & , .
2001. μ μ i μ
, - μ : . .
.

Cuno, J. 2008. *Who owns a n t i q u i t y ? : m u s e u m s a n d t h e b a t t*
Oxford [England]: Princeton University Press.

Demargne, P. 1945. *Fouilles executees a Mallia: Exploration des Necropoles (1921-1933)*, Etudes cretoises, 7 , Paris: Paul Geuthner.

μ , . 1996. .

μ , . 1999. . μ (μ.),
μ μ , : μ .
, 15–19.

, . 1985. . : : μ
.

Elia, R. 1993. A Seductive and Troubling Work. *Archaeology* 46(1), 64–69.

, . 1994. μ μ . μ , 3/4/1994, 23.

Elia, R. 1995. Greece v. Ward : the return of Mycenaean artifacts. *International journal of cultural property* 4(1), 119–128.

Elia, R. 2007. Comment on ‘Irreconcilable differences? Scholars for sale. *Papers from the Institute of Archaeology* 18, 16–18.

μ . 2014. μ μ
2014.

Erbelding, S., Albersmeier, S., & Eckerle, K. 2000. *Im Labyrinth des Minos: Kreta, die erste europaische Hochkultur*. Munchen: Biering & Brinkmann.

Evans, A.J. 1893. A Mykênæan Treasure from Ægina. *The Journal of Hellenic Studies* 13, 195–226.

- , . 1965. μ . , 198–207.
- Fairbanks, A. 1928. *Catalogue of Greek and Etruscan vases I, Early vases preceding Athenian black-figured ware*. Cambridge, Mass.: Harvard University Press.
- Fitton, J.L. 1996. *The Discovery of the Greek Bronze Age*. Cambridge, Massachussets: Harvard University Press.
- Gill, D. 2010a. *From Crete to Atlanta*, <http://lootingmatters.blogspot.gr/search?q=larnax>, [28/2/2018].
- Gill, D. 2010b. *The Michael C. Carlos Museum: Unresolved issue with Greece?*, <http://lootingmatters.blogspot.gr/2010/08/michael-c-carlos-museum-unresolved.html>, [28/2/2018].
- Gill, D. 2014. *Will the Michael C. Carlos Museum be returning the Minoan larnax?*, <http://lootingmatters.blogspot.gr/2014/06/will-michael-c-carlos-museum-be.html>, [28/2/2018].
- Gill, D.W.J., & Chippindale, C. 1993. Material and Intellectual Consequences of Esteem for Cycladic Figures. *American Journal of Archaeology* 97(4), 601–659.
- Gross, M. 2009. *Rogues' Gallery: The Secret Story of Betrayals That Made the Metropolitan Museum of Art*. Crown/Archetype.
- Hawes, C.H., & Hawes, H.B. 1911. *Crete, the forerunner of Greece*. London, New York: Harper & Bros.
- Higgins, R. 1957. The Aegina Treasure Reconsidered. *The Annual of the British School at Athens* 52, 42–57.
- Higgins, R. 1979. *The Aegina Treasure. An Archaeological Mystery*. London: British Museum Publications Ltd.
- , . 2004. μ . μ . (μ.), , - : , 589–605.
- Homolle, T. 1891. Nouvelles et correspondances. *Bulletin de correspondance hellenique* 15, 441–458.

Hood, S. 1987. An Early British Interest in Knossos. *The Annual of the British School at Athens* 82, 85–94.

Μηττά, Α. 2010. Η αρχαιολογία στην Ελλάδα (1898-1906). *Επιστημονική Επιθεώρηση* 20, 47–67.

Μηττά, Α. & N. Momigliano (επιμ.). 2009. Η αρχαιολογία στην Ελλάδα (1898-1906). *Επιστημονική Επιθεώρηση* 20, 47–67.

Kersel, M. 2006. From the Ground to the Buyer: a Market Analysis of the Trade in Illegal Antiquities. In N. Brodie, M. Kersel, C. Luke, & K. Walker (eds), *Archaeology, cultural heritage, and the antiquities trade*, Gainesville: University Press of Florida, 188–205.

Kersel, M. 2008. The trade in Palestinian antiquities. *Jerusalem Quarterly* 33, 21–38.

Kersel, M. 2010. The changing legal landscape for Middle Eastern archaeology in the Colonial Era, 1800-1930. In G. Emberling (ed), *Pioneers to the Past: American archaeologists in the Middle East 1919-1920*, Chicago: The Oriental Institute Museum Publications, 85–90.

Μηττά, Α. 1977. Η αρχαιολογία στην Ελλάδα (1898-1906). *Επιστημονική Επιθεώρηση* 17, 1–10.

Μηττά, Α. 1995. Η αρχαιολογία στην Ελλάδα (1898-1906). *Επιστημονική Επιθεώρηση* 15, 1–10.

Μηττά, Α. 1991. Η αρχαιολογία στην Ελλάδα (1898-1906). *Επιστημονική Επιθεώρηση* 11, 1–10.

Μηττά, Α. 1996. Η αρχαιολογία στην Ελλάδα (1898-1906). *Επιστημονική Επιθεώρηση* 16, 1–10.

F. Baker, R. F. Willetts, & C. Davaras (eds), *Cretan Studies* 5, Amsterdam: A.M. Hakkert, 151–161.

Kopaka, K. 2015. Minos Kalokairinos and his early excavation at Knossos. An overview, a portrait, and a return to the Kephala pithoi. In C.F. Macdonald, E. Hatzaki, S.

- Andreou (eds), *The Great Islands: Studies of Crete and Cyprus presented to Gerald Cadogan*, Athens, 143-51.
- Μητσοβίτη, Α. 1984. Η θεοποίησις της Αφροδίτης στην Κρήνη. *Επιστημονικά Χρονικά* 10, 109-120.
- Μητσοβίτη, Α. 2004. Η Αφροδίτη στην Κρήνη. *Επιστημονικά Χρονικά* 30, 109-120.
- Krosney, H. 2006. Η Αφροδίτη στην Κρήνη. *Επιστημονικά Χρονικά* 32, 109-120. : National Geographic (Ελλάδα) 176, 109-120. (Μητσοβίτη, Α.).
- Μητσοβίτη, Α. 1996. Η Αφροδίτη στην Κρήνη. *Επιστημονικά Χρονικά* 22, 109-120. (Μητσοβίτη, Α.).
- Μητσοβίτη, Α. 2008. Η Αφροδίτη στην Κρήνη. *Επιστημονικά Χρονικά* 34, 20-31. & Μητσοβίτη, Α. (eds), *Η Αφροδίτη στην Κρήνη*, 31-65.
- Lapatin, K.D.S. 2000a. Boy Gods, Bull Leapers, and Mother Goddesses. *Notes in the History of Art* 20(1), 18-28.
- Lapatin, K.D.S. 2000b. Journeys of an Icon: The Provenance of the 'Boston Goddess'. *Journal of Mediterranean Archaeology* 13(2), 129-154.
- Lapatin, K.D.S. 2001. Snake Goddesses, Fake Goddesses. *Archaeology* 54(1), 33-36.
- Lapatin, K.D.S. 2002. *Mysteries of the snake goddesses: art, desire, history*. Boston, New York: Houghton Mifflin Company.
- Lapatin, K.D.S. 2010. Η Αφροδίτη στην Κρήνη. *Επιστημονικά Χρονικά* 36, 109-120. & N. Momigliano (eds), *Η Αφροδίτη στην Κρήνη*, 121-144. (Μητσοβίτη, Α.), 121-144.
- Μητσοβίτη, Α. 2006. Η Αφροδίτη στην Κρήνη. *Επιστημονικά Χρονικά* 32, 109-120. 18-19. *Επιστημονικά Χρονικά* 20(58), 7-19.
- Liddell, H.G., Scott, R., & Jones, H.S. 1996. *A Greek-English Lexicon*. Oxford: Clarendon Press.
- Μητσοβίτη, Α. 2015. Η Αφροδίτη στην Κρήνη. *Επιστημονικά Χρονικά* 41, 109-120.

MacGregor, N. 2009. To Shape the Citizens of 'That Great City, the World'. In J. Cuno (ed), *Whose Culture? The Promise of Museums and the Debate Over Antiquities*, Princeton University Press, 39–54.

Mackenzie, S. 2011. Illicit deals in cultural objects as crimes of the powerful. *Crime, Law and Social Change* 56, 133–153.

Mackenzie, S., & Green, P. 2009. Introduction: A Context for the Engagement of Criminology and Archaeology. In S. Mackenzie & P. Green (eds), *Criminology and Archaeology: Studies in Looted Antiquities (Oñati International Series in Law and Society)*, Oxford: Hart, 1–10.

... 2002. ... μ ...), ... : ...
... 2008. ... μ
... 2 5 μ μ 2 4 2 0 0 8 , , :
μ , 71–81.
... 1980. ... : μ .
... 2002. ... 2 9 2 8 / 2 0 0 1
μ - . μ μ : . .
... , & ... 2004. μ -
3 8 4 . - : . .
... , & ... 2000. -1,3 3 . - 5 0
:

Marinatos, N. 2015. *Sir Arthur Evans and Minoan Crete*. London: I. B. Tauris.

... 2013. 1938: μ μ μ
... : μ
106, 270–286.

McClellan, A. 2009. Cosmocharlatanism. *Oxford Art Journal* 32(1), 167–171.

McEnroe, J.C. 2002. Cretan questions: Politics and archaeology 1898-1913. In Y. Hamilakis (ed), *Labyrinth Revisited: Rethinking «Minoan» Archaeology*, Oxford: Oxbow Books, 61–72.

Merryman, J. 1986. Two ways of thinking about cultural property. *American Journal of International Law* 80(4), 831–853.

Merryman, J. 1994. The Nation and the Object. *International Journal of Cultural Property* 1, 61–76.

Miles, M.M. 2008. *Art as plunder : the ancient origins*. New York: Cambridge University Press.

Momigliano, N. 2002. Federico Halbherr and Arthur Evans: An Archaeological Correspondance (1894-1917). *SMEA* 44(2), 263–318.

μ , . 1888. μ

. μ, 4.

, . 2012.

. & : μ

.

, . 2012.

, 1-2, 53-67, 71 . 3028/2002. .

& . μ (μ.),

- : μ , μ . ' ,

, : . .) .

, . 2015.

-1882. , :μ ,

μ .

Muscarella, O.E. 2000. *The Lie Became Great: The Forgery of Ancient Near East Cultures*. Groningen: Styx.

Nelken, D. 1997. White-Collar Crime. In M. Maguire, R. Morgan, & R. Reiner (eds), *The Oxford Handbook of Criminology*, Oxford: Clarendon Press, 891–924.

Nilsson, M.P. 1968. *The Minoan-Mycenaean religion and its survival in Greek religion*. Lund,: C. W. K. Gleerup.

Ortiz, G. 1994. *In pursuit of the absolute: art of the ancient world. the George Ortiz collection, Royal Academy of Arts, London, 20 January - 6 April 1994*. Berne: Benteli-Werd Publishers.

Ortiz, G. 2006. Overview and Assessments after Fifty Years of Collecting in a Changing World. In E. Robson, L. Treadwell, & C. Gosden (eds), *Who owns objects?: the ethics and politics of collecting cultural artefacts*, Oxford: Oxbow Books, 15–32.

Panagiotaki, M. 2004. Knossos objects: 1904, the first departure. In G. Cadogan, E. Hatzaki, & A. Vasilakis (eds). *Knossos: palace, city, state. Proceedings of the Conference in Herakleion organized by the British School at Athens and the 23rd Ephoreia of Prehistoric and Classical Antiquities of Herakleion, in November 2000, for the Centenary of the Excavations*, London: British School at Athens, 565–580.

, . 1988. μ μ . - μ : .
 , . 2002. μ "

μ . : .) .
 μ , . 1996 . 1 , μ . : μ
 .
 μ , . 1996 . 2 , μ μ . :
 .
 μ , . 1996 . 3 , μ . : μ
 .

, . 2006. μ 3 0 2 8 / 2 0 0 2
 . : . μ
 , . . 1999. μ μ . - ,
 : .
 , . . 2000. μ μ . - ,
 : .

Pashley, R. 1994.

, . 1982. μ . : μ μ

Polk, K. 2009. Whither Criminology in the Study of the Traffic in Illicit Antiquities? In S. Mackenzie & P. Green (eds), *Criminology and Archaeology: Studies in Looted Antiquities (Oñati International Series in Law and Society)*, Oxford: Hart, 13–26.

, . 2004. μ . .
 (μ.), , μ - :
 , 191–210.

Reif, R. 1993. ARTS/ARTIFACTS - Rare Gold Baubles: Small, Ancient And Radiant. *New York Times* (<http://www.nytimes.com/1993/04/04/arts/arts-artifacts-rare-gold-baubles-small-ancient-and-radiant.html>, [28/2/2018]).

Renfrew, C. 1993. Collectors are the Real Looters. *Archaeology* 46(3), 16–17.

Renfrew, C. 2000. *Loot, legitimacy, and ownership* : t
London: Duckworth.

Renfrew, C. 2008. Reviewed Work(s): Who Owns Antiquity? Museums and the Battle over Our Ancient Heritage by James Cuno. *The Burlington Magazine* 150(1268), 768.

Renfrew, C., , , & Boyd, M. 2016. : μ
(μ.),
, : , 129–137.

Robertson, R. 1995. Glocalisation: time-space and homogeneity-heterogeneity. In M. Featherstone, S. Lash, & R. Robertson (eds.), *Global Modernities*, London: Sage Publications, 25-44.

Rose, M. 1993. Special Report: Greece Sues for Mycenaean Gold. *Archaeology* 46(5), 26–30.

, . 1987. μ 1949
6 0 . :
-1990), 2, 8 6 : , 37–70.
, . 1998. :
μ
, . 2003. :

Saki [H.H.Munro]. 1911. The Jestings of Arlington Stringham. In *The Chronicles of Clovis*. : Global Grey, 2013, 43–51.

Shaw, W.M.K. 2003. *Possessors and possessed: museums, archaeology, and the visualization of history in the late Ottoman Empire*. Berkeley: University of California Press.

Shaw, W.M.K. 2011. From Mausoleum to Museum. In Z. Bahrani, Z. Celik, & E. Eldem (eds), *S c r a m b l e f o r t h e p a s t : a s t a 1753- o f a r c h*
1914, Istanbul: SALT, 423–441.

- μ - , . 2003. ' : μ
: I
, -2 9 , 2 6 I, 1 9 9 8
, 47–69.
- Simpson, E. 2005. Tall Tales: Celts, Connoisseurs, and the fabrication of archaeological context. *Notes in the History of Art* 24(2), 28–41.
- Sutherland, E. 1940. White-collar Criminality. *American Sociological Review* 5(1), 1–12.
- , . 1895. μ , μ
236–253.
- , . 2005. " " μ
μ μ : ' μ . .
- .
, . 2014. μ :
μ 1926 . . .
& . (μ.), -1 9 7 4 . 1 9 0 1 ,
: - . μ , 121–155.
- Tijhuis, E. 2008. The trafficking problem. A criminological perspective. In S. Manacorda (ed), *Organized Crime in Art and Antiquities*, ISPAC, 51-57.
- Trigger, B. 2005. : .
, . 1985. μ , ' , . - μ μ :
. . .
- Watson, P., & Todeschini, C. 2006. μ :
μ μ
μ , (A. μμ , .)μ : .
- Watson, P., & Todeschini, C. 2007. *The Medici Conspiracy. The Illicit Journey of Looted Antiquities, from Italy's Tomb Raiders to the New World's Gr*
York: Public Affairs.
- Watt, J. 2009. Antiquities and the Importance and Limitations of Archaeological Contexts. In J. Cuno (ed), *Whose Culture? The Promise of Museums and the Debate Over Antiquities*, Princeton University Press, 89–106.
- Woolley, L.C. 1962. *As I Seem to Remember*. George Allen and Unwin.

μ , . 2010. , : μ ‘μ ’
 . μ & N. Momigliano (μ.),
 . , (.
 , .), : , 197–221.
 , . 1999. . : .
 .
 , . 1881. . μ :
 .
 , . 1931.
 , . : .
 , . 2004. . : μ μ

Yates, D. 2016. *Illicit antiquities chic? Faux decapitated Buddha heads as decor*,
<https://www.anonymousswisscollector.com/2016/02/illicit-antiquities-chic-faux-decapitated-buddha-heads-as-decor.html> [
 28/2/2018].

Νομοθεσία περί Αρχαιοτήτων

1. Ν. 24/1899 «Περί Αρχαιοτήτων» της Κρητικής Πολιτείας
2. Ν. 481/1903 της Κρητικής Πολιτείας
3. Ν. 5351/1932
4. Ν. 3028/2002
5. Άρθρα 10 & 11 Ν.3658/2008
6. Άρθρο 187§1 ΠΚ
7. Ν. 3348/2005 - Σύμβαση UNIDROIT

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

Περί αρχαιοτήτων εν γένει.

Ἄρθρ. 1ον. Πάντα τά ἐν Κρήτῃ ἀρχαῖα, κινητά τε καὶ ἀκίνητα, εἶναι ἰδιοκτησία τῆς Κρητικῆς Πολιτείας. Κατ' ἀκολουθίαν τό δικαίωμα καὶ ἡ φροντίς περὶ διασώσεως, ἀνακαλύψεως, περισυναγωγῆς καὶ μεταθέσεως αὐτῶν ἐν δημοσίοις Μουσείοις ἀνήκει εἰς τὴν Κρητικὴν Κυβέρνησιν.

Πᾶσα πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἐνέργεια ὑπάγεται εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῆς Ἀνωτέρας Διευθύνσεως τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως.

Ἄρθρ. 2ον. Ἀρχαῖα λογίζονται πάντα ἀνεξαιρέτως τά ἔργα τῆς Ἀρχιτεκτονικῆς, Γλυπτικῆς, Γραφικῆς ἢ οἰασδήποτε ἐν γένει τέχνης ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τῆς καταλήψεως τῆς Κρήτης ὑπὸ τῶν Ἐνετῶν, οἷον παντοῖα οἰκοδομήματα καὶ ἀρχιτεκτονικά μνημεῖα, λίθοι μετὰ γλυφῆς τινος ἐκ τῶν μνημείων τούτων προερχόμενοι καὶ βάρθρα, τείχη, τάφοι, λαξεύματα, ἀγάλματα, ἀνάγλυφα, εἰδώλια, ἐπιγραφαί, ζωγραφίαι, ψηφοθετήματα, ἀγγεῖα, ὄπλα, κοσμήματα καὶ ἄλλα ἐξ οἰασδήποτε ὕλης ἔργα καὶ σκεύη, δακτυλιόλιθοι, νομίσματα κλπ.

Εἰς τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος νόμου ὑπάγονται καὶ τά κατὰ τὴν γνώμην τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐπιτροπῆς ἱστορικὴν ἢ καλλιτεχνικὴν ἀξίαν ἔχοντα κινητά τε καὶ ἀκίνητα μνημεῖα τέχνης ἀπὸ τῆς καταλήψεως τῆς Κρήτης ὑπὸ τῶν Ἐνετῶν, μέχρι τῆς ἀπελευθερώσεως αὐτῆς.

Ὡσαύτως ὑπάγονται εἰς τὰς διατάξεις τοῦ Νόμου τούτου καὶ σκελετοὶ ἀνθρώπων καὶ ζῶων ἐκ τῶν παλαιῶν χρόνων προερχόμενοι καὶ παλαιοντολογικά εὐρήματα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄.

Περί ἀκινήτων ἀρχαίων.

Ἄρθρ. 3ον. Ἀρχαῖα οἰκοδομήματα καὶ ἄλλα οἰαδήποτε ἀκίνητα μνημεῖα ἀνακαλυφθέντα ἤδη ἢ ἀνακαλυφθησόμενα ἐν ἰδιωτικῷ κτήματι θεωροῦνται ὡς δημοσία κτήματα, ἀποζημιουμένου τοῦ ἰδιοκτῆτου διὰ τὴν ἀξίαν τοῦ ἀφαιρουμένου αὐτῷ χώρου ἐκ τοῦ κτήματός του κατ' ἐκτίμησιν γινομένην κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ περὶ ἀναγκαστικῆς ἀπαλλοτριώσεως νόμου. Εἰς τὴν ἐκτίμησιν ταύτην δὲν συνυπολογίζεται ἡ ἀρχαιολογικὴ ἀξία τοῦ οἰκοδομήματος ἢ ἀκινήτου μνημείου. Δὲν ὑποχρεοῦται τό Δημόσιον νὰ πληρῶνῃ ἀποζημίωσιν εἰς τοὺς Δήμους, τὰς Μονάς, τό Ἐφκάφιον, τὰ Θρησκευτικά ἢ εὐαγῆ ἰδρύματα ἐν γένει, τὰς Κοινοτήτας καὶ τὰ ἐπιστημονικά ἰδρύματα.

Ἄρθρ. 4ον. Ὁ ἀνακαλύψας ὅπουδήποτε καθ' οἰονδήποτε τρόπον ἀρχαῖον οἰκοδόμημα ἢ μνημεῖόν τι, ὀφείλει νὰ δηλώσῃ τοῦτο ἐγγράφως ἐνὶ τῶν ἐφόρων ἢ ἄλλῃ τινὶ οἰαδήποτε Ἀρχῇ, ὑποχρεουμένη νὰ διαβιβάσῃ ἀμέσως τὴν δῆλωσιν ταύτην ἐνὶ τῶν ἐφόρων ἐπὶ ποινῇ προστίμου δρχ. 50-500 καὶ ἐν περιπτώσει δολίας παραλείψεως, ἐπὶ ποινῇ ἀπολύσεως ἀπὸ τῆς ὑπηρεσίας. Ὁ δὲ ἰδιοκτῆτης καὶ κάτοχος ἐν τῷ κτήματι τοῦ ὁποίου ἀνεκαλύφθη, εἴτε ὑπ' αὐτοῦ, εἴτε ὑπ' ἄλ-

1. ΕΓΓΡΑΦΙΑ Α Α Α

λου τινός, τό ἀρχαῖον, ὑποχρεοῦται ἐπί ποινῇ φυλακίσεως 15 ἡμερῶν μέχρις ἐ-
νός ἔτους νά διατηρήσῃ αὐτό ἐπί δύο μῆνας ἀπό τῆς ἡμέρας τῆς δηλώσεως.

Ἐντός τῶν δύο τούτων μηνῶν ὁ ἔφορος ἀποφαίνεται ἂν πρέπη τό ἀνακαλυ-
φθέν οἰκοδόμημα νά διατηρηθῇ, ὅποτε περιέρχεται τοῦτο εἰς τήν ἰδιοκτησίαν τοῦ
δημοσίου, ἐφαρμοζομένων τῶν διατάξεων τοῦ ἄρθρου 3ου.

Ἄρθρ. 5ον. Ἀπαγορεύεται ἡ καταστροφή, βλάβη, ἐπισκευή ἢ μεταβολή καθ' ὀ-
ιονδήποτε τρόπον ἐρειπίων, λειψάνων, μνημείων καί οἰωνδήποτε ἄλλων ἀκινή-
των ἀρχαίων ἄνευ ἀδείας τοῦ Συμβούλου ἐκδιδομένης ἐπί γνωμοδοτήσεϊ τοῦ
ἀρμοδίου Ἐφόρου. Ἐπί πλέον ἀπαγορεύεται ἄνευ ἀδείας τῆς Ἀνωτέρας Διευ-
θύνσεως τῆς Παιδείας: 1) ἡ λατομία καί ἡ σκαφή πρός πορισμόν ὕλικου οἰκο-
δομίας, οἷον λίθων, μαρμάρων, ὀπτῶν πλίνθων, κίωνων κλπ. ἐπί ἀρχαίων ἐρει-
πίων πόλεων, συνοικισμῶν, νεκροπόλεων καί εἰς ἀπόστασιν 500 μέτρων ἀπ' αὐ-
τῶν· 2) ἡ κατασκευή ἀσβεστοκαμίνων εἰς περιφέρειαν 500 μέτρων ἀπό τῶν
ἀρχαιοτήτων· 3) ἡ πλησίον ἀρχαιοτήτων ἐπιχειρήσεις ἔργου δυναμένου νά
βλάβῃ αὐτάς ἀμέσως ἢ ἐμμέσως· 4) ἡ ἐπί κτιρίων καί λειψάνων ἢ ἐρειπίων
ἀρχαίων οἰαδήποτε πρᾶξις, καί ἂν ἔτι δέν ἐπιφέρῃ τινά ζημίαν.

Οἱ παραβάται τινός τῶν ἐν τῷ ἄρθρῳ τούτῳ διατάξεων τιμωροῦνται ἀναλό-
γως τῆς ἀρχαιολογικῆς σπουδαιότητος τοῦ μνημείου διά φυλακίσεως 15 ἡμερῶν
μέχρι δύο ἔτων καί προστίμου 100-10.000 δραχμῶν.

Ἐπίσης τιμωροῦνται διά κρατήσεως 2-15 ἡμερῶν καί προστίμου 5-100
δραχ. οἱ ἐργάται οἱ λαβόντες μέρος εἰς τάς ἄνω ἀξιοποίνους πράξεις καί οἱ
οἰκοδόμοι ἐν γένει οἱ μεταχειρισθέντες λίθους, πλίνθους καί ἄλλα ὕλικά οἰκοδο-
μίας προερχόμενα ἐκ τῆς καταστροφῆς ἀρχαίων καί οἱ ἐν γνώσει παρέχοντες εἰς
τούς ἐργάτας τοιοῦτον ὕλικόν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Περί κινητῶν ἀρχαίων.

Ἄρθρ. 6ον. Πάντα τά κινητά ἀρχαῖα, τά ἔχοντα καλλιτεχνικήν, ἀρχαιολο-
γικήν ἢ ἱστορικήν ἀξίαν καί συντελοῦντα ὅπωςδήποτε εἰς τήν σπουδὴν τῆς ἱστο-
ρίας τῆς τέχνης καί τήν γνώσιν τοῦ βίου τῶν ἀρχαίων, κατατίθενται ἐν τοῖς
κρητικῶν Μουσεῖοις ὡς ἀποκλειστική τοῦ δημοσίου ἰδιοκτησία.

Ἄρθρ. 7ον. Ἰδιοκτῆτης εὐρών οἰαδήποτε κινητά ἀρχαῖα ἐν τῷ κτήματί του
κατά τύχην, εἴτε διά καλλιιεργείας τοῦ κτήματος, εἴτε δι' ἀνορύξεως θεμελίων,
εἴτε δι' ἄλλου οἰουδήποτε τρόπου, ὑποχρεοῦται ν' ἀνακοινώσῃ τήν εὑρεσιν αὐτῶν
ἐντός 5 ἡμερῶν τό πολύ, εἰς τινά τῶν ἐφόρων, ἢ τήν πλησιεστέραν Ἀρχήν καί
θέσῃ αὐτά εἰς τήν διάθεσιν πάσης Ἀρχῆς, ὅπως παραληφθῶσιν ἐπί ἀποδείξει καί
κατατεθῶσιν ἐν δημοσίῳ Μουσεῖῳ, ὅτε πληρώνεται εἰς αὐτόν λόγῳ ἀμοιβῆς ἐπί
τῇ εὐρέσει τό 1/3 τῆς ἀξίας τοῦ ἐν λόγῳ ἀρχαίου. Ἐν ἐναντία περιπτώσει, τά
ἀρχαῖα κατάσχονται καί κατατίθενται ἐν τῷ Μουσεῖῳ ἀπόλλυσι δέ ὁ ἰδιοκτῆτης

1. ΕΓΓΡΑΦΙΑ Α ΘΑ Α Α

πάν δικαίωμα επί της ανωτέρω άμοιβής και τιμωρείται προς τούτους μέ φυλάκισιν ενός μηνός μέχρι δύο έτων.

Είς τας αυτές διατάξεις υπόκειται και ό εύρών κατά τύχη άρχαΐα έν άλλοτριώ κτήματι. Λαμβάνει δέ ό εύρέτης τό ήμισυ τής διά τόν ιδιοκτήτην προωρισμένης άμοιβής, του έτέρου ήμίσεως διδομένου τω ιδιοκτήτη.

Άρθρ. 8ον. Ό καταγγείλας τήν κατά τό προηγούμενον άρθρον παράνομον κατακράτησιν άρχαίου και συντελέσας όπωσδήποτε εις τήν κατάσχεσιν αυτού, λαμβάνει όλόκληρον τήν κατά τό προηγούμενον άρθρον άμοιβήν.

Άρθρ. 9ον. Αί ποινάί του άρθρου 5 επιβάλλονται και εις τούς όπωσδήποτε βλάπτοντας εκ προθέσεως κινητά άρχαΐα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ΄.

Περί άνασκαφών.

Άρθρ. 10ον. Μόνη ή Κυβέρνησις άποφάσει του άρμοδίου Συμβούλου, εκδιδομένη μετά προηγουμένην γνωμοδότησιν τής Άρχαιολογικής Έπιτροπής ή και ενός μόνοου έφόρου, δύναται νά ενεργή άνασκαφάς άρχαιολογικάς και δή έν οίωδήποτε κτήματι, εάν έχη εις τήν διάθεσιν αυτής εκ του προϋπολογισμού ή άλλοθεν ποθεν τό άναγκαϊον χρηματικόν ποσόν διά τήν άπαλλοτριώσιν του κτήματος και τας άναγκαϊάς αποζημιώσεις. Ένεργεί δέ αυτές είτε άμέσως αυτή δι' ιδίων έαυτής υπαλλήλων και εργατών, είτε έμμέσως δι' έπιστημονικών καθιδρυμάτων υπέρ προαγωγής τής Άρχαιολογικής έπιστήμης εργαζομένων, οϊον Συλλόγων, Έταιρειών, Σχολών, Άκαδημιών, Ίνστιτούτων κλπ. οίασδήποτε έθνικότητος.

Άρθρ. 11ον. Προς συντήρησιν μνημείων, λόφων, ύψωμάτων, τόπων και έν γένει άντικειμένων έχόντων άρχαιολογικήν αξίαν ή προς έρεύνας άρχαιολογικάς δι' άνασκαφών γινομένων υπό τής Κυβερνήσεως άμέσως ή έμμέσως, επιτρέπεται ή άναγκαστική άπαλλοτριώσις άκινήτου ιδιοκτησίας λόγω δημοσίας ανάγκης κατά τόν περι τούτου νόμον και τας διατάξεις του άρθρου 3 του παρόντος νόμου.

Άρθρ. 12ον. Η Κυβέρνησις δικαιούται νά ενεργήση δοκιμαστικάς άνασκαφάς άμέσως ή έμμέσως έν ιδιοκτήτω κτήματι και άνευ τής άναγκαστικής αυτού άπαλλοτριώσεως. Έν τοιαύτη περιπτώσει ό ιδιοκτήτης αποζημιώνεται διά τήν στέρησιν τής προσωρινής χρήσεως και διά πάσαν βλάβην προσγινομένην εις τό κτήμα του. Προκειμένου περι ιδιοκτησιών Δήμων, Μονών, Έφκαφίου, θρησκευτικών ή ευαγών ιδρυμάτων, Κοινοτήτων, έπιστημονικών και λοιπών καθιδρυμάτων, αποζημιώνεται μόνον ό τυχόν ένοικιαστής ή επικαρπωτής, κατά τό άρθρον 3 διά τήν ζημίαν τήν προξενηθεΐσαν αυτω διά των άνασκαφών.

Άρθρ. 13ον. Αί άνασκαφαί εκτελούνται πάντοτε εις όφελος των τής Κρήτης Μουσείων και υπό τήν επίβλεψιν υπαλλήλων υπό τής Κυβερνήσεως διωρισμένων. Όσάκις δέ αί άνασκαφαί αυται ενεργούνται διά τινος έπιστημονικού καθι-

δρύματος, παρέχεται εις τοῦτο ἀποκλειστικόν δικαίωμα τῆς λήψεως ἐκμαγείων τῶν ὑπ' αὐτοῦ εὐρεθέντων ἀρχαίων καί τῆς πρώτης ἐπιστημονικῆς αὐτῶν δημοσιεύσεως. Τό δικαίωμα τοῦτο ἰσχύει ἐπί πενταετίαν κατ' ἀνώτατον ὄριον ἀπό τῆς εὐρέσεως ἐκάστου ἀρχαίου.

Ἄρθρ. 14ον. Ἀπαγορεύεται ἀπολύτως εἰς πάντα ἰδιώτην ἢ ἐκτέλεσις ἀνασκαφῶν ἐπί σκοπῶ ἀνακαλύψεως ἀρχαίων.

Ὁ ἐκτελῶν τοιαύτας ἀνασκαφάς εἴτε ἐν ἰδίῳ εἴτε ἐν ἀλλοτρίῳ κτήματι τιμωρεῖται ὡς ὁ καταστρέφων ἀρχαιότητος κατὰ τό ἄρθρον 5. Τά εὐρεθέντα ἀρχαῖα κατάσχονται. Οἱ ἐν ταῖς ἀνασκαφαῖς ταύταις ἐργασθέντες ἐργάται καί πᾶς ἄλλος συνεργός τιμωροῦνται διά φυλακίσεως 15 ἡμερῶν μέχρι τριῶν μηνῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄.

Περί εἰσαγωγῆς, ἐξαγωγῆς καί διαθέσεως ἀρχαίων.

Ἄρθρ. 15ον. Ἀρχαῖα ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ προερχόμενα εἰσάγονται ἀνεμποδίτως ἐν Κρήτῃ. Ἄλλ' ἐν ᾧ εἰσέτι εὐρίσκονται ἐν τῷ Τελωνεῖῳ ὑποχρεοῦται ὁ ἐνδιαφερόμενος νά δηλώσῃ αὐτά, ἄλλως θεωροῦνται ταῦτα ὡς εὐρεθέντα ἐν Κρήτῃ.

Ἄρθρ. 16ον. Μετά τήν δήλωσιν τῶν ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ προερχομένων ἀρχαίων εἰς τῶν ἐφόρων ἐπιθεωρεῖ αὐτά ἐν τῷ Τελωνεῖῳ, παραβάλλει τόν κατάλογον αὐτῶν πρὸς τά εἰσαγόμενα ἀρχαῖα, διορθώνει ἢ συντάσσει ἀκριβῆ τοιοῦτον, ἐπικυροῖ καί ὑπογράφει αὐτόν ἐν διπλῶ, καταλείπει τά ἀρχαῖα εἰς τόν ἰδιοκτήτην, λαμβάνων αὐτός τό ἐν τῶν ἀντιγράφων τό δ' ἕτερον δίδων εἰς τόν ἰδιοκτήτην.

Ἄρθρ. 17ον. Ὁ θέλων νά πωλήσῃ ἢ δωρήσῃ ἀρχαῖα εἰσαχθέντα ὑπ' αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ ὀφείλει νά ἀναγγείλῃ τήν πρόθεσιν του τῷ ἐπί τῆς ἐκπαιδεύσεως Συμβούλῳ ὑποβάλλων καί τόν κατάλογον τῶν ἀρχαίων. Ὁ Σύμβουλος δικαιούται νά λάβῃ τά ἀρχαῖα ταῦτα διά τά Κρητικά Μουσεῖα πληρῶνων τῷ ἰδιοκτήτῃ ὀλόκληρον τήν ἀξίαν αὐτῶν κατὰ κοινήν συναίνεσιν ὀριζομένην ἢ ἐξευρισκομένην διά τριμελοῦς ἐπιτροπῆς πραγματογνωμόνων, ὧν ἓνα ὀρίζει ὁ Σύμβουλος, ἕτερον ὁ ἰδιοκτήτης καί ἕτερον ὁ πρόεδρος τοῦ Πρωτοδικείου. Ὁ Σύμβουλος μή θέλων ν' ἀποκτήσῃ αὐτά παρέχει τῷ ἰδιοκτήτῃ τήν ἄδειαν πρὸς ἐλευθέραν διάθεσιν αὐτῶν.

Ὁ παραβάτης τῆς διατάξεως ταύτης τιμωρεῖται διά φυλακίσεως μέχρι τριῶν μηνῶν ἢ διά χρηματικῆς ποινῆς μέχρι 10.000 δραχμῶν ἀναλόγως τῆς ἀξίας τῶν παρανόμως διατεθέντων ἀρχαίων.

Ἄρθρ. 18ον. Ἀπαγορεύεται ἢ εἰς τό ἐξωτερικόν ἐξαγωγή τῶν τε ἐν Κρήτῃ εὐρεθέντων ἀρχαίων καί τῶν ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ εἰσαχθέντων.

Ὁ ἐξάγων ἀμέσως ἢ ἐμμέσως ἀρχαῖα εἰς τό ἐξωτερικόν καί ὁ συνεργός καταδιώκεται καί τιμωρεῖται μέ φυλάκισιν 3 μηνῶν μέχρι 5 ἐτῶν. Τά ἀρχαῖα δημεύονται, ἂν δέ ἢ δήμευσις τυγχάνῃ ἀνέφικτος ὁ παραβάτης ὑποχρεοῦται εἰς ἀποζημίωσιν ἴσην πρὸς τήν ἀξίαν αὐτῶν. Πλήν τούτου ἐφαρμόζονται κατὰ τοῦ

1. ΕΓΓΡΑΦΙΑ Α ΘΑ Α Α

παραβάτου και των συνεργών αυτού και πᾶσαι αἱ ποινικαὶ κατὰ τῶν λαθρεμπόρων διατάξεις. Ἡ ποινή αὕτη συνεπάγεται αὐτοδικαίως ἀπώλειαν τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων μέχρι 10 ἐτῶν, ἂν ἐν τῇ ἀποφάσει δέν ὠρίσθη ὀλιγώτερος χρόνος.

Εἰς τοὺς ἀστυνομικούς και τελωνειακούς ὑπαλλήλους και πάντα ἄλλον ἀνακαλύψαντα και προλαβόντα γινομένην λαθραίαν ἐξαγωγήν ἀρχαίων παρέχεται χρηματικὴ ἀνάλογος τῆς ἀξίας τῶν κατασχεθέντων ἀμοιβή ὑπὸ τοῦ Συμβούλου κατὰ πρότασιν τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐπιτροπῆς.

Ἄρθρ. 19ον. Ἐντὸς τῆς Κρήτης διατίθενται, πωλοῦνται και ἀγοράζονται, α) ἀρχαῖα ἄχρηστα διὰ τὰ Κρητικὰ Μουσεία κατὰ τὴν γνώμην τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐπιτροπῆς, β) ἀρχαῖα εἰσαχθέντα ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ ὡς πρὸς τὰ ὁποῖα ἐφηρμόσθησαν αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων 15-17, γ) ἀρχαῖα εὑρεθέντα πρὸς τῆς δημοσιεύσεως τοῦ Νόμου τούτου, ὡς πρὸς τὰ ὁποῖα ἐφηρμόσθησαν και ἰσχύουσιν αἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρου 31.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ΄.

Περὶ Μουσείων.

Ἄρθρ. 20ον. Ἐν Κρήτῃ ἰδρύονται δύο δημόσια ἀρχαιολογικὰ Μουσεία, τὸ μὲν ἐν Χανίοις, τὸ δ' ἐν Ἡρακλείῳ. Καὶ ἐν μὲν τῷ Μουσείῳ Χανίων κατατίθενται πάντα τὰ κατὰ τοὺς Νομούς Χανίων, Σφακίων και Ρεθύμνης εὑρισκόμενα ἀρχαῖα, ἐν δὲ τῷ Μουσείῳ Ἡρακλείου τὰ κατὰ τοὺς Νομούς Ἡρακλείου και Λασηθίου εὑρισκόμενα. Ἐν τούτῳ κατατίθενται και τὰ ἐν τῇ κατοχῇ τοῦ Φιλεκπαιδευτικοῦ Συλλόγου Ἡρακλείου διατελοῦντα.

Ἐν Χανίοις ἰδρύεται πρὸς τούτοις ὡς προσάρτημα τοῦ Μουσείου και Μουσείου Ἐκμαγείων, ἐν ᾧ κατατίθενται ἀντίτυπα τῶν σπουδαιοτέρων ἀγαλμάτων και λοιπῶν γλυπτικῶν ἔργων τῆς Ἑλληνικῆς Τέχνης. Τοιοῦτον Μουσεῖον δύναται νὰ ἰδρυθῇ και ἐν Ἡρακλείῳ κατ' ἀπόφασιν τοῦ Συμβούλου.

Ἄρθρ. 21ον. Βαρέα και ὀγκώδη ἀρχαῖα, ὧν ἡ μεταφορά εἰς τὰ Μουσεία εἶναι δύσκολος, μένουσι προσωρινῶς ἐν τῷ τόπῳ τῆς εὑρέσεως αὐτῶν παραδιδόμενα διὰ πρωτοκόλλου εἰς τοὺς κατὰ τόπους ἀρχαιολογικούς ὑπαλλήλους ἢ εἰς τὴν πλησιεστέραν διοικητικὴν ἢ δημοτικὴν Ἀρχήν.

Ἄρθρ. 22ον. Ἡ ἀπεικόνις, ἀποτύπωσις, ἀντιγραφή και δημοσίευσίς τῶν ἐν τοῖς Μουσείοις ἀρχαίων εἶναι ἐλευθέρως εἰς πάντας. Ἐξαιροῦνται τῆς διατάξεως ταύτης τὰ κατὰ τὸ ἄρθρον 13 ἀρχαῖα, ὧν ἡ ἀπεικόνις και πρώτη ἐπιστημονικὴ δημοσίευσίς εἶναι προνόμιον τοῦ ἐνεργήσαντος τὴν ἀνασκαφὴν Ἐπιστημονικοῦ καθιδρύματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ΄.

Περὶ τοῦ προσωπικοῦ τῆς ἀρχαιολογικῆς ὑπηρεσίας.

Ἄρθρ. 23ον. Πρὸς ἐφορείαν, ἐπιτήρησιν και ἐπιθεώρησιν τῶν Μουσείων,

1. ΕΓΓΡΑΦΙΑ Α ΘΑ Α Α

τῶν ἀρχαιοτήτων καί τῶν ἀνασκαφῶν καταρτίζεται ἀρχαιολογική ὑπηρεσία ὑπαγομένη εἰς τήν Διεύθυνσιν τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως. Τό προσωπικόν τῆς ὑπηρεσίας ταύτης ἀποτελεῖται ἐκ τῶν ἑξῆς:

α) Ἐκ δύο ἐφόρων ἀρχαιοτήτων ἐδρευόντων τοῦ μὲν ἐν Χανίοις, τοῦ δ' ἐν Ἡρακλείῳ καί λαμβανόντων μηνιαῖον μισθόν δραχ. 300.

β') Ἐξ ἀμισθίων ἐπιμελητῶν καί ἐπιτηρητῶν ἀρχαιοτήτων ἀορίστου ἀριθμοῦ, διοριζομένων δι' ἀποφάσεως τοῦ οἰκείου Συμβούλου προτάσει ἐνός τῶν ἐφόρων. Εἰς τούτους ἐπιδείξαντας ζῆλον ἐκπληρώσει τῆς ἀνατεθείσης αὐτοῖς ὑπηρεσίας δύναται νά χορηγηθῆται μηνιαῖον ἐπίδομα μὴ ὑπερβαῖνον τάς δραχμάς 30, καί

γ') Ἐξ ἐπιστατῶν τῶν Μουσείων καί φυλάκων τῶν ἀρχαιοτήτων διοριζομένων ὑπὸ τοῦ Συμβούλου τῇ προτάσει τοῦ οἰκείου ἐφόρου. Τούτων ὁ ἀριθμὸς καί ὁ μισθὸς ὀρίζεται κατὰ τάς ἐκάστοστε ἀνάγκας τῆς ὑπηρεσίας δι' Ἡγεμονικοῦ Διατάγματος.

Ἄρθρ. 24ον. Ἐφοροὶ τῶν Ἀρχαιοτήτων ὑπαγόμενοι ὑπὸ τὰς ἀμέσους διαταγὰς τοῦ Συμβούλου ἐφορεύουσιν ὁ μὲν τοῦ Μουσείου Χανίων, ὁ δὲ τοῦ Μουσείου Ἡρακλείου, διευθύνουσι καί ἐποπτεύουσιν ἀνασκαφάς, ἐπιθεωροῦσι τὰς ἀρχαιότητας καί ἐκτελοῦσι πᾶσαν ἄλλην ἀρχαιολογικὴν ὑπηρεσίαν ἐντολῇ τοῦ Συμβούλου. Τὰ καθήκοντα τούτων καί τὰ καθ' ἕκαστα τῆς ὑπηρεσίας αὐτῶν ὀρισθῆσονται δι' Ἡγεμονικοῦ Διατάγματος.

Ἄρθρ. 25ον. Ὅσακις τις τῶν ἐφόρων ἢ ἐπιμελητῶν ἀδεία τοῦ Συμβούλου ἀπομακρύνεται τῆς ἔδρας αὐτοῦ χάριν ὑπηρεσίας ἀρχαιολογικῆς λαμβάνει ὡς ἕξοδα ὁδοιπορίας, ἂν μὲν ἡ ὑπηρεσία διαρκέσῃ 1-10 ἡμέρας δραχ. 5 καθ' ἕκαστην, ἂν δὲ 10-30 δραχμάς 4 καί πέραν τούτου δραχ. 3.

Ἄρθρ. 26ον. Ἐπιμεληταὶ ἀρχαιοτήτων διορίζονται γυμνασιάρχαι καί καθηγηταὶ ἐν ἐνεργείᾳ, ἐπιτηρηταὶ δέ, διδάσκαλοι ἐν ἐνεργείᾳ καί ἄλλοι λόγιοι ὑπάλληλοι. Ἐπιτηροῦσι δὲ οὗτοι τὰς κατὰ τήν περιφέρειάν των ἀρχαιότητας καί ἀναφέρονται διὰ πᾶσαν ἀνάγκην τῆς ὑπηρεσίας εἰς τὸν πλησιέστερον ἔφορον, οἱ δὲ ἐπιμεληταὶ δικαιοῦνται ν' ἀναφέρονται καί ἀπ' εὐθείας εἰς τὸν Σύμβουλον.

Ἄρθρ. 27ον. (1) Πάντες οἱ ἐν τοῖς ἄρθροις 23-27 ἀρχαιολογικοὶ ὑπάλληλοι ἔχουσι δικαίωμα ν' ἀναφέρονται ἀμέσως εἰς πᾶσαν διοικητικὴν, δικαστικὴν, ἀστυνομικὴν καί δημοτικὴν ἀρχὴν καί ζητῶσι παρ' αὐτῶν συνδρομὴν πρὸς ἐκπλήρωσιν τῆς ἑαυτῶν ὑπηρεσίας καί τήν λῆψιν παντός νομίμου μέτρου πρὸ διάσωσιν τῶν ἀρχαιοτήτων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η'.

Περὶ ἀρχαιολογικῆς Ἐπιτροπῆς.

Ἄρθρ. 29ον. Πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν ἐν τοῖς ἄρθροις 2, 10, 19 καί 37 διατάξεων καί πρὸς ἀπόφασιν γνώμης ἐπὶ ζητημάτων ἐνδιαφερόντων τήν ἀρχαιολογι-

1. ΕΓΦΘΙΙΙΑ Α ΟΑ Α Α

κὴν ὑπηρεσίαν συγκροτεῖται ἀρχαιολογικὴ Ἐπιτροπὴ ἀποτελουμένη ἐκ τοῦ ἐν τῇ Ἀνωτέρᾳ Διευθύνσει τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως διευθύνοντος τὸ ἀρχαιολογικὸν Τμῆμα, ἐκ τῶν δύο ἐφόρων τῶν Μουσείων καὶ δύο ἐπιμελητῶν ἀρχαιοτήτων.

Ἄρθρ. 30ον. Τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐπιτροπῆς προεδρεύει ὁ διευθύνων τὸ ἀρχαιολογικὸν Τμῆμα, τούτου δὲ κωλυομένου, ὁ ἔφορος ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ ὁποίου γίνεται ἡ συνεδρία. Ἀπαρτίαν ἀποτελοῦσι τρία μέλη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ'.

Προσωριναὶ διατάξεις.

Ἄρθρ. 31ον. Ἐντὸς τριῶν μηνῶν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ Νόμου πάντες οἱ πρὸ αὐτοῦ κεκτημένοι κινητὰ ἀρχαῖα ὀφείλουσι νὰ δηλώσωσιν αὐτὰ ὑποβάλλοντες εἰς τὴν διευθύνσιν τῆς Ἐκπαιδεύσεως ἀκριβῆ περιγραφικὸν κατάλογον, οὗ τὴν ἀκρίβειαν δικαιουται αὕτη νὰ ἐξελέγξῃ διὰ τῶν ἐφόρων. Τὰ οὕτω δηλωθέντα ἀρχαῖα διατίθενται, πωλοῦνται καὶ ἀγοράζονται ἐλευθέρως ἐν Κρήτῃ. Ἀπαγορεύεται ὅμως ἢ εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἐξαγωγή ἐπὶ τῇ ἐν τῷ ἄρθρῳ 23 ποινῇ. Οἱ νέοι ἰδιοκτῆται τῶν ἀρχαίων ὀφείλουσιν ὡσαύτως νὰ δηλώσωσιν αὐτὰ εἰς τὴν Κυβέρνησιν ἐντὸς 5 ἡμερῶν, ἄλλως τιμωροῦνται διὰ φυλακίσεως 15 ἡμερῶν μέχρις ἐνός ἔτους καὶ τὰ ἀρχαῖα θεωροῦνται κτῆμα τοῦ δημοσίου, κατασχονται δὲ καὶ κατατίθενται ἐν τοῖς δημοσίοις Μουσείοις.

Ἄρθρ. 32ον. Παρελθούσης τῆς τριμήνου ταύτης προθεσμίας πάντα τὰ μὴ δηλωθέντα ἀρχαῖα θεωροῦνται κτῆμα τοῦ δημοσίου καὶ κατασχόμενα κατατίθενται εἰς τὰ Μουσεία, ὃ δ' ἀποκρύψας ταῦτα ἢ μὴ στέρξας νὰ παραδώσῃ αὐτὰ εἰς τὰς ἀρχάς ὑπόκειται εἰς τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 7 καὶ εἰς τὴν ἐν αὐτῷ ὀριζομένην ποινήν.

Ἄρθρ. 33ον. Οἱ ἔφοροι ἐπὶ τῇ βάσει τῶν γενομένων δηλώσεων θὰ καταρτίσωσι βιβλίον τῶν δηλωθέντων ἀρχαίων, περιέχον κατάλογον τῶν ἀρχαίων τούτων, τὰ ὀνόματα καὶ τὸν τόπον τῆς κατοικίας ἐκάστου κατόχου.

Ἄρθρ. 34ον. Ὑπὸ τῶν ἐφόρων τῶν ἀρχαιοτήτων θὰ γίνῃ κατὰ μικρὸν κατάλογος τῶν ἀρχαίων οἰκοδομημάτων καὶ τῶν λειψάνων ἀρχαίων κτιρίων, τὰ ὅποια ἔνεκα τῆς ἱστορίας καὶ τῆς τέχνης θεωροῦνται ἄξια διατηρήσεως. Ἰδιαιτέρος κατάλογος θὰ γίνῃ τῶν ἀπὸ τῆς Ἐνετοκρατίας μέχρι τῆς ἐλευθερώσεως τῆς Κρήτης κτιρίων τῶν ἔνεκα λόγων ἱστορικῶν ἢ καὶ καλλιτεχνικῶν διατηρητέων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ι'.

Γενικαὶ διατάξεις.

Ἄρθρ. 35ον. Οἱ συστηματικῶς μετερχόμενοι ἀρχαιοκαπηλίαν τιμωροῦνται διὰ φυλακίσεως τριῶν μηνῶν μέχρι δύο ἐτῶν ἢ χρηματικῆς ποινῆς 20 δρχ. μέχρι πέντε χιλιάδων καὶ κατὰ τὰς περιστάσεις δι' ἀμφοτέρων τῶν ποινῶν. Τὰ

1. ΕΓΓΡΑΦΙΑ Α Α Α

εύρεθέντα παρ' αὐτοῖς ἀρχαῖα κατάσχονται γινόμενα κτῆμα τοῦ δημοσίου. Ἐν ὑποτροπῇ δέ τοῦ ἐγκλήματος ἡ ποινή διπλασιάζεται.

Ἄρθρ. 36ον. Τά κατά τόν παρόντα νόμον ἐπιβαλλόμενα πρόστιμα καί αἱ χρηματικάί ποιναί εἰσπράττονται κατά τάς περί εἰσπράξεως δημοσίων προσόδων διατάξεις.

Ἄρθρ. 37ον. Ὁ ὑποδείξας οἰαδήποτε Ἀρχῇ ἀνακαλυφθέντα που ἄγνωστα ἀρχαῖα ἢ ἐπιδείξας τόπον, ἐφ' οὗ ἔκειντο ἀρχαῖα καί συντελέσας οὕτω εἰς τήν ἀνακάλυψιν αὐτῶν δύναται ἀποφάσει τοῦ Συμβούλου νά λάβῃ ἀμοιβήν τινά ὀριζομένην ὑπό τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐπιτροπῆς ἀναλόγως τῆς σπουδαιότητος τῆς ὑπηρεσίας καί συνδρομῆς ἣν παρέσχεν.

Ἄρθρ. 38ον. Δημόσιοι ἢ δημοτικοί ὑπάλληλοι καί ὑπῆρέται ἢ διαχειρισταί, ἢ σύμβουλοι ἢ ἀντιπρόσωποι νομικῶν προσώπων οἰωνδήποτε, οἵτινες ἐν τῇ ἐνασχῆσει τῶν καθηκόντων των ἤθελον παραβῆναι τινά τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος Νόμου τιμωροῦνται διά χρηματικῆς ποινῆς 100-10.000 δραχ. καί διά φυλακίσεως ἑνός μηνός μέχρι 5 ἐτῶν. Ἡ ποινή αὕτη συνεπάγεται αὐτοδικαίως ἀπώλειαν τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων μέχρι 5 ἐτῶν.

Ἄρθρ. 39ον. Οἱ ὑποπεσόντες εἰς τάς ἐν τοῖς ἄρθροις 5, 7, 14, 17, 18, 35 καί 38 τοῦ παρόντος νόμου ἀξιοποίνους πράξεις προφυλακίζονται.

Ἄρθρ. 40όν. Ἐν περιπτώσει κατασχέσεως ἢ πλειστηριασμοῦ ἀρχαιοτήτων ἀνηκουσῶν εἰς ἰδιώτας οἱ ἐκτελοῦντες κλητῆρες καί οἱ ἐπί τοῦ πλειστηριασμοῦ ὑπάλληλοι ὀφείλουσιν ἀνυπερθέτως μετά τήν κατάσχεσιν καί ὀκτώ τοῦλάχιστον ἡμέρας πρό τοῦ πλειστηριασμοῦ ν' ἀναγγείλωσι τῶ ἐπί τῆς Ἐκπαιδεύσεως Συμβούλῳ καί ταῖς κατά τόπους ἀρμοδίαις ἀρχαῖς τήν κατάσχεσιν ἢ τόν ἐπικείμενον πλειστηριασμόν καί νά ἐπισυνάπτωσιν ἀκριβῆ κατάλογον τῶν ἀρχαιοτήτων, ἐπί ποινῇ ἀκυρότητος τοῦ πλειστηριασμοῦ ἢ τῆς κατασχέσεως. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τό Δημόσιον δικαιούται νά ἐνασχῆσῃ τά ἐκ τοῦ ἄρθρου 17 δικαιώματα, ὅτε τό παρ' αὐτοῦ καταβαλλόμενον τίμημα ἰσοδυναμεῖ πρός ἐκπλειστηρίασμα

Ἄρθρ. 41ον. Δι' Ἡγεμονικοῦ Διατάγματος καθορισθήσονται ἐν τοῖς καθ' ἕκαστα τά πρός ἐφαρμογήν καί ἐκτέλεσιν τῶν ἐν τῷ παρόντι Νόμῳ διατάξεων.

Ὁ παρῶν Νόμος, ἰσχύων ἀπό τῆς ἡμέρας τῆς δημοσιεύσεώς του, δημοσιευθήτω διά τῆς Ἐπισήμου Ἐφημερίδος καί ἐκτελεσθήτω ὡς Νόμος τῆς Πολιτείας.

Ἐν Χαλέπῳ τῇ 18 Ἰουνίου 1899

ΓΕΩΡΓΙΟΣ

ΝΙΚΟΛ. ΓΙΑΜΑΛΑΚΗΣ
ΕΛΕΥΘ. Κ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ
ΚΩΝΣΤ. Μ. ΦΟΥΜΗΣ
Μ. Ρ. ΚΟΥΝΔΟΥΡΟΣ
ΧΟΥΣΕΪΝ ΓΕΝΙΤΣΑΡΑΚΗΣ

735

ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΙΣ ΝΟΜΟΥ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ

(Επίσ. Εφημ. Ε', αριθ. 32, 28-6-1903, τ. Α')

Ἄριθ. Νόμου 481.

ΝΟΜΟΣ

Περὶ συμπληρώσεως τοῦ ὑπ' ἀριθ. 430 νόμου περὶ ἀρχαιοτήτων.

ΗΜΕΙΣ ΠΡΙΓΚΗΨ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἵπατος Ἀρμοστής ἐν Κρήτῃ

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς,

Ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάσσομεν:

Εἰς τὸ ἄρθρον 18 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 430 Νόμου τῆς 30 Αὐγούστου 1901 «περὶ ἀρχαιοτήτων» προστίθενται τὰ ἐξῆς ἐδάφια:

«Κινητῶν ἀρχαίων εὐρεθέντων ἐν ἀνασκαφαῖς ἐν Κρήτῃ ἢ ἐξωθεν εἰσαχθέντων ἐπιτρέπεται ἢ ἐκ τῆς Νήσου ἐξαγωγή μόνον ἐάν στερῶνται ταῦτα πάσης ἐπιστημονικῆς ἀξίας ἢ χρησιμότητος διὰ τὰ Κρητικὰ Μουσεῖα· περὶ τούτου ἀποφαίνεται ἡ ἀρχαιολογικὴ Ἐπιτροπεὶα ἡτιολογημένως καὶ ἐν ὁμοφωνίᾳ πάντων τῶν μελῶν αὐτῆς· ἡ περὶ τούτου δ' ἀπόφασις αὐτῆς ὑποβάλλεται πρὸς ἔγκρισιν εἰς τὴν Ἀνωτέραν Διεύθυνσιν ἐπὶ τῆς Παιδείας.

«Μόνον τῶν ἐν τῷ προηγουμένῳ ἐδαφίῳ ἀρχαίων καὶ ὑπὸ τὰς αὐτόθι διατυπώσεις ἐπιτρέπεται ἡ ἀνταλλαγὴ πρὸς ξένα Μουσεῖα καὶ ἐπιστημονικὰ ἰδρύματα ἀσπιδήποτε ἐθνικότητος· ἂν δὲ τὰ ἰδρύματα ταῦτα ἢ καὶ ἰδιῶται ἐνήργησαν ἐν Κρήτῃ ἀνασκαφὰς ἄνευ οὐδεμιᾶς ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου χρηματικῆς ἐπικουρίας, ἐπιτρέπεται νὰ παραχωρῶνται αὐτοῖς καὶ ἄνευ τινός ἀνταλλάγματος ἀρχαῖα ἐκ τῶν οὐδεμίαν ἐχόντων ἐπιστημονικὴν ἀξίαν ἢ χρησιμότητα διὰ τὰ Κρητικὰ Μουσεῖα, τρουμένων πάντοτε τῶν ἀνωτέρω ὀριζομένων διατυπώσεων.

«Ἐν οὐδεμιᾷ περιπτώσει δύναται νὰ ἐπιτρέψῃ ἡ τελωνειακὴ ἀρχὴ τὴν ἐκ Κρήτης ἐξαγωγήν ἀρχαίων ἄνευ ἐγγράφου πρὸς αὐτὴν ἐντολῆς τῆς Ἀνωτέρας Διευθύνσεως ἐπὶ τῆς Παιδείας ἐν ἣ δέον νὰ βεβαιῶται ὅτι ὑπάγονται τ' ἀρχαῖα, ὧν ἐπιτρέπεται ἢ ἐξαγωγή, εἰς τινὰ τῶν περιπτώσεων τῶν προηγουμένων ἐδαφίων καὶ ρητῶν ν' ἀναφέρηται ὅτι ἐτηρήθησαν αἱ ἐν αὐτοῖς ὀριζόμεναι διατυπώσεις».

Ἐκ τούτων, Νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ παρ' ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, δημοσιευθήτω διὰ τῆς Ἐπισήμου Ἐφημερίδος καὶ ἐκτελεσθήτω ὡς Νόμος τῆς Πολιτείας.

Ἐν Χανίοις τῇ 25 Ἰουνίου 1903

ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Α. ΒΟΡΕΑΔΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

Εν Αθήναις τῆ 24 Αὐγούστου 1932

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

Ἀριθμὸς φύλλου 275

Ο Ρ Ο Ι Σ Υ Ν Δ Ρ Ο Μ Ω Ν

<i>Διὰ τὸ εσωτερικόν:</i>			
Δι' ἄλλοκληρον τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως	Δρ.	800	Διὰ δημοσιεύσεις δικαστικῶν πράξεων κλπ. ὁ στίχος Δρ.
Διὰ τὰ τρία Τεύχη Α', Β' καὶ Γ' ἐτησίως	>	200	Διὰ καταστατικά κλπ. κατὰ στήλην ἢ κλάσμα ταύτης >
Διὰ τὸ Παράρτημα μόνον ἐτησίως	>	150	Ἡ τιμὴ ἐκάστου ἡμερησίου φύλλου
Διὰ τὸ Δελτίον Ἀνωτάτων Ἐταιρειῶν	>	200	Ἐκάστου δὲ φύλλου Δελτίου Ἀνωτάτων Ἐταιρειῶν >
<i>Διὰ τὸ ἐξωτερικόν:</i>			Ἡ συνδρομὴ ἄρχεται τὴν 1ην Ἰανουαρίου ἐκάστου ἔτους καὶ
Δι' ἄλλοκληρον τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως	>	600	ἐνε προληπτοῦ.
Διὰ τὰ τρία Τεύχη Α', Β' καὶ Γ' ἐτησίως	>	400	Αἱ πληρωμαὶ διὰ συνδρομῆς καὶ δημοσιεύσεις ἐνεργεῖται εἰς
Διὰ τὸ Παράρτημα μόνον ἐτησίως	>	300	τὰ δημόσια ταμεία, προσαγομένου κατόπιν εἰς τὸ Ἐθνικὸν Τυπο-
Διὰ τὸ Δελτίον Ἀνωτάτων Ἐταιρειῶν	>	400	γραφεῖον τοῦ οἰκείου διπλοτύπου πληρωμῆς.

ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΑ

Περὶ κωδικοποιήσεως τῶν διατάξεων τοῦ Ν. 5351 ὡς καὶ τῶν ἐν ἰσχύϊ σχετικῶν διατάξεων τῶν νόμων ΒΧΜΣ', 2447, 411, 4823 καὶ τοῦ Ν. Δ. τῆς 12/16 Ἰουνίου 1926 εἰς ἓν ἐνιαῖον κείμενον νόμον, ἡ ἔργον τὸν ἀριθ. 5351 καὶ τὸν τίτλον «περὶ ἀρχαιοτήτων».

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Ἐχόντες ὑπ' ὄψει τὸ ἀρθρ. 55 τοῦ νόμου 5351 προτάσει τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων Ὑπουργοῦ ἀπεφασίσμεν καὶ διατάξομεν :

Αἱ διατάξεις τοῦ νόμου 5351 ὡς καὶ αἱ ἐν ἰσχύϊ διατάξεις τῶν νόμων ΒΧΜΣ' 491, 2447, 4823 καὶ τοῦ Ν. Δ. 12/16 Ἰουνίου 1926 κωδικοποιῦνται εἰς ἓν ἐνιαῖον κείμενον νόμον φέρον τὸν ἀριθμὸν 5351 καὶ τὸν τίτλον «περὶ ἀρχαιοτήτων» ἔχον ὡς ἑπείτα :

Περὶ ἀρχαιοτήτων καθέλου.

Ἄρθρον 1.

Πάντα τὰ ἐν Ἑλλάδι καὶ οἰκισθῆποτε Ἐθνικοῖς κτήμασιν, ἐν ποταμοῖς, λίμναις καὶ ἐν τῷ πυθμένι τῆς θαλάσσης, πρὸς δὲ ἐν δημοτικοῖς, μοναστηριακοῖς καὶ ἰδιωτικοῖς κτήμασιν εὑρισκόμενα ἀρχαία, κινητὰ τε καὶ ἀκίνητα, ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων καὶ ἐραξῆς, εἶναι ἰδιοκτησίαι τοῦ Κράτους. Κατ' ἀκολουθίαν τὸ δικαίωμα καὶ ἡ φροντίς περὶ ἀναζήτησεως καὶ διασώσεως τούτων ἐν δημοσίοις Μουσεῖοις ἀνήκει εἰς τὸ Κράτος.

Πᾶσα πρὸς τὸν σκοπὸν τούτων ἐνέργεια ὑπάγεται εἰς τὴν διακιοδοσίαν τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων (ἀρθρ. 1 v. ΒΧΜΣ').

Ἄρθρον 2.

Ἀρχαῖα κατὰ τὸ ἀρθρον 1 λογίζονται πάντα ἀνεξεκρίτως τὰ ἔργα τῆς Ἀρχιτεκτονικῆς, Γλυπτικῆς, Γραφικῆς καὶ οἰκισθῆποτε καθέλου Τέχνης εἰον παντοῖα οἰκοδομήματα καὶ ἀρχιτεκτονικὰ μνημεῖα, λίθοι μετὰ γλυφῆς τινος ἐκ τῶν μνημείων τούτων προερχόμενοι καὶ βῆθρα, ὑβραγωγεῖα, ὄδοι, τείχη, τάφοι, λαξεύματα, ἀγάλματα, ἀνάγλυφα, εἰδῶλια, ἐπιγραφῆς, ζωγραφεῖα, ψηφιδωτά, στήλαι, ὄπλα, κοσμήματα καὶ ἄλ-

λα ἐξ οἰκισθῆποτε ὕλης ἔργα καὶ σκεύη, δακτυλόλιθοι, νομίσματα. Καὶ τὰ ἀντικείμενα τὰ προερχόμενα ἐκ τῆς ἀρχαιοτάτης ἐποχῆς τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ τοῦ μεσαιωνικοῦ ἑλληνισμοῦ δὲν ἐξαιροῦνται τῶν ὁρισμῶν τοῦ παρόντος νόμου (ἀρθρον 3 v. ΒΧΜΣ').

Ἄρθρον 3.

Εἰς τοὺς ἰδιοκτήτας τῶν κτημάτων ἐν οἷς εὑρίσκονται ἀρχαία παρέχεται ἡ κατὰ τὰ ἐπόμενα ἀρθρα ἀποζημίωσις ἢ ἀμοιβή. Εἰς δὴμους κοινότητας καὶ Μονὰς οὐδεμία παρέχεται ἀποζημίωσις ἢ ἀμοιβή (ἀρθρον 2, v. ΒΧΜΣ').

Ἄρθρον 4.

Τὰ ἐν τοῖς σκευοφυλακείοις ἱερῶν Μονῶν φύλαττόμενα καὶ μὴ χρησιμοποιούμενα εἰς τὴν λατρείαν ἀρχαία ἐκκλησιαστικά κειμήλια καὶ πολύτιμα ἀρχαία χειρόγραφα, περὶ τῆς μεγάλης ἀξίας καὶ τῆς ἀνάγκης τῆς καλλιτέρας φυλάξεως καὶ συντηρήσεως τῶν ὁμοίων ἤθελε γνωματεύσῃ ἐπιτροπῇ καταρτιζομένη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας ἐκ τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου, μελῶν τοῦ ἀρχαιολογικοῦ Συμβουλίου καὶ ἄλλων εἰδικῶν, κατατίθενται πρὸς φύλαξιν καὶ συντήρησιν εἰς τὸ Βυζαντινὸν Μουσεῖον ἢ εἰς τὰ τοπικὰ Μουσεῖα.

Ἡ κρισιότης τῶν Μονῶν ἐπὶ τῶν ἀρχαίων τούτων διατηρεῖται καὶ μετὰ τὴν κατάθεσιν αὐτῶν εἰς τὸ Μουσεῖον (ἀρθρ. 4 v. 5351).

Ἄρθρον 5.

Ὁ γινόμενος καθ' οἰονδήποτε τρόπον κάτοχος ἀρχαίων, ὁφείλει ἐντὸς δεκαπενθημέρου, ἀφ' οὗτου περιῆλθεν τὸ ἀρχαῖον εἰς τὴν κατοχὴν του, νὰ δηλώσῃ τούτο εἰς τὴν πλησιεστέρην ἀρχαιολογικὴν ἢ ἀστυνομικὴν ἀρχήν, ἢ εἰς τὸ ἀρχαιολογικὸν Τμήμα τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων, καθιστῶν συνάμα γνωστὸν τὸν τρόπον τῆς ἀποκτήσεως τοῦ ἀρχαίου καὶ, ἐφ' ὅσον εἶναι δυνατόν, τὸν τόπον ἐν ᾧ εὑρέθη τούτο. Μετὰ τὴν δηλώσιν τοῦ ἀρχαίου ὁ κάτοχος δύναται νὰ φυλάξῃ ὁ ἑἰς τὸ ἀρχαῖον ἢ νὰ τὸ πωλήσῃ εἰς ἄλλον ἐντὸς τοῦ Κράτους κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος νόμου.

Ὁ ἀρχαιολογικὸς ἔφορος τῆς περιφερείας ἢ ὁριζόμενος ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου ἄλλος ἀνώτερος ἀρχαιολογικὸς υπάλληλος ὁφείλουσιν ἐντὸς κατὰ τὸ δυνατόν βραχέος χρονικοῦ διαστήματος, νὰ ἐξετάσωσιν καὶ περιγράψωσιν ἀκριβῶς τὸ

ἀρχαίων. Εάν τὰ δηλούμενα ἀρχαία ἔχουσιν μικρὰν ἐπιστημονικὴν σπουδαιότητα καὶ πολλὰ μικρὰν ἢ οὐδεμίαν ἐμπορικὴν ἀξίαν κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ ἀρχαιολογικοῦ συμβουλίου, ἀριθμοῦνται ὡς ἀπὸ τῆς ἀξίας καὶ περιγράφονται, καταλείπονται δὲ εἰς τὴν ἑλευθέραν χρῆσιν τοῦ κατόχου. Τὸ Ὑπουργεῖον δύναται νὰ ζητήσῃ ὅπως κατατεθῶσι καὶ φωτογραφίαι τῶν ἀρχαίων τούτων.

Εάν ἢ κάτοχος τῶν ἀρχαίων εἶναι ἔμπορος ἀρχαιοτήτων, τὸ Ὑπουργεῖον δύναται, προκειμένου περὶ ἀρχαίου ἀξίου λόγου, κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ ἀρχαιολογικοῦ συμβουλίου, νὰ ποιεῖται εἰς ἀναγκαστικὴν ἀγορὰν τοῦ ἀρχαίου, τῆς τιμῆς αὐτοῦ ὀριζομένης. ἂν δὲν ἐπέληθῃ συμφωνία μεταξὺ τοῦ Κράτους καὶ τοῦ κατόχου τοῦ ἀρχαίου, κατὰ τὸν ἐν τῇ 2^α παραγράφῳ ἀρθροῦ 11 τοῦ παρόντος Νόμου, ὀριζομένου διαιτητικῶν τρόπων. Εἰς τὸν κάτοχον καταβάλλεται μόνον τὸ ἥμισυ τῆς οὕτω ὀριζομένης τιμῆς (ἀρθρ. 1, ν. 5351).

"Ἄρθρον 6.

Κάτοχος ἀρχαίων παραλείψας νὰ ἐνεργήσῃ τὴν κατὰ τὸ ἀρθρον 5 δηλώσιν ἐντός τοῦ ὑπὸ τοῦ ἀρθρου τούτου ὀριζομένης προθεσμίας, οὐχὶ ὅμως καὶ πέραν τῶν δύο μηνῶν ἀφ' ἧς ἐγένετο τοιοῦτος τιμωρεῖται διὰ προστίμου 500 ἕως 2,000 δραχμῶν. Εάν δὲ ἡ δηλώσις ἐγένετο μετὰ δύο μηνῶν τιμωρεῖται διὰ προστίμου 1000 ἕως 4000 δραχμῶν. Εάν μετὰ τὸ εἰρηθῆναι καὶ πρὸ τῆς δηλώσεως ἀνακαλυφθῇ κατ' ἄλλαν τρόπον ὁ κατόχος τὸ ἀρχαίον, σὺν τῇ ποινῇ ἐπιβάλλεται καὶ δήμευσις τοῦ ἀνακαλυφθέντος ὑπὲρ τῶν Μουσείων τοῦ Κράτους.

Ὁ ἐπὶ σκοπῷ παρανόμου διαθέσεως τοῦ ἀρχαίου παραλείψας πέραν τοῦ βιμήνου νὰ δηλώσῃ τὴν κατοχὴν τούτου τιμωρεῖται διὰ φυλακίσεως 1 μέχρι 6 μηνῶν καὶ διὰ χρηματικῆς ποινῆς 1000—4000 δραχμῶν (ἀρθρον 2 ν. 5351).

"Ἄρθρον 7.

Ὁ νομίμως ἐργαζόμενος ἐντός δημοσίων, δημοτικῶν, κοινοτικῶν μοναστηριακῶν ἢ ἐκκλησιαστικῶν κτημάτων καὶ ἀνακαλύψας ἐν αὐτοῖς ἀρχαία, εὐὰν δηλώσῃ τὴν ἀνακάλυψιν τοῦ αὐτῆν ἐντός 15 ἡμερῶν εἰς τὴν πλησιέστεραν ἀρχαιολογικὴν ἀρχὴν, λαμβάνει ὡς ἀμοιβὴν τὸ 1) 2 τῆς ἀξίας τῶν εἰς τὸ δημόσιον περιεργασμένων ἀρχαίων. Εάν οὕτως παρέλειψε νὰ κάμῃ τὴν δηλώσιν, οὐχὶ ὅμως πέραν τοῦ βιμήνου, οὐδεμίαν λαμβάνει ἀμοιβήν. Εάν ὅμως παρέλειψε νὰ κάμῃ τὴν δηλώσιν πέραν τοῦ βιμήνου, τιμωρεῖται διὰ φυλακίσεως 15 ἡμερῶν ἕως 6 μηνῶν (ἀρθρον 3 ν. 5351).

"Ἄρθρον 8.

Εάν ὑπάρχωσι ἢ εὐρεθῶσι τυχαίως ἐν ἰδιωτικῷ κτήματι ἀρχαία κτερία ἢ ἄλλα ἀρχαία μὴ δυνάμενα νὰ μετακινήθωσιν, εὐὰν εἶναι ἀξία λόγου καὶ πρέπει νὰ διατηρηθῶσιν, ὁ κύριος τοῦ κτήματος ἀμείβεται μόνον διὰ τὴν ἀξίαν τοῦ γόρου, ὃν τὸ ἀρχαίον καταλαμβάνει, ἐκτιμωμένου τούτου κατὰ τὴν ἀνωτάτην τρέγουσαν ἀξίαν ὁμοίου κτημάτων ἐν τῇ περιφερείᾳ ἠδηγημένην κατὰ 10 ο.ο. Εἰς τὸν ἀνακαλύψαντα τὴν ἀρχαιοτητα, εἴτε οὕτως εἶναι ὁ ἰδιοκτήτης, εἴτε ἄλλος τις νομίμως ἐργαζόμενος ἐν τῷ κτήματι, δύναται εὐὰν οὕτως δηλώσῃ τὴν εὐρεσιν ἐντός τῶν νομίμων προθεσμιῶν νὰ δεθῇ ἀμοιβὴ τῆς ἀνάλογος τῆς σπουδαιότητος τοῦ ἀρχαίου.

Κάτοχος κτήματος ἐν τῷ ὁποίῳ ἤθελον εὐρεθῆ ἀρχαία μὴ δυνάμενα νὰ μετακινήθωσιν καὶ παραλείψας νὰ δηλώσῃ ταῦτα ἐντός τῆς ὑπὸ τοῦ ἀρθροῦ 5 ὀριζομένης προθεσμίας, τιμωρεῖται διὰ τῶν ἐν ἀρθρῷ 6 καὶ κατὰ τὰς ἐν αὐτῷ διακρίσεις πινῶν (ἀρθρον 7 ν. 5351).

"Ἄρθρον 9.

Περὶ τοῦ διατηρητέου ἀκινήτου ἀρχαίου ἀποκρίνεται τὸ βραδύτερον ἐντός μηνὸς ἀπὸ τῆς δηλώσεως αὐτοῦ ὁ ἀρχαιολογικὸς ἐφόρος. ἐν ἣ δὲ περιπτώσει εὐρίσκεται οὕτως ἐν ἀμφιβολίᾳ, ἐπιτροπὴ ἐκ τριῶν ἐφόρων ὀριζομένων ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου, ἐντός δύο τῶν πολλῶν μηνῶν ἀπὸ τῆς δηλώσεως. Μετὰ πάροδον βιμήνου ἀπὸ τῆς δηλώσεως εὐρέσεως τοῦ ἀρχαίου, εὐὰν δὲν ἐλήφθῃ ἀπόφασίς τις περὶ αὐτοῦ, ὁ ἰδιοκτήτης δικαιούται εἰς ἀποζημιώσιν διὰ τὴν παρακώλωσιν τῆς χρήσεως τῆς ἰδιοκτησίας αὐτοῦ. Παρελθόντος ἔτους ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς δηλώσεως τῆς εὐρέσεως τοῦ ἀρχαίου, ἂν δὲν ἐλήφθῃ εἰσαίτη ἀπόφασίς τις περὶ αὐτοῦ, ὁ ἰδιοκτήτης δύναται νὰ θεωρήσῃ τὸ αὐτὸ ὡς μὴ διατηρητέον. Ὁ ἀρμόδιος ἀρχαιολογικὸς ἐφόρος εἶναι ὑπεύθυνος διὰ τὴν προσήκουσαν νέργειαν πρὸς ἐγκλησιν ἐκτέλεσιν τῶν διατυπώσεων πρὸς ἀπόφασιν περὶ τοῦ διατηρητέου ἀκινήτου ἀρχαίου.

Εὐὰν εἶναι ἀνάγκη δοκιμαστικῆς σκαφῆς πρὸς ἐξακριβώσιν τῆς σπουδαιότητος ἀκινήτου ἀρχαίου, δύναται ὁ ἀρχαιολογικὸς ἐφόρος ἢ ὁ ἐπιμελητὴς νὰ προβαίη ἀμέσως εἰς ταύτην γνωρίων τούτο τῷ Ὑπουργεῖῳ, καὶ συνεννοούμενος περὶ τῆς δαπάνης (ἀρθρ. 8 ν. 5351).

"Ἄρθρον 10.

Εἰς πάντα ἰδιωτῶν ἢ δημοσίων ὑπάλληλων, ὑποδεικνύοντα τὴν παράθεσιν τῶν διατάξεων τῶν προηγουμένων ἀρθρῶν περὶ δηλώσεως κατοχῆς ἀρχαίων, παρέχεται ὡς ἀμοιβὴ τὸ ἕκτον ἢ μέρος τοῦ ὑπὸ τοῦ παραβάτου τῆς διατάξεως πληρωνομένου προστίμου, ἢ ἀμοιβὴ ἴση πρὸς τὸ 1) 2 ἢ 1) 4 τῆς ἀξίας τοῦ ἀρχαίου κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ ἀρχαιολογικοῦ συμβουλίου (ἀρθρ. 4 ν. 5351).

"Ἄρθρον 11.

Ἡ χρηματικὴ ἀξία τῶν ἀρχαιοτήτων ὀρίζεται ὑπὸ τοῦ ἀρχαιολογικοῦ συμβουλίου ἢ ὑπὸ ἐπιτροπῆς δύο ἐφόρων ἀρχαιοτήτων, οἵτινες δύναται νὰ μὴ εἶναι μέλη τοῦ ἀρχαιολογικοῦ συμβουλίου καὶ ἐνὸς μέλους τοῦ ἀρχαιολογικοῦ συμβουλίου, καταρτιζομένης ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ.

Τὴν ἐκτίμησιν ἀρχαιοτήτων μικρᾶς σπουδαιότητος δύναται νὰ ἀναθέτῃ ὁ Ὑπουργός, κατὰ τὴν γνώμην τοῦ ἀρχαιολογικοῦ συμβουλίου καὶ εἰς τοὺς ἀρμόδιους ἀρχαιολογικοὺς ἐφόρους. Προκειμένου νὰ ἀποζημιωθῇ ἰδιώτης ὑπὸ τοῦ δημοσίου δι' ἀγορὰν ἢ διὰ πρόσκτησιν καθ' αἰουδῆποτε τρόπον ἀρχαίου, ἂν ἡ κατὰ τὴν προηγουμένην παράγραφον ὀριζομένη τιμὴ τοῦ ἀρχαίου δὲν γίνῃ ἀποδεκτὴ, συνιστᾶται ἐπιτροπὴ εἰς ἀντιπροσώπου τοῦ ἰδιώτου, ἐνὸς ἐφόρου ἀρχαιοτήτων ἢ Διευθυντοῦ Μουσείου, ὀριζομένου ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ, καὶ ἐνὸς τρίτου ὀριζομένου ὑπὸ τοῦ Προέδρου τοῦ Ἀρείου Πάγου ἧτις ὀρίζει κατὰ πλειοψηφίαν ἀνεκκλήτως τὴν ἀξίαν τοῦ ἀρχαίου.

Εὐὰν δὲν ἐπιτευχθῇ πλειοψηφία κατὰ τὸν ὀρισμὸν τῆς τιμῆς ἀρχαίου ὑπὸ τῆς κατὰ τὸ προηγουμένον ἀρθρον Ἐπιτροπῆς, τὴν τιμὴν τοῦ ἀρχαίου ὀρίζει ὁ Πρόεδρος τοῦ Ἀρείου Πάγου ἔχων ὑπ' ὄψιν τὴν ὑφ' ἐκάστου τῶν τριῶν μελῶν ὀρισθεῖσαν τιμὴν. (ἀρθρ. 6 ν. 5351).

"Ἄρθρον 12.

Πᾶς κάτοχος ἀρχαίων ἀξιολόγων κατὰ τὴν γνώμην τοῦ ἀρχαιολογικοῦ ἐφόρου ὀφείλει νὰ συμμορφοῦται πρὸς τὰς ἐδηγίας τοῦ ἀρχαιολογικοῦ ἐφόρου τῆς περιφερείας ὡς πρὸς τὴν ἐκθεσιν καὶ συντηρησιν αὐτῶν προκειμένου περὶ ἀποτροπῆς προφανοῦς κινδύνου. Ἄν ὁ κάτοχος διαφωνῇ πρὸς τὸν ἀρχαιολογικὸν ἐφορον ὡς πρὸς τὴν σπουδαιότητα τῶν ἀρχαίων ἢ ὡς πρὸς τὰ προτεινόμενα ὑπὸ τοῦ ἐφόρου μέτρα συντηρήσεως, ἔ-

ναται να αναφέρηται εις τὸ Ὑπουργεῖον, ἕπερ κρίνει τελειωτικῶς (ἄρθρ. 22 ν. 5351).

Ἄρθρον 13.

Τιμωρεῖται διὰ προστίμου δραχμῶν 500 - 6000 δραχμῶν ὁ οἰουδήποτε ἐνόμιμος πράξις ἐν ζωῇ μεταβιβάσεων τὸ παρ' αὐτοῦ κατεχόμενον ἀρχαῖον, ἄνευ προηγουμένης δηλώσεως περὶ τῆς τοιαύτης μεταβιβάσεως εἰς τὸν ἀρμόδιον ἀρχαιολογικὸν ἔφορον. Εἰς τὴν αὐτὴν ποινὴν ὑπόκειται καὶ ὁ πρὸς ἐν ἡ μεταβιβάσει, ἐὰν παρέλειψεν αὐτὸς τὴν τοιαύτην δηλωσιν.

Ἡ ἄνευ προηγουμένης δηλώσεως γενομένη μεταβίβασις εἰναι ἀκυρὸς (ἄρθρ. 5 ν. 5351).

Ἄρθρον 14.

Ὁ ὑποδείξας εἰσδήποτε ἀρχὴ ἀποκαλυφθέντα που ἄγνωστο ἀρχαῖα, ἢ ἐπιδείξας τόπον ἐν ᾧ ὑπάρχουν ἀρχαῖα καὶ συντελέσας οὕτω εἰς τὴν ἀνακάλυψιν αὐτῶν, δύναται νὰ λαμβάνῃ ἀμοιβὴν ἀναλόγως τῆς σπουδαιότητος τῶν ἀρχαίων καὶ τῆς συνδρομῆς ἣν παρέσχεον κατ' ἐκτίμησιν τοῦ ἀρχαιολογικοῦ συμβουλίου. Ἡ τοιαύτη ἀμοιβὴ δὲν δύναται νὰ εἶναι κατωτέρα τοῦ 1)4 οὐδ' ἀνωτέρα τοῦ ἡμίσεως τῆς ἀξίας τῶν ἀρχαίων (ἄρθρ. 1) ν. 5351).

Περὶ ἰσαγωγῆς καὶ ἐξαγωγῆς ἀρχαίων.

Ἄρθρον 15.

Ἀρχαῖα εἰσάγονται ἀνεμπόδιστως εἰς τὸ Κράτος, ἀλλὰ ἅμα τῇ εἰσαγωγῇ αὐτῶν ἐν τῷ Τελωνεῖῳ ὑποχρεοῦται ὁ ἐνδιαφερόμενος νὰ τὰ δηλώσῃ. Ἄλλως θεωροῦνται αὐτὰ ὡς εὐρεθέντα ἐν Ἑλλάδι.

Π. Δ. θέλει κανονίσει τὰς διατυπώσεις τῆς εἰσαγωγῆς καὶ τὸν τρόπον τῆς ἐξακριβώσεως καὶ ἀναγνώσεως τῶν ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ εἰσαγομένων ἀρχαίων καὶ τὰ τῆς δηλώσεως αὐτῶν (ἄρθρ. 25 ν. 5351).

Ἄρθρον 16.

Ὁ εἰσάγων ἀρχαιότητος ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ ὀφείλει μετὰ τῆς δηλώσεως εἰσαγωγῆς νὰ δηλώσῃ καὶ τὴν χρηματικὴν ἀξίαν, ἣν ἀποδίδει εἰς ταύτας, καὶ ἂν προτίθεται νὰ κρατήσῃ ταύτας ὁ ἴδιος ἢ νὰ τὰς πωλήσῃ ἢ μεταβιβάσῃ εἰς ἄλλον (ἄρθρ. 26 ν. 5351).

Ἄρθρον 17.

Ἡ πώλησις βραδύτερον τῶν κατὰ τὸ προηγουμένον ἄρθρον εὐρισκομένων ἐν τῷ Κράτει ἀρχαίων, ὀφείλει πρὸ τῆς πράξεως νὰ δηλοῦται εἰς τὸ Ὑπουργεῖον.

Ὁ παραβάτης τῆς διατάξεως ταύτης τιμωρεῖται διὰ προστίμου 200 - 5.000 δραχμῶν.

Τὸ Δημόσιον προτιμᾶται ἐπὶ ἴση τιμῇ. Ἄν δὲ τὰ οὕτω πωλούμενα ἀρχαῖα δὲν ἀγορασθῶσιν ὑπὸ τοῦ Δημοσίου καταβάλλεται φόρος 10 ο) ἐπὶ τοῦ τιμηματος τῆς πωλήσεως (ἄρθρ. 27 ν. 5351).

Ἄρθρον 18.

Ἡ ἐξαγωγή ἐκτὸς τοῦ Κράτους τῶν κατὰ τὸ προηγουμένον ἄρθρον ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ εἰσαχθέντων ἀρχαίων εἶναι ἐλευθέρη (ἄρθρ. 28 ν. 5351).

Ἄρθρον 19.

Ἐκτὸς τοῦ Κράτους δύναται νὰ ἐξάγωνται ἀρχαῖα ἀδείξ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας μετ' ἀπόφασιν τοῦ ἀρχαιολογικοῦ Συμβουλίου.

Κατὰ τὴν ἐξαγωγὴν καταβάλλεται ὑπὸ τοῦ ἐξάγοντος εἰς τὸ Δημόσιον ὑπὲρ τοῦ Ταμείου ἀρχαιολογικῶν ἀπαλοτριώσεων τὸ ἕμισυ τῆς ὀριζομένης ὑπ' αὐτοῦ τιμῆς τῆς ἀρχαιότητος ἐν τῇ αἰτήσει περὶ παραγωγῆς ἀδείας ἐξαγωγῆς. Οἱ ἐξαγορευτὲς ἀρχαῖα πωληθέντα ὑπὸ τοῦ Δημοσίου ὡς περιττὰ ὑπὸ τὰ Μεσοεὶα τοῦ Κράτους πληρώνουσι κατὰ τὴν ἐξαγωγὴν 50) ο) ἐπὶ τῆς τιμῆς, εἰς ἣν ἐπωλήθη ὑπὸ τοῦ Δημοσίου τὸ ἀρχαῖον.

Τὸ Δημόσιον δύναται νὰ ἀπαγορεύσῃ τὴν ἐξαγωγὴν οἰουδήποτε ἀρχαίου, ὀφείλει ὅμως ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, ἂν ζητηθῇ παρὰ τοῦ αἰτούντος τὴν ἐξαγωγὴν νὰ ἀγοράσῃ τὸ ἀρχαῖον πληρῶν τὸ ἕμισυ τῆς δηλωθείσης ὑπὸ τοῦ ἐξάγοντος τιμῆς.

Μετ' ἀπόφασιν τοῦ ἀρχαιολογικοῦ συμβουλίου δύναται νὰ μεταβιβάσῃται τὸ ἐν τῇ προηγουμένη παραγράφῳ δικαιώμα τοῦ δημοσίου εἰς ἰδιωτικὸν συλλογῆα. (ἄρθρ. 49 ν. 5351).

Ἄρθρον 20.

Ὁ παρὰ τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος νόμου ἐξάγων ἢ ἐπιχειρῶν νὰ ἐξαγάγῃ ἀρχαῖα τιμωρεῖται διὰ φυλακίσεως 1 μηνὸς μέχρι 5 ἐτῶν καὶ μετ' ἀποφυγῆς ποινὴν 2 χιλιάδων δραχμῶν. Ὁ ἐπὶ τῇ πράξει ταύτῃ καταδικασθεὶς εἰς φυλάκισιν πλέον τῶν 2 μηνῶν ἐκπίπτει αὐτοδικαίως καὶ πάντων τῶν ἐν ἄρθρῳ 21 Π. Ν. ἀναγραφόμενων δικαιωμάτων καὶ πλεονεκτημάτων ἐπὶ πενταετίαν, ἐὰν μὴ βραχυτέρος χρόνος ὀρίζεται ἐν τῇ ἀπόφασιν ὅστις ὅμως δὲν δύναται νὰ ἦ κατώτερος τοῦ ἔτους.

Τὰ κατασχθέντα καὶ εἰς ἐξαγωγὴν προωρισμένα ἀρχαῖα δημεύονται διὰ τῆς καταδικαστικῆς ἀποφάσεως ὑπὲρ τοῦ Δημοσίου. Ἐὰν ἡ ἐξαγωγή συντελεσθῇ καὶ συνεπῶς ἡ δημεύσις εἶναι ἀνεφικτός, καταδικάζεται συγχρόνως ὁ κληρονομὸς ἔνοχος καὶ εἰς τὴν πληρωμὴν ὀλοκλήρου τῆς ἀξίας τοῦ ἐξαχθέντος ἐξευρισκομένης κατὰ ἐν τῷ νόμῳ τοῦτῳ ὀριζόμενα περὶ καθορισμοῦ τιμῆς ἀρχαίων. Δημόσιοι, Δημοτικοὶ ἢ Κοινοτικοὶ ὑπάλληλοι ὡς καὶ οἱ τοιοῦτοι οἰουδήποτε ἰδρύματος δημοσίου δικαίου ἢ αὐτονομίου ὄργανισμοῦ, οἰανδήποτε θέσιν καὶ ἂν κατέχουσιν ἐν τοῖς ἀξιώμασι καὶ τοῖς ὀργανισμοῖς τούτοις, καταδικάζονται ἐπὶ παρανόμῳ ἐξαγωγῇ ἀρχαίων ἐκπίπτουσι αὐτοδικαίως τῆς ἣν κατέχουσι θέσεως, καθιστάμενοι ἀνίκανοι ἰσοθίως πρὸς ἀνάκτησιν πάσης τοιαύτης (ἄρθρ. 51 ν. 5351).

Ἄρθρον 21.

Εἰς ἰδιώτας ἢ δημοσίους ὑπάλληλους συντελοῦντας εἰς τὴν εἰς τὴν ἀνακάλυψιν ἀρχαιοτήτων παρανόμως ἐξαχθέντων ἢ προοριζομένων καταφανῶς πρὸς παράνομον ἐξαγωγὴν καὶ ὑποδεικνύοντας τοὺς ἐνόχους τῆς πράξεως παρέχεται ἀμοιβὴ οὐκ κατωτέρα τοῦ 1)4 οὐδ' ἀνωτέρα τοῦ ἡμίσεως τῆς ἀξίας τῆς ἀρχαιότητος, ἀναλόγως τῆς παρασχεθείσης συνδρομῆς (ἄρθρ. 52 ν. 5351).

Ἄρθρον 22.

Τιμωρεῖται ὡς συνεργὸς διὰ φυλακίσεως ἐνὸς μηνὸς μέχρι 2) ο) ἐτῶν ὁ ἐν γνώσει παρασχὼν οἰανδήποτε συνδρομὴν ἢ βοήθειαν εἰς ἐξαγωγὴν ἀρχαιοτήτων (ἄρθρ. 53 ν. 5351).

Περὶ ἀρχαιολογικῶν συλλογῶν.

Ἄρθρον 23.

Οἱ ἐπιθυμοῦντες νὰ καταρτίσωσιν ἰδιωτικὰς συλλογὰς ἀρχαίων δι' ἀγορὰς ἀρχαίων ἐν Ἑλλάδι ἢ ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ ὀφείλουσι νὰ ζητήσωσιν ἀδειαν πρὸς τοῦτο παρὰ τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας, δυναμένου νὰ χορηγήσῃ ταύτην μετὰ πρότασιν τοῦ ἀρχαιολογικοῦ συμβουλίου λαμβανομένην κατ' ἀπόλυτον αὐτοῦ κρίσιν (ἄρθρ. 29 ν. 5351).

3. ΕΛΛΗΝΙΚΗ

1798

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟΝ)

Άρθρον 24.

Οι έχοντες ιδιωτικές συλλογὰς θρείλουσι νὰ ἔχωσιν ἀκριβῆ περιγραφικὸν κατάλογον συνοδευόμενον μὲ φωτογραφίας τῶν ὑπ' αὐτῶν κατεχομένων ἀρχαίων. Ἀντιγράφον τοῦτου ἀποστέλλουσιν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον ἅμα τῷ καταρτισμῷ τῆς συλλογῆς, ἢ καθ' ἑξαμηνίαν ὡς πρὸς τὰ νέα προσκτήματα τῆς συλλογῆς των. Ἀδικαιολόγητος κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ ἀρχαιολογικοῦ συμβουλίου παράλειψις τῆς υποβολῆς τοῦ ἀντιγράφου τιμωρεῖται μὲ πρόστιμον 100—1000 δραχμῶν, ἐπιβαλλόμενον ὅπου τοῦ Ὑπουργείου κατ' ἀπόφασιν τοῦ ἀρχαιολογικοῦ συμβουλίου. Ἄν ἐπαναληφθῆ ἢ ὡς ἄνω παράλειψις τὸ πρόστιμον διπλασιάζεται. Τῆς αἰτίας τοῦ ἰδιώτου τὸ δημόσιον ὑποχρεούται νὰ καταρτίσῃ αὐτὸ τὸν κατάλογον (ἄρθρ. 30 ν. 5351).

Άρθρον 25.

Οἱ ἔχοντες ιδιωτικὰς συλλογὰς θρείλουσι νὰ παρέχωσι πᾶσαν ἐνκομίαν εἰς τοὺς ἔχοντας παρὰ τοῦ Ὑπουργείου εἰδικὴν ἀδειαν πρὸς μελέτην καὶ φωτογράφησιν τῶν ἀρχαίων ἣτις παρέχεται μόνον εἰς ἐπιστήμονας εἰδικοὺς ἀρχαιολόγους ἄλλὰ τὸ δικαίωμα τῆς πρώτης δημοσιεύσεως πάσης νεωστὶ ἐμφανισμένης ἀρχαιοτήτος ἔχει ἐπὶ μίαν τριετίαν ἀπὸ τῆς ἐμφανίσεως τῆς εἰς τῆς συλλογῆς ὁ ἰδιώτης κάτοχος. Δυνάμενος νὰ διαθέτῃ τοῦτο κατὰ βούλησιν. Τοῦτο δὲν ἰσχύει ὡς πρὸς τὰ ἀρχαία τὰ ὅποια εὐρέθησαν ἐν ἀνασκαφῇ ἀνεργηθείση συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος νόμου ὑπὸ τινος τῶν ἐν αὐταῖς ὀριζομένων ἀρχαιοτήτων. ὅστις ἔχει ἐπὶ μίαν τριετίαν τὰ κατὰ τὰ ἀνωτέρω εἰς τὸν κάτοχον τοῦ ἀρχαίου διδόμενα δικαιώματα περὶ τῆς πρώτης δημοσιεύσεως (ἄρθρ. 31 ν. 5351).

Άρθρον 26.

Οἱ ἔχοντες ιδιωτικὰς ἀξιολόγους συλλογὰς θρείλουσι καθ' ὑπόδειξιν τοῦ Ὑπουργείου, γινομένην μετὰ γνωμάτευσιν τοῦ ἀρχαιολογικοῦ συμβουλίου νὰ παρέχωσιν ἐνκομίαν ἐπισκέψεως τῆς συλλογῆς. Δύνανται ὅμως οὗτος νὰ ζητήσωσιν ἵνα ἡ εἰσοδος εἰς τὴν συλλογὴν ἐπιτρέπεται ἐπὶ τῇ καθολῇ δικαιώματος εἰσόδου, τὸ ποσὸν τοῦ ὁποίου ὀρίζεται μετ' ἔγκρισιν τοῦ Ὑπουργείου (ἄρθρ. 32 ν. 5351).

Άρθρον 27.

Οἱ ἔχοντες ιδιωτικὰς συλλογὰς ἀρχαίων ὡς καὶ πᾶς κάτοχος ἀρχαίων ἔχουσι μόνον τὸ δικαίωμα νὰ κατασκευάζωσι φωτογραφίας ἢ ἄλλας πρὸς ἐμπορίαν ὀρισμένης εἰκόνας τῶν ὑπ' αὐτῶν κατεχομένων ἀρχαίων καὶ νὰ πωλῶσι αὐτάς. Τῶν φωτογραφιῶν τούτων δύο ἀντίτυπα ἀποστέλλονται εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας. Ὑποχρεούται ὁ συλλογεὺς νὰ ἐπιτρέψῃ νὰ κατασκευάζηται φωτογραφία ἀρχαιοτήτος τῆς συλλογῆς τοῦ προκειμένου νὰ χρησιμεύσῃ εἰς ἐπιστημονικὴν ἔργασίαν (ἄρθρ. 33 ν. 5351).

Άρθρον 28.

Οἱ ἔχοντες ιδιωτικὰς συλλογὰς ὡς καὶ οἱ κάτοχοι ἀρχαίων ἰδιωτικῶν, δύνανται μόνον νὰ κατασκευάζωσι ἀδεία τοῦ Ὑπουργείου καὶ ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν ἀρχαιολογικοῦ ἐξόρου γόφωνα ἐκμαγεία τῶν ὑπ' αὐτῶν κατεχομένων ἀρχαίων καὶ νὰ πωλῶσι αὐτά. Ἐκάστου ἐκμαγείου δίδεται εἰς τὸ δημόσιον ἓν ἀντίτυπον δωρεάν (ἄρθρ. ν. 5351).

Άρθρον 29.

Ἀπαγορεύεται εἰς πάντα ἄλλον ἢ ἐπανάληψις τῶν ὑπὸ κατόχων ἰδιωτικῶν συλλογῶν ἢ ἄλλων κατόχων ἀρχαίων

κατασκευασθέντων ἐκμαγείων ὡς καὶ φωτογραφιῶν. καὶ ἡ πώλησις ἐπὶ ποινῇ 500—2000 δραχμῶν (ἄρθρ. 35 ν. 5351).

Άρθρον 30.

Προκειμένου νὰ πωληθῶσι ἐν Ἑλλάδι καθ' οἰοῦντι τρόπον ἀρχαία προτιμῶνται ἐπὶ ἴση τιμῇ μετὰ τὸ δημόσιον οἱ κάτοχοι ἰδιωτικῶν συλλογῶν. Ἐπίσης δύνανται οἱ ἔχοντες ιδιωτικὰς συλλογὰς νὰ κρατῶσι τὰς κατὰ τὸ 17 ἄρθρον τοῦ παρόντος νόμου πρὸς ἑξαγωγὴν ὀρισμένους ἀρχαιοτήτας πλεονώνοντες τὴν ὑπὸ τῶν ἑξαγωγῶν ὀριζομένην τιμὴν. ὅταν δὲν βέλῃ τὸ δημόσιον νὰ κρατήσῃ ταύτας.

Ἐπιτρέπεται ἐπίσης ἡ ὑστὲρ τῶν ξένων μουσείων ἀνταλλαγὴ πολλοπλῶν ἀρχαιοτήτων μὲ ἀντιστόχου ἀξίας ἀρχαιοτήτας ἐκ τῶν μουσείων τούτων. ἀπορριπόμενης περὶ τῆς ἀξίως τούτων τῆς ἐν τῷ ἀρθρῷ 11 τοῦ παρόντος νόμου ἐπιτροπῆς. (ἄρθρ. 36 ν. 5351).

Άρθρον 31.

Πᾶσα πώλησις ἀρχαίων εὐρισκομένων ἐν ἰδιωτικῇ συλλογῇ γίνεται μετ' ἀδειαν τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας εἰδικῶς ἐκάστου δι' ἑκάστον ἀρχαίον παρεχομένη. Συλλογεὺς πωλήσει ἀρχαίον, ὄπου ἀδείας τοῦ Ὑπουργείου τιμωρεῖται διὰ χρηματικῆς ποινῆς 5000 ἕως 50.000 δραχμῶν ἢ διὰ τῆς ποινῆς ταύτης καὶ φυλακίσεως ἕως μηνὸς μέρη δύο ἑτών. Το πωληθέν ἀρχαίον κατατίθεται ὑπὸ τοῦ Δημοσίου καὶ κατατίθεται εἰς τὸ Μουσεῖον. Τὸ δημόσιον δύναται νὰ ἀγοράσῃ πᾶσαν πρὸς πώλησιν ὑπὸ συλλογῆς παρεχομένην ἀρχαιοτήτα πληρῶν τὸ ἡμισίον τῆς προσφερομένης εἰς τοῦτον τιμῆς (ἄρθρ. 37 ν. 5351).

Άρθρον 32.

Ὁ ἄγοράζων ἀρχαία παρ' ἀγνωστοῦ συλλογεὺς ὀφείλει νὰ δηλώσῃ τοῦτο εἰς τὸ Ὑπουργεῖον ἅμα τῇ ἀγορῇ, παραλείπων δὲ νὰ πράξῃ τοῦτο τιμωρεῖται διὰ πρόστιμον 500—2000 δραχμῶν (ἄρθρ. 48 ν. 5351).

Άρθρον 33.

Οἱ κάτοχοι ἰδιωτικῶν συλλογῶν ὡς καὶ οἱ κάτοχοι ἀρχαίων θρείλουσι νὰ ζητήσωσιν ἀδειαν τοῦ Ὑπουργείου ἐν ἡ περιπτώσει θέλωσι νὰ μετακινήσωσιν ἀρχαίον τι τῶν ὑπ' αὐτῶν κατεχομένων ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν τῆς Ἑλλάδος. Τὸ Ὑπουργεῖον, δύνανται νὰ ἀπαγορεύῃ τὴν μετακίνησιν ἢ νὰ ὑποδείξῃ τὸν τρόπον, καθ' ὃν ὀφείλει νὰ γίνῃ αὕτη διὰ τῆς μετακινήσεως δύνανται νὰ κινῶνται ἢ ἀσφάλεια ἢ ἡ συντήρησις τῆς ἀρχαιοτήτος (ἄρθρ. 39 ν. 5351).

Άρθρον 34.

Τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας δύναται μετ' ἀπόφασιν τοῦ ἀρχαιολογικοῦ συμβουλίου, ληθισομένην διὰ πλειοψηφίαν τῶν τριῶν τετάρτων (3/4) τῶν παρόντων ν' ἀκουροὶ δοθεῖσιν, ἀδειαν πρὸς καταρτισμὸν ἰδιωτικῆς συλλογῆς.

Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὁ συλλογεὺς δύναται μὲν νὰ κατέχῃ τὸ ἀρχαίον τῆς συλλογῆς, ἀλλὰ δὲν ἔχει τὰ παραγόμενα ὑπὸ τοῦ παρόντος νόμου πλεονεκτήματα εἰς τὴν συλλογῆς (ἄρθρ. 40 ν. 5351).

Περὶ ἀνασκαφῶν.

Άρθρον 35.

Ἐπιτρέπεται πρὸς εὑρεσιν ἀρχαίων ἢ ἐξερευνησιν ἀρχαιολογικῶν τόπων ἐνεργεῖν τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας ἢ διὰ τανθὺς ἔχοντος ὀριστῆ ἀρχαιολογικὴν ὑπερσίαν ἐξόρου ὀ-

3. ΕΞ ΗΙ ΕΒΘΥΗΓ

χριστήτων. 2) 3) 4) παντός άλλου συγκεντρωτός τὰ ἀναγκαιὰ ἐρέδρια κατὰ ἀπόβασιν τοῦ ἀρχαιολογικοῦ συμβουλίου. λαμβανόμενον διὰ πλειοψηφίας τῶν 3/4 τῶν παρόντων.

Τῆν ἄδειαν πρὸς ἐκτέλεσιν ἀνασκαφῶν παρέχει τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας μετ' ἐγγυρίαν τοῦ ἀρχαιολογικοῦ συμβουλίου. Ἡ γνωμάτωσις προκαταρκτικῶς ἐπιτελεῖται ἀνασκαφῆς περιπτώσει ἐκτός ἐὰν δι' οἰονδήποτε λόγον ὁ Ὑπουργὸς νομίῃσθε δτι πρέπει νὰ ἐρωτηθῆ ἐκ νέου τὸ Συμβούλιον (ἄρθρ. 10 ν. 5351).

Ἄρθρον 36.

Ἐπιτηνεὶ ἀπιστημονικὰ καθιδρόματα, ἰδίᾳ δὲ ἡ ἐν Ἀθήναις ἀρχαιολογικὴ Ἐταιρεία, δύνανται μετ' ἄδειαν τοῦ Ὑπουργείου νὰ ἐπιτελοῦν ἀνασκαφὰς τῶν διευθυντῶν αὐτῶν λαμβανόμενων κατὰ τὰ ἐν τῷ προηγούμενῳ ἄρθρῳ καθοριζόμενα (ἄρθρ. 11 ν. 5351).

Ἄρθρον 37.

Αἱ ἐν Ἑλλάδι ἐδρεύουσαι ξέναι ἀρχαιολογικαὶ σχολαὶ ἐπιτρέπεται νὰ ἐπιτελοῦν ἀνασκαφὰς ἐπὶ δημοσίων κτημάτων ἐκείνων τῶν Ὑπουργείων διὰ τῶν μελῶν αὐτῶν. ἂν ταῦτα ἐξετέλεσαν ἢ ἄλλοι ἀνασκαφὰς ἢ παρηκολούθησαν ἐπὶ χρονικῶν τι διαστήματι τὴν ἐκτέλεσιν ἀνασκαφῶν. Ὁ ἀριθμὸς τῶν κατ' ἑστὸς ὑπὸ τῶν σχολῶν ἐκτελούμενων ἀνασκαφῶν δὲν δύναται νὰ εἴναι ἀνώτερος τῶν τριῶν. Τὸ Ὑπουργεῖον ἐποπτεύει τὰς ἀνασκαφὰς τούτας δι' ἑνὸς ἐφόρου ἢ ἐπιμελητοῦ ἀρχαιοτήτων, ἢ ἐλλείψει τούτων δι' ἄλλου ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας ὀριζόμενου ἀρχαιολόγου ἢ ἐκπαιδευτικοῦ ὑπαλλήλου ἢ ὑπὸ ἐκτάσεως πρὸς τοῦτο κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἀνασκαφῆς προτάσει τοῦ ἀρχαιολογικοῦ συμβουλίου προσλαμβάνομένου ἐκτάκτου ὑπαλλήλου.

Εἰς ἐκπαιδευτικὸς λειτουργοὺς προσλαμβάνομένους κατὰ τὴν προηγούμενην παράγραφον πρὸς ἐποπτείαν ἀνασκαφῶν ὑπὸ ξένων ἀρχαιολογικῶν σχολῶν ἐκτελουμένων παρέχεται ἀμοιβὴ ἰση πρὸς τὴν ἡμισὺ τοῦ μισθοῦ αὐτῶν.

Τὴν ἀμοιβὴν τῶν ἐκτάκτων προσλαμβανομένων χάριν τῆς ὡς ἄνω ἐποπτείας ὑπαλλήλων ὀρίζει ὁ Ὑπουργὸς κατὰ πρόβασιν τοῦ ἀρχαιολογικοῦ συμβουλίου, πληρώνεται δ' αὐτὴ ἐκ τῶν κατὰ τὸν Νόμον 4823 ἀρχαιολογικῶν ἐσόδων (ἄρθρ. 12 ν. 5351).

Ἄρθρον 38.

Οὐδεμίαν ἄδειαν νέας ἀνασκαφῆς χορηγεῖται εἰς τὸ αὐτὸ πρόσωπον ἢ ἱδρυμα πρὸ τῆς θηλώσεως αὐτῶν δτι ἐληξεν ἢ προηγουμένως βοηθεῖσα ἄδεια πρὸς ἐκτέλεσιν ἄλλης ἀνασκαφῆς (ἄρθρον 13 ν. 5351).

Ἄρθρον 39.

Ἄδεια πρὸς ἀνασκαφὰς ἐν ἰδίῳις κτήμασι παρέχεται καὶ εἰς ἰδιώτας ἀλλὰ τὴν διέυθυνσιν τῶν ἀνασκαφῶν τούτων ἔχει μόνος ὁ ἀρχαιολογικὸς ἐφορὸς τῆς περιφερείας ἢ ἐλλείψει τούτου ἄλλος ἐφορὸς ὀριζόμενος ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ. Εἰς ἰδιωτικὴν ὑποδύλοντα στήσιν περὶ ἀνασκαφῆς ἐν ἰδίῳι κτήμασι ὀφείλει νὰ δοθῆ ἄδεια ἐπεχειρουμένης συγγράμματος τῆς ἀνασκαφῆς ἐντός διετίας. Εἰς οὐδένα ἰδιωτικὴν παρέχεται ἄδεια ἀνασκαφῆς ἐν ἀλλοτρίῳ κτήματι.

Τὰ εὐρισκόμενα ἐν τοιούταις ἰδιωτικαῖς ἀνασκαφαῖς ἀρχαῖα περιέρχονται εἰς τὴν κατοχὴν τοῦ ἐκτελέσαντος τὴν ἀνασκαφὴν ἰσχύουσι δὲ περὶ αὐτῶν αἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρου 5 τοῦ παρόντος Νόμου.

Ὡς πρὸς τὰ ἀκίνητα ἀρχαῖα ἰσχύουσι αἱ διατάξεις τοῦ 8ου ἄρθρου τοῦ παρόντος (ἄρθρ. 14 ν. 5351).

Ἄρθρον 40.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἀνασκαφῆς ἐν ἰδιωτικῷ κτήματι ὁ ἰδιοκτήτης ὀφείλει νὰ παρέχῃ εἰς τὸν διευθύνοντα κατ' ἐντολὴν τοῦ Ὑπουργοῦ τὴν ἀνασκαφὴν ἀπόλυτον ἐλευθερίαν, νὰ διαθέτῃ τὸ κτήμα κατὰ βούλησιν συμφώνως πρὸς τὰς ἀνάγκας τῆς ἀνασκαφῆς χωρὶς νὰ δύναται νὰ παρακολούθῃ ἐνεργεῖόν τινα τοῦτο ἐπὶ τῷ λόγῳ δτι ἐπέρχεται βλάβη εἰς τὸ κτήμα του, δύναται δ' ὅμως ὁ ἰδιοκτήτης νὰ ζητήσῃ τὴν ἐπέμβασιν τοῦ Ὑπουργείου, ἂν νομίῃσθε δτι δὲν εἶναι ἀπόλυτος ἀνάγκη χάριν τῆς ἀνασκαφῆς νὰ γίνῃ ἢ ὑπὸ τοῦ ἐφόρου τυχόν ἐνεργουμένη βλαβερὰ εἰς τὸ κτήμα τοῦ ἐργασίας.

Ἐπιτροπὴ ἐκ δύο ἐφόρων ἀρχαιοτήτων ἢ μελῶν τοῦ ἀρχαιολογικοῦ συμβουλίου ὀριζομένη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ κρίνει τελεωτικῶς περὶ τοῦ ζητήματος τούτου, διακοπτομένης ἐν τῷ μεταξὺ τῆς ἐργασίας, ἢς διακοπῆσθῆται ἢ σκοπιμότητι. Δὲν δύναται ὅμως ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ νὰ γίνῃ καταστροφὴ κτιρίου ἢ τεχνικῶς ἀξιολόγου ἐγκαταστάσεως ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τοῦ ἰδιοκτήτου.

Τὸ Ὑπουργεῖον δικαιούται νὰ συνέλῃσθε ἰδίᾳ δαπάνη τὴν ὑπὸ ἰδιώτου ἐπιχειρηθεῖσαν κατὰ τὸ προηγούμενον ἄρθρον ἀνασκαφὴν ἂν οὕτως θηλώσῃ, δτι ἐπιθυμεῖ ἐπ' οἰονδήποτε λόγῳ νὰ βελτιώσῃ αὐτήν. ἢ δὲν δύναται νὰ διαθέτῃ τὰ ἀπαιτούμενα πρὸς διεξαγωγὴν αὐτῆς χρήματα.

Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὁ ἰδιώτης οὐδεμίαν ἀποζημίωσιν διὰ τὴν γενομένην τυχόν διὰ τῆς ἀνασκαφῆς βλάβην εἰς τὸ κτήμα του δύναται νὰ ζητήσῃ. Τὸ ἡμισὺ τῶν ἐν τοιαύτῃ ἀνασκαφῇ εὐρισκόμενων ἀρχαίων κατατίθεται ἄνευ οἰσθήσεως ἀποζημιώσεως εἰς δημοσίον Μουσεῖόν τὸ δὲ ἕτερον ἡμισὺ παραμένει εἰς τὴν κατοχὴν τοῦ ἰδιοκτήτου. Ὁ τρόπος καὶ ὁ ὅλεσι γίσει ἢ διανομὴ τῶν ἀρχαιοτήτων θὰ ὀρισθῆ διὰ τὴν Διατάγματος (ἄρθρ. 15 ν. 5351).

Ἄρθρον 41.

Ανασκαφὰς πρὸς ἀνακάλυψιν ἀρχαιοτήτων δικαιούται τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας νὰ ἐνεργῇ οὐ μόνον ἐν Ἑθνικοῖς, Δημοτικοῖς, Κοινοτικοῖς, Μοισαθηριακοῖς, ἀλλὰ καὶ ἐν ἰδιωτικοῖς κτήμασι.

Δικαιούται δὲ νὰ προβαῖν εἰς δοκιμαστικὴν ἀνασκαφὴν καὶ ἄνευ τῆς ἀπαλλοτριώσεως τοῦ κτήματος εἰς ποσὸν περὶ τοῦ τοῦ ἰδιοκτήτην καὶ πάντα ἄλλον ἐνδιαφερόμενον διὰ προκηρύξεως δημοσιευμένης ἐ, τῇ Ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἀποζημιῶν αὐτὸν διὰ τὴν στέρησιν τῆς προσωρινῆς χρήσεως καὶ διὰ πᾶσαν βλάβην προσγινόμενῃν εἰς τὸ κτήμα του. Δύναται δὲ νὰ ἐπιληθῆ τῶν ἀνασκαφῶν εὐθὺς μετὰ τὴν δημοσίευσιν τῆς προκηρύξεως. Τοιαῦται ὅμως δοκιμαστικαὶ ἀνασκαφαὶ δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἐπιτελοῦνται μέχρι καταστροφῆς ἢ βλάβης οἰκίας ἢ ἄλλου τινοῦ κτιρίου καὶ ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ δὲν δύναται νὰ παραταθῆσθε πλέον τοῦ μηνὸς ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τοῦ ἰδιοκτήτου (ἄρθρ. 10 ν. 5351).

Ἄρθρ. 42.

Ὅταν τὸ Ὑπουργεῖον ἐνεργῇ ἀνασκαφὰς ἐν ἰδιωτικῷ μὴ ἀπαλλοτριωθέντι ἀναγκαστικῶς, κτήματι, ἀποζημιώνει τὸν ἰδιοκτήτην μετὰ τὴν διακοπὴν τῆς ἀνασκαφῆς ἐντός δεκά πέντε ἡμερῶν ἐπὶ τῇ στέρησιν τῆς προσωρινῆς χρήσεως καὶ τῇ βλάβῃ, ἢν ἐνεκα τῆς ἀνασκαφῆς ὑπέστη οὗτος ἐν τῷ κτήματι του, κατ' ἀντιμῆσιν γενομένην ὑπὸ τοῦ παρὰ τὴν περιφέρειαν, ἐν ἢ τὸ κτήμα, οἰκονομικοῦ ἐφόρου, ἢ ἀντιπροσώπου αὐτοῦ, ὑπὸ τοῦ Εἰρηνοδίκου καὶ ὑπὸ τοῦ Ἀστυνομικοῦ.

Ὡς πρὸς τὰ ἐν ταῖς ἀνασκαφαῖς τούταις ἀποκαλυφθέντα ἀκίνητα ἀρχαῖα ἐφαρμόζονται αἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρου 8 τοῦ παρόντος νόμου (ἄρθρ. 14 ν. ΒΧΜΣ').

3. ΕΛΛΗΝΙΚΗ

1800

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟΝ)

Άρθρον 43.

Τὸ ἥμισυ τῶν εὐρισκομένων ἐν ἀνασκαφῇ γενομένη συμφώνως πρὸς τὸ προηγουμένον ἄρθρον κινητῶν ἀρχαιοτήτων κατατίθεται εἰς Δημόσιον Μουσεῖον, τὸ δὲ ἕτερον ἥμισυ παραμένει εἰς τὴν κατοχὴν τοῦ ἰδιοκτήτου, κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ ἀρχαιολογικοῦ συμβουλίου ἢ ἐκπροσώπων αὐτοῦ (ἄρθρ. 17 ν. 5351).

Άρθρον 44.

Προκειμένου περὶ ἀνασκαφῆς ἐνεργηθησομένης ἐν ἰδιωτικῷ κτήματι ὑπὸ τῆς ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας ἢ ὑπὸ τινος τῶν ξένων ἀρχαιολογικῶν Σχολῶν, ἢ μὲν ἀπαλλοτριώσις ἐνεργεῖται κατὰ τοὺς ἰσχύοντας νόμους ὑπὲρ τοῦ Κράτους, τὸ δὲ τίμημα καταβάλλει τὸ ἀνασκάπτων ἱερῶμα.

Καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ἀνασκαφικῆς ἐρεύνης μέχρι τῆς τελικῆς δημοσιεύσεως, ὀφείλει ἡ ἀνασκάπτουσα ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρεία ἢ ἀρχαιολογικὴ Σχολὴ νὰ καταβάλλῃ τὴν δαπάνην τῆς κατὰ τὰς ὁδηγίας τῆς ἀρμοδίας ὑπηρεσίας τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας συντηρήσεως τῶν ἀποκαλυπτομένων ἐρείπιων διὰ στήριξιν τῶν τοίχων καὶ ἐπιχώσεως τῶν λάκκων ἢ διαχωρίσεως τῶν ὑδάτων. Παράλειψις τῶν ἀνωτέρω συνεπάγεται μετὰ γνωμοδότησιν τοῦ ἀρχαιολογικοῦ συμβουλίου διακοπὴν τῆς ἀνασκαφῆς.

Ἐὰν δὲν ὑπάρξει μουσεῖον ἢ ἄλλο διαθέσιμον κατάλληλον δημόσιον κτίριον πλησίον τοῦ τόπου τῆς ἀνασκαφῆς, ἔχει ἡ ἀνασκάπτουσα τὴν ὑποχρῶσιν τῆς δαπάνης πρὸς προσωρινὴν ἀσφαλῆ τοποθέτησιν τῶν εὐρημάτων.

Εὐθὺς μετὰ τὴν ἀποκάλυψιν αὐτῶν, τὰ εὐρήματα καὶ τῶν ἀνασκαφῶν τὰς ὁποίας δὲν ἐκτελεῖ αὐτὸ τὸ δημόσιον, τίθενται ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ παρακολουθοῦντος τὴν ἀνασκαφὴν δημοσίου ὑπαλλήλου, ὅστις εὐθὺς μετὰ τῶν ἐκτελουμένων τὰς ἀνασκαφῶν εἰς τὴν ἀσφαλῆ φύλαξιν αὐτῶν καὶ τὴν καλὴν συντήρησιν. Μεταφορὰ τῶν εὐρημάτων γίνεται μόνον κατόπιν ἀδείας τοῦ Ὑπουργείου. Ἐν ἐπιγούσῃ ἀνάγκῃ εἰδοποιεῖται μόνον ἐπὶ Ὑπουργεῖον πρὸ τῆς μεταφορᾶς. (ἄρθρ. 3 καὶ ἐπ. Ν. Δ. 12/16 Ἰουνίου 1926).

Άρθρον 45.

Ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ ἐπιτρέπεται ἡ ἐξαγωγή ἐκτὸς τοῦ Κράτους τῶν εὐρημάτων τῶν ἀνασκαφῶν. Μόνον μετὰ τὴν τελείαν ἐξέτασιν καὶ δημοσίευσιν τῆς ἀνασκαφῆς ἐπιτρέπεται νὰ χωρισθῶσι τὰ νομιζόμενα ὡς ἄχρηστα διὰ τὰ Μουσεῖα τοῦ Κράτους. Ταῦτα δύνανται καὶ νὰ ἐξαχθῶσιν εἰς τὸ ἐξωτερικόν, συμφώνως πρὸς τοὺς ἰσχύοντας νόμους (ἄρθρ. 3 καὶ ἐπ. Ν. Δ. 12/16 Ἰουνίου 1926).

Περὶ παρανόμων ἀνασκαφῶν.

Άρθρον 46.

Ἐὰν ἀνευ προηγουμένης ἀδείας τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας καὶ εἰδοποιήσεως τῆς ἀρμοδίας ἀρχαιολογικῆς ἀρχῆς ἐνεργῶν ἀνασκαφῶν ἐν ἰδίῳ ἢ ἀλλοτρίῳ κτήματι πρὸς ἀνεῦρεσιν ἀρχαιοτήτων τιμωρεῖται διὰ φυλακίσεως 1 μηνὸς ἕως 2 ἐτῶν καὶ χρηματικῆς ποινῆς 1000—10,000 δραχμῶν.

Ἐὰν ἐπὶ τῇ πράξει ταύτῃ καταδικασθῆς εἰς φυλάκισιν πλεόν τῶν δύο μηνῶν ἐκπίπτει αὐτοδικαίως καὶ πάντων τῶν ἐν ἄρθρ. 21 ποιν. Ν.ομ. ἀναγραφόμενων δικαιωμάτων καὶ πλεονεκτημάτων ἐπὶ πενταετίαν, ἐὰν μὴ βραχυτέρας χρόνος ὀρίζεται ἐν τῇ ἀποφάσει. Ὅστις ὁμοίως δὲν δύναται νὰ εἶναι κατώτερος τῶν ἐξ ἡμῶν.

Τὰ οὕτω ἀποκαλυφθέντα δημεύονται διὰ τῆς καταδικαστικῆς ἀποφάσεως ὑπὲρ τοῦ δημοσίου (ἄρθρ. 18 ν. 5351).

Άρθρον 47.

Ἐὰν ἡ ἀνευ ἀδείας τοῦ Δημοσίου ἀνασκαφὴ γίνεται ὑπὸ τινος ἐν ἀλλοτρίῳ κτήματι, ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ κτήματος θεωρεῖται ὡς γενόμενος κάτοχος τοῦ ἀρχαίου καὶ διατηρεῖ τὰ ὑπὸ τοῦ παρόντος νόμου παρεχόμενα δικαιώματα εἰς τὸν εὐρισκόμενον τυχαίως ἐν ἰδίῳ κτήματι ἀρχαῖα, ἀν ἀποδειχθῆ ὅτι ἡ ἀνασκαφὴ ἐγένετο ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ ἰδιοκτήτου καὶ ὅτι δὲν ἠμέλησεν ὁπωσδήποτε οὕτως νὰ παρεμποδίσῃ καὶ νὰ καταγγεῖλῃ ταύτην ἐγκαιρῶς εἰς τὰς ἀρχὰς (ἄρθρ. 19, ν. 5351).

Άρθρον 48.

Εἰς οἰονδήποτε ἰδιώτην ἢ δημόσιον ὑπάλληλον ὑποδεικνύοντα τὴν ἐκτέλεσιν ὑπὸ τινος παρανόμων ἀνασκαφῶν καὶ συντελοῦντα εἰς τὴν σύλληψιν καὶ τιμωρίαν τούτου, ἀν μὲν κατὰ τὴν ἀνασκαφὴν ταύτην εὐρέθησαν ἀρχαῖα περιεργάσιμα εἰς τὴν κατοχὴν τοῦ δημοσίου, δίδεται ὡς ἀμοιβὴ τὸ 1) 4 μέχρι τοῦ 1) 2 τῆς ἀξίας τῶν ἀρχαιοτήτων κατ' ἀπόρριπτον τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας μετὰ γνώμην τοῦ ἀρχαιολογικοῦ συμβουλίου ἀναλόγως πρὸς τὴν σπουδαιότητα τῆς παρασχεθείσης συνδρομῆς πρὸς ἀνακάλυψιν καὶ σύλληψιν τῶν ἐνόχων.

Ἐὰν τὰ εὐρεθέντα ἀρχαῖα παραμένουν εἰς τὴν κατοχὴν ἰδιώτου, οὕτως ὑποχρεοῦται εἰς τὴν πληρωμὴν τοῦ ἡμίσεος τῆς κατὰ τὴν προηγουμένην παράγραφον ὀριζομένης ἀμοιβῆς, τὸ ἑτέρου ἡμίσεος πληρωομένου ὑπὸ τοῦ Δημοσίου, (ἄρθρ. 20 ν. 5351).

Περὶ προστασίας τῶν ἀρχαίων.

Άρθρον 49.

Ἐὰν ἐκ προθέσεως καταστρέφω ἢ βιάσων ἀρχαῖα τιμωρεῖται διὰ φυλακίσεως μέχρι δύο ἐτῶν καὶ χρηματικῆς ποινῆς 500 ἕως 10.000 δραχμῶν. Εἰς ἰδιαιτέρας δὲ ἐπαίσεις περιπτώσεις διὰ φυλακίσεως μέχρι 5 ἐτῶν καὶ χρηματικῆς ποινῆς 2.000 μέχρι 20.000 δραχμῶν.

Ἐὰν ἀνευ ἀδείας καὶ γνώμης τοῦ ἀρχαιολογικοῦ ἐφόρου ἢ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας, ἐνεργούντος μετὰ γνώμην τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Συμβουλίου, ἐπιχειρῶν τὴν παραμόρφωσιν ἢ μεταβολὴν καθ' οἰονδήποτε τρόπον τῆς ὄψεως ἀρχαίων κινητῶν ἢ ἀκινήτων, τιμωρεῖται διὰ προστίμου 2.000 ἕως 5000 χιλιάδων δραχμῶν.

Τιμωρεῖται διὰ προστίμου 200 ἕως 2.000 χιλιάδων δραχμῶν ὁ χρησιμοποιοῦν ἀρχαῖα πρὸς οἰονδήποτε ἐπικόλλησιν ἢ ἐπιγραφὴν διασημώσεως ὡς καὶ ὁ ἐγγράφον ἐπ' αὐτῶν γράμματα ἢ σχήματα (ἄρθρ. 21 ν. 5351).

Άρθρον 50.

Ἀπαγορεύεται ἀνευ ἀδείας τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας 1) ἡ λατομία καὶ σκαφὴ πρὸς πορισμὸν ὕλιου οἰκοδομῶν καὶ ἀρχαίων ἐρείπιων πόλεων, συνοικισμῶν νεκροπόλεων καὶ εἰς ὅπουσιν 500 μέτρων παντὸς ὄρατου ὄραίου μνημείου, ὡς καὶ ἡ κατασκευὴ ἀποσκευαστηρίων εἰς περιφέρειαν 500 μέτρων ἀπὸ τῶν ἀρχαίων, 2) ἡ πλησίον ἀρχαίου ἐπιχειρήσεως ἔργου δυναμένου νὰ ἐλθῆν αὐτὰ ἀμέσως ἢ ἠμέσως, 3) οἰαδήποτε ἐργασία ἐπὶ κτιρίων καὶ λειψάνων ἢ ἐρείπιων ἀρχαίων, καὶ ἂν ἔτι δὲν ἐπιφέρει ζημίαν τινά.

Οἱ παραβάται τινὸς τῶν ἐν ἄρθρῳ τούτῳ διατάξεων τιμωροῦνται διὰ φυλακίσεως πέντε ἡμερῶν μέχρι ἑνὸς ἔτους καὶ χρηματικῆς ποινῆς 200 ἕως 10.000 δραχμῶν. Ἡ ἐπανόρθωσις τῆς γενομένης βλάβης γίνεται ὑπὸ τοῦ Δημοσίου δαπάνῃ τοῦ ἀπεινεγόντος τὴν βλάβην.

Ἐπίσης τιμωροῦνται διὰ φυλακίσεως 2 ἕως 15 ἡμερῶν καὶ

3. ΕΛΛΗΝΙΚΗ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟΝ)

1801

χρηματικής ποινής 100 έως 2.000 δραχμών οι έργασι οι λαμβάνοντες μέρος εις τας άνω άξιοποιήσους πράξεις και οι οικοδομοί εν γένει οι μεταχειρισθέντες λίθους, πλίνθους και άλλα ύλικά προσερχόμενα εκ τής καταστροφής άρχαίων.

Άρθρον 51.

Ιδιώτης όστις παρακωλύεται να ενεργήσῃ εν τῷ κτήματι του οίανδήποτε πράξιν άπαγορευομένην διά του προηγουμένου άρθρου, δύναται να ζητήσῃ τήν άπαλλοτριώσιν του κτήματός του, εάν δε δέν γίνῃ αὐτῇ μετά πάροδον διετίας από τής υποβολής τής αίτήσεως, ο ίδιώτης δύναται να διαθέσῃ τὸ κτῆμα του κατά εὐλόγησιν. Εἰς αναγκαστικὴν άπαλλοτριώσιν τῶν τοιούτων κτημάτων δύναται τὸ Δημόσιον να προβαίῃ και μετὸ τήν πάροδον τής διετίας, (άρθρ. 23 ν. 5351).

Άρθρον 52.

Ἐπισκευή ἢ καθ' οἰονδήποτε τρόπον μετασκευὴ ἐκκλησιῶν ἢ ἄλλων καλλιτεχνικῶν και ιστορικῶν μνημείων και οικοδομημάτων παλαιότερων τοῦ 1830, γίνεται μόνον μετ' ἔγκρισιν τοῦ Ὑπουργείου τής Παιδείας, παρεχομένην μετὰ γνωμοδότησιν τοῦ ἀρχαιολογικοῦ Συμβουλίου.

Όστις άνευ τής ἐγκρίσεως ταύτης ἤθελεν προδῆ εἰς ἐπισκευήν ἢ ἄλλως ἤθελε μεταβάλλῃ δι' οἰονδήποτε εργασίας τὴν ὄψιν τοιούτου μνημείου ἢ οικοδομηματος, τιμωρεῖται διά προστίμου 500—10.000 δραχμῶν και φυλακίσεως μέχρι τριῶν μηνῶν.

Εἰς τήν αὐτὴν ποινὴν ὑπόκειται και ὁ ἀρχιτέκτων ἢ εργολάβος, ὅστις ἤθελε ἀναλάβῃ τήν ἐκτέλεσιν τοιαύτης εργασίας. Ἡ ποινὴ αὐτῇ ἐπιβάλλεται πρὸς τοῦτους εἰς τοὺς ὑπευθύνους προϊσταμένους ὑπηρεσιῶν Δήμων ἢ Κοινοτήτων, εἰς τὰ ἡγουμενοσυμβούλια τῶν Μονῶν ἢ εἰς τὰ ἐκκλησιαστικὰ Συμβούλια, οἱ ὅποιοι ἤθελον διατάξῃ ἢ ἤθελον ἐπιτρέψῃ να γίνωσιν εἰς τὰ ὑπὸ τήν δικαιοδοσίαν αὐτῶν ιστορικὰ και καλλιτεχνικὰ μνημεῖα ἢ και ἐκκλησιαστικὰ ἐπισκευαὶ ἢ ἄλλαι εργασίαι μεταβάλλουσαι ὡςοδήποτε τὴν ὄψιν τούτων.

Διὰ πράξεως τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας δημοσιευομένης εἰς τήν ἐφημερίδα τής Κυβερνήσεως χαρακτηρίζονται τὰ μνημεῖα και οικοδομηματα ὅσα ὑπάρχοντα εἰς τήν διάταξιν ταύτην.

Ἡ ἰσχὺς τής προηγουμένης παραγράφου περὶ τής ἐπιβαλλομένης εἰς τοὺς παραδότας τοῦ παρόντος άρθρου ποινής ἀρχεται μετὰ τήν δημοσίευσιν τής πράξεως ταύτης. ἰσχύει δε ἡ διάταξις αὐτῇ μόνον πρὸς τὰ ἐν τῷ καταλόγῳ ἢ ταῖς βραδύτερον δημοσιευομένας προσθήκας εἰς τούτους περιλαμβανόμενα μνημεῖα.

Τὰς ἐπισκευὰς ὅσαι διὰ γνωμοδοτήσεως τοῦ ἀρχαιολογικοῦ συμβουλίου ἐπιβάλλεται να γίνωσιν εἰς ἀρχαία ἢ ιστορικὰ κτίρια, ἀνήκοντα εἰς ἰδιώτας ἢ ἄλλα νομικὰ πρόσωπα, ὀφείλουσιν οὕτω ἀπρασάτως και άνευ ἀναβολῆς να ἐκτελῶσι ἰδίῳ δαπάνῃ.

Ἐν περιπτώσει ἀδυναμίας ἢ ἀρνήσεως τῶν ενδιαφερομένων να προδῶσιν εἰς τήν ἐκτέλεσιν τῶν ὑποδεικνυομένων ἔργων, τὸ Δημόσιον ἐκτελεῖ τὰς ἐπισκευὰς καταβάλλον αὐτὸ τὴν δαπάνην. Ἐν τοιαύτῃ ὁμοῦ περιπτώσει δύναται να καταλαμβάνῃ και εἰς Μενάδες Κοινοτήτας ἢ ἄλλα νομικὰ πρόσωπα ἀνήκοντα μνημεῖα ἢ και να ἀπαλλοτριῶσι λόγω δημοσίας ἀνάγκης τὰ εἰς ἰδιώτας ἀνήκοντα (άρθρ. 15 ν. 2447).

Περὶ πώλησεως ἀρχαίων ἀρχαίων.

Άρθρον 53.

Τῶν ὑπὸ τοῦ δημοσίου κατεχομένων ἀρχαίων, ὅσα κρίνονται ἀρχήσῃα διὰ τὰ Μουσεῖα και τὰς μικροτέρας συλλογὰς τοῦ Κράτους, δύναται να ἀναλλάσσωνται πρὸς ἄλλα χρήσιμα

πρὸς τὰ Μουσεῖα ἡμῶν ἀρχαία ἐν Ἑλλάδι ἢ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ἢ και να πωλῶνται, καθ' ὃν τρόπον θέλει ὀρίσει ἸΙ. Διάταγμα.

Περὶ τής ἀρχαιότητος τῶν ἀρχαίων κρίνει ὀριστικῶς τὸ ἀρχαιολογικὸν συμβούλιον καμψήσῃ. Ἐν ὑπάρξῃ διαφωνία ἐν τῷ ἀρχαιολογικῷ συμβουλίῳ, ἀν μὲν ἡ πλειοψηφία εἶναι κατὰ τής ἀρχαιότητος, τότε ἡ ἀπόφασις τοῦ συμβουλίου εἶναι τελεωτική, ἀν δε ἡ πλειοψηφία εἶναι ὑπὲρ τής ἀρχαιότητος, τότε ὁ Ὑπουργὸς ὑποχρεούται να καλέσει εἰς εἰδικὴν συνεδρίαν τοῦ συμβουλίου τρεῖς ἐφόρους ἀρχαιότητων, λαμβάνεται δε ἐν ταύτῃ ἀπόφασις ὑπὲρ τής ἀρχαιότητος, ἀν ψηφίσωσιν ὑπὲρ ταύτης τοὺλάχιστον ἑννέα τῶν παρόντων ἐν τῇ συνεδρίᾳ. Ἀρχαία περὶ ὧν τὸ ἀρχαιολογικὸν συμβούλιον ἀπεφάνθη ὅτι δέν θεωροῦνται ἀχρηστοα εἰς τὰ Μουσεῖα και τὰς λοιπὰς συλλογὰς, μόνον μετὰ πάροδον πενταετίας δύναται να εἰσαχθῶσι ἐκ νέου εἰς κρίσιν εἰς τὸ συμβούλιον. Τὸ τίμημα τῶν πωλουμένων ἀρχαίων ὀρίζεται ὑπὸ τοῦ ἀρχαιολογικοῦ συμβουλίου, αἱ δε ἐξ αὐτῶν εἰσπράξεις εἰσέρχονται εἰς τὸ ἀρχαιολογικὸν Ταμεῖον, προοριζόμεναι εἰς τήν ἀπαλλοτριώσιν ἀρχαιολογικῶν χώρων.

Ὁ τρόπος τής πώλησεως τῶν ἀρχαίων ἀρχαίων κανονίζεται διὰ Διατάγματος ἐκδιδόμενου ἀπὸ κοινοῦ ὑπὸ τῶν Ὑπουργῶν Παιδείας και Ἐθνικῶν Ἐλευθεριῶν και Οἰκονομικῶν. (άρθρ. μόνον ν. 491, άρθρ. 6 ν. 4823).

Περὶ ἐμπορίας ἀρχαίων.

Ἄδεια πρὸς ἐμπορίαν ἀρχαίων ἐντὸς τοῦ Κράτους παρέχεται ἔγκρισιν τοῦ Ὑπουργείου τής Παιδείας μετὰ πρότασιν τοῦ ἀρχαιολογικοῦ συμβουλίου μόνον εἰς ἐμπόρους ἐγκατεστημένους ἐν Ἀθήναις, Θεσσαλονίκῃ και Ἡρακλείῳ Κρήτης.

Τὸ Ὑπουργεῖον τής Παιδείας δύναται ν' ἀρνήται τὴν παροχὴν ὁδείας ἐμπορίας ἀρχαίων εἰς τοὺς καταδικασθέντας διὰ παράβασιν τῶν διατάξεων τοῦ ἀρχαιολογικοῦ Νόμου, ἢ εἰς ἐμπόρους, περὶ ὧν ὑπάρχουσι βάσιμα ἑνδείξεις, ὅτι ἀνεμίχθησαν εἰς ἀρχαιοκαπηλικὰς πράξεις.

Και οἱ μίεχρι τοῦδε ἐπαγγελλόμενοι κατόπιν ἁδείας τὸ ἐμπόριον τῶν ἀρχαίων ὀφείλουσι να ζητήσωσι νέαν ἁδειαν πρὸς ἐπακολούθησιν τοῦ ἐπαγγελλομένου τῶν.

Οὐδὲν ἀρχαίων δύναται να διατεθῇ πρὸς ἐμπορίαν ἐντὸς τοῦ Κράτους, εάν δέν ὑπάρχῃ εἰδικὴ πρὸς τοῦτο ἁδεια τοῦ Ὑπουργείου τής Παιδείας χορηγούμενη μετ' ἀπόφασιν τοῦ ἀρχαιολογικοῦ συμβουλίου.

Εἰδικῶς ἐπιτρέπεται και άνευ εἰδικῆς ἐκάστοτε ἁδείας τοῦ Ὑπουργείου ἢ ἐμπορία ἀρχαίων 1) τῶν θεωρηθέντων ὡς εὐτελῶν κατὰ τὰ ἐν τῷ άρθρῳ 5 και ἐπόμενα τοῦ παρόντος νόμου διαλαμβανόμενα, 2) τῶν εἰσαχθέντων ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἀρχαίων περὶ τῶν ὁποίων ἐτηρήθησαν αἱ διατάξεις τοῦ άρθρου 15 τοῦ παρόντος νόμου ὡς και 3) τῶν ὑπὸ τοῦ δημοσίου ὡς περιττῶν διὰ τὰ Μουσεῖα τοῦ Κράτους ὑπ' αὐτοῦ συμφέροντος τῷ παρόντι νόμῳ πωλουμένων ἀρχαίων.

Ὁ τρόπος καθ' ὃν θὰ διηλοῦται ἡ ταυτότης τῶν ἀρχαίων τούτων και θὰ πιστοποιῆται ἡ ἀγορὰ και πώλησις αὐτῶν ὀθὰ κανονισθῇ διὰ Π. Διατάγματος (άρθρ. 42 ν. 5351).

Άρθρον 55.

Ὡς ἐμποροὶ ἀρχαιότητων χαρακτηρίζονται κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ ἀρχαιολογικοῦ συμβουλίου ἐκτὸς τῶν ἐχόντων ἰδίᾳ καταστήματα πώλησεως ἀρχαίων και οἱ συγγάμεις ἀγοράζοντες και μεταπωλοῦντες ἀρχαία και ἀν δέν ἔχωσι ἰδίᾳ καταστήματα πώλησεως.

Οἱ ἔχοντες ἁδειαν σχηματισμοῦ ἰδιωτικῶν συλλογῶν δέν δύναται να ἔχωσιν ἁδειαν ἐμπορίου ἀρχαιότητων (άρθρ. 43 ν. 5351).

Άρθρον 56.

Οἱ ἐμποροὶ ἀρχαίων ποβάλλουσι κατὰ μῆνα πίνακα τῶν

3. ΕΛΛΗΝΙΚΗ

1802

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟΝ)

ἀγοραζομένων ἐκάστου ἐπὶ αὐτῶν καὶ πρὸς πώλησιν ὁρισμέ-
νων ἀρχαίων (ἄρθρ. 44 ν. 5351).

Ἄρθρον 57.

Οἱ ἔμποροι ἀρχαίων διεντελοῦσι ὑπὸ τὴν δικρικὴν ἐπίθεσιν
τῆς ἀστυνομίας καὶ τῶν ἀρχαιολογικῶν ὑπαλλήλων, δικαιο-
μένων ὑποσημασθέντων καὶ ἐλέγχουσι τὸν τρόπον τῆς ἐργασίας τῶν
ἔμπροσθεν δι' ἐπιθεωρήσεων (ἄρθρον 45 ν. 5351).

Ἄρθρον 58.

Οἱ ἔμποροὶ ἀρχαίων ἔδω ἀξίας τιμωροῦνται διὰ χρε-
ματικῆς ποινῆς 2.000 ἕως 25.000 δραχμῶν καὶ φυλακίσεως
15 ἡμερῶν μέχρις 6 μηνῶν ἢ διὰ τῆς ἐτέρας μόνον τῶν ποι-
νῶν τούτων (ἄρθρ. 46 ν. 5351).

Ἄρθρον 59.

Ἐὰν ἔμπορος ἀρχαίων τιμωρηθῆ διὰ παράβασιν ἀρχαιολο-
γικοῦ νόμου, δύναται μετ' ἀπόθεσιν τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παι-
δείας ν' ἀγοραῖσται ἀπ' αὐτοῦ ἢ ἀδεια τῆς ἐμπορίας (ἄρθρ.
47 ν. 5351).

Ἄρθρον 60.

Ἐμποροὶ ἀρχαίων δύναται νὰ ζητήσωσιν, ὅπως κηρύττωσι-
ται ἐξαγωγίμα οὐδέποτε τῶν ἐν τοῖς καταστήμασιν αὐτῶν
ἀρχαίων, καταβάλλοντες εἰς τὸ δημόσιον ὑπὲρ τοῦ Ταμείου
ἀρχαιολογικῶν ἀπαλλοτριώσεων μετὰ τὴν πώλησιν τοῦ ἀρ-
χαιοῦ τὸ ἥμισυ τῆς ἐπ' αὐτῶν δηλουμένης ἀξίας τῶν ἀρχαίων.
Καὶ ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ἵσχύουσιν αἱ διατάξεις τοῦ ἀρ-
θρου 19 τοῦ παρόντος νόμου (ἄρθρ. 50 ν. 5351).

Ἄρθρον 61.

Ἰδιώται κατασκευάζοντες ἐκμαγαία τῶν ὑπὸ τοῦ Δημοσίου
Δόμου, ἢ Κοινότητος καταγομένων ἀρχαιοτήτων τιμωροῦνται
διὰ χρηματικῆς ποινῆς 500—20.000 δραχμῶν καὶ φυλακι-
σεως 5 ἡμερῶν μέχρις 6 μηνῶν ἢ καὶ διὰ τῆς ἐτέρας μόνον
τῶν ποινῶν τούτων (ἄρθρ. 51 ν. 5351).

Ἄρθρον 62.

Πρὸς κτεμένους νὰ κατασχεθῶσι παρ' ἰδιώτη ἀρχαία ἢ ἐκτί.

αἰετι γίνονται πρὸς ἀποδοῦ ἀρχαιολογικῶν ὑπαλλήλων
τῆς περιφέρειας ἢ ἄλλου ὁριζομένου ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς
Παιδείας. Πρὸς τοῦτο ὑφαιλοῦσιν οἱ ἐκτελοῦντες τὴν κατέ-
σχουσαν ὑπαλλήλου νὰ γνωρίσωσι τοῦτο ἐγκρίτως εἰς τὸ ἀρ-
χαιολογικὸν ὑπαλλήλου ἢ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας
Μεσογυμνάσιον ὁρίζεται πάντοτε τὸ Ἑλληνικὸν Δημόσιον τὰ
δε κατασχεθέντα παραμένουσι πάντοτε ἐν τῷ τόπῳ εὐρίσκου-
νται, ἐκ τῆς ἐν ἀλλοῦ ἠθέλει ὁρῆσαι ὁ κατὰ τὰ κινεῖσθαι
μεσογυμνάσιον.

Προκαταμένους νὰ γίνῃ πλειστηριασμοὶ τῶν κατασχεθέντων
ἀρχαίων τὸ πρόγραμμα τοῦ πλειστηριασμοῦ κοινοποιεῖται εἰς
τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας ἕνα μῆνα πρὸ τῆς ἡμέ-
ρας τοῦ πλειστηριασμοῦ.

Τὸ δημόσιον δικαιούται νὰ ἀγοράσῃ τὸ σύνολον ἢ μέρος τῶν
ἐκπλειστηριαζομένων ἀρχαίων πληρῶν τὸ ἥμισυ τῆς ὁρι-
σθείσης κατὰ τὸν πλειστηριασμὸν τιμῆς, ἀν κριθῆ ὅτι εἶναι
ὀνείγκη νὰ κατασχεθῶσι τὰ πλειστηριάζομενα ἀρχαία εἰς τὸ
Δημόσιον Μουσεῖον. Πρὸς τοῦτο ἔρχεται ὁ ἐπὶ τοῦ πλειστηρια-
σμοῦ ὑπάλληλος νὰ ἀναφέρῃ ἀμέσως μετὰ τὸ πέρας τοῦ πλει-
στηριασμοῦ τὸν πίνακα τοῦ πλειστηριασμοῦ τῶν ἀγορευτῶν εἰς
τὴν ἐκπλειστηριαστικῶν τῶν ἀρχαίων καὶ ν' ἀνακαθίστῃ ἐπὶ 15
ἡμέρας μετὰ τὴν ἐπίδοσιν τοῦ πίνακος τὴν ἀπόφασιν τοῦ Ὑ-
πουργείου.

Μετὰ τὴν πέρασιν τῆς προθεσμίας ταύτης τὸ Ὑπουργεῖον
γίνει τὸ δικαίωμα τῆς ἐξαγοράς, ἐκτὸς ἐν δι' ἐγγράφῳ τοῦ
πρὸς τὸν ἀρμόδιον ἐπὶ τοῦ πλειστηριασμοῦ ὑπάλληλου ζητήσε-
ται παράσκειν τῆς προθεσμίας μέχρι ἑνὸς μηνός. Εἰς πάσας τὰς
ἐν τῇ παρόντι ἀθροῦ δικαιολογίας τὸ Δημόσιον ἀντιπροσδι-
πέεται ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας ἢ ὑπὸ ἀντιπροσώπου
τοῦ ὑπ' αὐτοῦ ὁριζομένου ἐκ τῶν ἀρχαιολογικῶν ὑπαλλήλων
(ἄρθρ. 48 ν. 5351).

Εἰς τὸν αὐτὸν ἐπὶ τῆς Παιδείας καὶ Ἐκτελεστικῶν Ὑ-
πουργῶν ἀνατίθεται τὴν δημοσίευσιν καὶ ἐκτέλεσιν τοῦ
παρόντος.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 9 Αὐγούστου 1932.

Ὁ Πρωθυπουργὸς τῆς Δημοκρατίας
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΖΑΪΜΗΣ

Ὁ ἐπὶ τῆς Παιδείας κλπ. Ὑπουργὸς
Π. ΠΕΤΡΙΔΗΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

Αρ. Φύλλου 153

28 Ιουνίου 2002

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 3028

*Για την προστασία των Αρχαιοτήτων και εν γένει της
Πολιτιστικής Κληρονομιάς.*

**Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ**

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ
ΒΑΣΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ**

Άρθρο 1

Αντικείμενο

1. Στην προστασία που παρέχεται με τις διατάξεις του παρόντος νόμου υπάγεται η πολιτιστική κληρονομιά της Χώρας από τους αρχαιολογικούς χρόνους μέχρι σήμερα. Η προστασία αυτή έχει ως σκοπό τη διατήρηση της ιστορικής μνήμης χάριν της παρούσας και των μελλοντικών γενεών και την αναβάθμιση του πολιτιστικού περιβάλλοντος.

2. Η πολιτιστική κληρονομιά της Χώρας αποτελείται από τα πολιτιστικά αγαθά που βρίσκονται εντός των ορίων της ελληνικής επικράτειας, συμπεριλαμβανομένων των χωρικών υδάτων, καθώς και εντός άλλων θαλάσσιων ζωνών στις οποίες η Ελλάδα ασκεί σχετική δικαιοδοσία σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο. Η πολιτιστική κληρονομιά περιλαμβάνει και τα άυλα πολιτιστικά αγαθά.

3. Στο πλαίσιο των κανόνων του διεθνούς δικαίου, το Ελληνικό Κράτος μεριμνά και για την προστασία των πολιτιστικών αγαθών που προέρχονται από την ελληνική επικράτεια οποτεδήποτε και αν απομακρύνθηκαν από αυτήν. Το Ελληνικό Κράτος μεριμνά επίσης στο πλαίσιο του διεθνούς δικαίου για την προστασία των πολιτιστικών αγαθών που συνδέονται ιστορικά με την Ελλάδα οπουδήποτε και αν βρίσκονται.

Άρθρο 2

Έννοια όρων

Για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος νόμου:

α) Ως πολιτιστικά αγαθά νοούνται οι μαρτυρίες της ύπαρξης και της ατομικής και συλλογικής δραστηριότητας του ανθρώπου.

β) Ως μνημεία νοούνται τα πολιτιστικά αγαθά που απο-

τελούν υλικές μαρτυρίες και ανήκουν στην πολιτιστική κληρονομιά της Χώρας και των οποίων επιβάλλεται η ειδικότερη προστασία βάσει των εξής διακρίσεων:

αα) Ως αρχαία μνημεία ή αρχαία νοούνται όλα τα πολιτιστικά αγαθά που ανάγονται στους προϊστορικούς, αρχαίους, βυζαντινούς και μεταβυζαντινούς χρόνους και χρονολογούνται έως και το 1830, με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 20. Στα αρχαία μνημεία συμπεριλαμβάνονται σπήλαια και παλαιοντολογικά κατάλοιπα για τα οποία υπάρχουν ενδείξεις ότι συνδέονται με την ανθρώπινη ύπαρξη.

ββ) Ως νεότερα μνημεία νοούνται τα πολιτιστικά αγαθά που είναι μεταγενέστερα του 1830 και των οποίων η προστασία επιβάλλεται λόγω της ιστορικής, καλλιτεχνικής ή επιστημονικής σημασίας τους, κατά τις διακρίσεις των άρθρων 6 και 20.

γγ) Ως ακίνητα μνημεία νοούνται τα μνημεία που υπήρξαν συνδεδεμένα με το έδαφος και παραμένουν σε αυτό ή στο βυθό της θάλασσας ή στον πυθμένα λιμνών ή ποταμών, καθώς και τα μνημεία που βρίσκονται στο έδαφος ή στο βυθό της θάλασσας ή στον πυθμένα λιμνών ή ποταμών και δεν είναι δυνατόν να μετακινηθούν χωρίς βλάβη της αξίας τους ως μαρτυριών. Στα ακίνητα μνημεία συμπεριλαμβάνονται οι εγκαταστάσεις, οι κατασκευές και τα διακοσμητικά και λοιπά στοιχεία που αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα τους, καθώς και το άμεσο περιβάλλον τους.

δδ) Ως κινητά μνημεία νοούνται τα μνημεία που δεν θεωρούνται ακίνητα.

ε) Ως αρχαιολογικοί χώροι νοούνται εκτάσεις στην ξηρά ή στη θάλασσα ή στις λίμνες ή στους ποταμούς, οι οποίες περιέχουν ή στις οποίες υπάρχουν ενδείξεις ότι περιέχονται αρχαία μνημεία ή αποτέλεσαν ή υπάρχουν ενδείξεις ότι αποτέλεσαν από τους αρχαιολογικούς χρόνους έως και το 1830 μνημειακά, οικιστικά ή ταφικά σύνολα. Οι αρχαιολογικοί χώροι περιλαμβάνουν και το απαραίτητο ελεύθερο περιβάλλον που επιτρέπει στα σωζόμενα μνημεία να συντίθενται σε ιστορική, αισθητική και λειτουργική ενότητα.

ς) Ως ιστορικοί τόποι νοούνται είτε εκτάσεις στην ξηρά ή στη θάλασσα ή στις λίμνες ή στους ποταμούς που αποτέλεσαν ή που υπάρχουν ενδείξεις ότι αποτέλεσαν το χώρο εξαιρέτων ιστορικών ή μυθικών γεγονότων, ή εκτάσεις που περιέχουν ή στις οποίες υπάρχουν ενδείξεις ότι πε-

ριέχονται μνημεία μεταγενέστερα του 1830, είτε σύνθετα έργα του ανθρώπου και της φύσης μεταγενέστερα του 1830, τα οποία συνιστούν χαρακτηριστικούς και ομοιογενείς χώρους, που είναι δυνατόν να οριοθετηθούν τοπογραφικά, και των οποίων επιβάλλεται η προστασία λόγω της λαογραφικής, εθνολογικής, κοινωνικής, τεχνικής, αρχιτεκτονικής, βιομηχανικής ή εν γένει ιστορικής, καλλιτεχνικής ή επιστημονικής σημασίας τους.

ε) Ως άυλα πολιτιστικά αγαθά νοούνται εκφράσεις, δραστηριότητες, γνώσεις και πληροφορίες, όπως μύθοι, έθιμα, προφορικές παραδόσεις, χοροί, δρώμενα, μουσική, τραγούδια, δεξιότητες ή τεχνικές που αποτελούν μαρτυρίες του παραδοσιακού, λαϊκού και λόγιου πολιτισμού.

στ) Ως Υπηρεσία νοείται η αρμόδια Κεντρική ή Περιφερειακή Υπηρεσία του Υπουργείου Πολιτισμού.

ζ) Ως Συμβούλιο νοείται το κατά περίπτωση αρμόδιο γνωμοδοτικό συλλογικό όργανο, όπως αυτά ορίζονται στις διατάξεις των άρθρων 49 έως 51.

Άρθρο 3

Περιεχόμενο της προστασίας

1. Η προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς της Χώρας συνίσταται κυρίως:

α) στον εντοπισμό, την έρευνα, την καταγραφή, την τεκμηρίωση και τη μελέτη των στοιχείων της,

β) στη διατήρηση και στην αποτροπή της καταστροφής, της αλλοίωσης και γενικά κάθε άμεσης ή έμμεσης βλάβης της,

γ) στην αποτροπή της παράνομης ανασκαφής, της κλοπής και της παράνομης εξαγωγής,

δ) στη συντήρηση και την κατά περίπτωση αναγκαία αποκατάστασή της,

ε) στη διευκόλυνση της πρόσβασης και της επικοινωνίας του κοινού με αυτήν,

στ) στην ανάδειξη και την ένταξή της στη σύγχρονη κοινωνική ζωή και

ζ) στην παιδεία, την αισθητική αγωγή και την ευαισθητοποίηση των πολιτών για την πολιτιστική κληρονομιά.

2. Η προστασία των μνημείων, αρχαιολογικών χώρων και ιστορικών τόπων περιλαμβάνεται στους στόχους οποιουδήποτε επιπέδου χωροταξικού, αναπτυξιακού, περιβαλλοντικού και πολεοδομικού σχεδιασμού ή σχεδίων ισοδύναμου αποτελέσματος ή υποκατάστατών τους.

Άρθρο 4

Εθνικό Αρχείο Μνημείων

1. Τα μνημεία καταγράφονται, τεκμηριώνονται και καταχωρούνται στο Εθνικό Αρχείο Μνημείων, που τηρείται στο Υπουργείο Πολιτισμού.

2. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Πολιτισμού, ρυθμίζεται η οργάνωση και η λειτουργία του Εθνικού Αρχείου Μνημείων και προσδιορίζονται ο τρόπος καταγραφής των μνημείων, ο τρόπος προστασίας των δεδομένων, οι προϋποθέσεις άσκησης του δικαιώματος πρόσβασης σε αυτά για ερευνητικούς και άλλους λόγους και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια. Στο Εθνικό Αρχείο Μνημείων καταχωρίζεται, το αργότερο ανά τριετία, το πόρισμα επιθεώρησης για την κατάσταση κάθε ακινήτου μνημείου που διενεργείται από την αρμόδια Υπηρεσία του Υπουργείου Πολιτισμού.

Άρθρο 5

Προστασία άυλων πολιτιστικών αγαθών

Το Υπουργείο Πολιτισμού μεριμνά για την αποτύπωση σε γραπτή μορφή, καθώς και σε υλικούς φορείς ήχου, εικόνας ή ήχου και εικόνας, την καταγραφή και την τεκμηρίωση άυλων πολιτιστικών αγαθών του παραδοσιακού, λαϊκού και λόγιου πολιτισμού που παρουσιάζουν ιδιαίτερη σημασία. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Πολιτισμού, καθορίζονται ο τρόπος καταγραφής και αποτύπωσης των άυλων πολιτιστικών αγαθών, οι αρμόδιες για την υλοποίηση των παραπάνω ενεργειών υπηρεσίες ή και φορείς και ρυθμίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΑΚΙΝΗΤΑ ΜΝΗΜΕΙΑ ΚΑΙ ΧΩΡΟΙ

ΤΜΗΜΑ ΠΡΩΤΟ

ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 6

Διακρίσεις ακινήτων μνημείων - Χαρακτηρισμός

1. Στα ακίνητα μνημεία περιλαμβάνονται:

α) τα αρχαία που χρονολογούνται έως και το 1830,

β) τα νεότερα πολιτιστικά αγαθά που είναι προγενέστερα των εκάστοτε τελευταίων εκατό ετών και χαρακτηρίζονται μνημεία λόγω της αρχιτεκτονικής, πολεοδομικής, κοινωνικής, εθνολογικής, λαογραφικής, τεχνικής, βιομηχανικής ή εν γένει ιστορικής, καλλιτεχνικής ή επιστημονικής σημασίας τους,

γ) τα νεότερα πολιτιστικά αγαθά που ανάγονται στην περίοδο των εκάστοτε τελευταίων εκατό ετών και χαρακτηρίζονται μνημεία λόγω της ιδιαίτερης αρχιτεκτονικής, πολεοδομικής, κοινωνικής, εθνολογικής, λαογραφικής, τεχνικής, βιομηχανικής ή εν γένει ιστορικής, καλλιτεχνικής ή επιστημονικής σημασίας τους.

2. Ο χαρακτηρισμός ακινήτου μνημείου είναι δυνατόν να αφορά και κινητά που συνδέονται με ορισμένη χρήση του ακινήτου, τις χρήσεις που είναι σύμφωνες με το χαρακτήρα του ως μνημείου, καθώς και τον περιβάλλοντα χώρο ή στοιχεία αυτού.

3. Για τη δυνατότητα μετακίνησης μνημείων της περίπτωσης γγ' του εδαφίου β' του άρθρου 2 και την ιδιότητά τους ως ακινήτων αποφαίνεται ο Υπουργός Πολιτισμού ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου.

4. Τα αρχαία ακίνητα μνημεία προστατεύονται από το νόμο χωρίς να απαιτείται η έκδοση οποιασδήποτε διοικητικής πράξης. Τα ακίνητα των περιπτώσεων β' και γ' της παραγράφου 1 χαρακτηρίζονται μνημεία με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού, που εκδίδεται ύστερα από εισήγηση της Υπηρεσίας και γνώμη του Συμβουλίου και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

5. Η εισήγηση κοινοποιείται απευθείας, με μέριμνα της Υπηρεσίας, στον κύριο, τον νομέα ή τον κάτοχο, ο οποίος μπορεί να υποβάλει αντιρρήσεις εντός δύο (2) μηνών από την κοινοποίηση. Εάν δεν είναι δυνατόν να γίνει κοινοποίηση γιατί ο κύριος, ο νομέας ή ο κάτοχος δεν κατέστη δυνατόν να ανευρεθεί από την Υπηρεσία, συντάσσεται ανακοίνωση για την εισήγηση, που δημοσιεύεται σε μία ημερήσια ή εβδομαδιαία εφημερίδα που εκδίδεται στην

4. Σε περίπτωση προσωρινής στέρησης της κατά προορισμό χρήσης του όλου ή μέρους ακινήτου μέσα στο οποίο υπάρχουν μνημεία ή άλλων παρακείμενων ακινήτων, εάν κρίνεται απαραίτητο για την προστασία των μνημείων αυτών, κάθε θιγόμενος μπορεί να υποβάλει αίτηση για αποζημίωση, για τον προσδιορισμό της οποίας εφαρμόζονται οι διατάξεις της παραγράφου 2.

5. Σε περίπτωση ουσιώδους οριστικού περιορισμού ή οριστικής στέρησης της κατά προορισμό χρήσης τμήματος του ακινήτου, που απαιτείται για την προστασία του μνημείου, η αποζημίωση καταβάλλεται για το τμήμα αυτό, μόνο εάν ο περιορισμός ή η στέρηση δεν επιφέρει ουσιώδη οριστικό περιορισμό ή οριστική στέρηση της κατά προορισμό χρήσης του όλου ακινήτου, οπότε καταβάλλεται η αποζημίωση που προβλέπεται στην παράγραφο 3.

6. Με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού, που εκδίδεται ύστερα από γνώμη επιτροπής, διαπιστώνεται εάν συντρέχει περίπτωση καταβολής αποζημίωσης κατά τις παραγράφους 1 έως 5, καθώς και το ύψος της. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Πολιτισμού καθορίζεται η συγκρότηση και οι αρμοδιότητες της επιτροπής, η διαδικασία κατά την οποία γνωμοδοτεί, τα στοιχεία που λαμβάνει υπόψη, το είδος και ο τρόπος καταβολής της αποζημίωσης και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια.

7. Σε περίπτωση κατά την οποία το ποσό που έχει ή προβλέπεται να καταβληθεί ως αποζημίωση λόγω στέρησης ή περιορισμού χρήσης ακινήτου, προσεγγίζει την αξία του ακινήτου τότε αυτό κηρύσσεται απαλλοτριωτέο.

8. Η προστασία ή η ανάδειξη μνημείων που βρίσκονται σε ακίνητα ιδιοκτησίας Ο.Τ.Α., Ν.Π.Δ.Δ., εκκλησιαστικών νομικών προσώπων, Ν.Π.Ι.Δ. του ευρύτερου δημόσιου τομέα και ιδρυμάτων ή αστικών μη κερδοσκοπικών εταιρειών που έχουν μεταξύ άλλων ως σκοπό την ανάδειξη και προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς, θεωρείται ότι εντάσσεται στην κατά προορισμό χρήση των ακινήτων αυτών.

9. Σε περίπτωση επιβολής ουσιωδών περιορισμών στους όρους δόμησης ακινήτου για τους οποίους δεν προβλέπεται αποζημίωση ή μεταφορά συντελεστή δόμησης, μπορεί να καταβάλλεται μη χρηματική αποζημίωση στον ιδιοκτήτη, το είδος, οι προϋποθέσεις και η διαδικασία καθορισμού της οποίας καθορίζονται με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών, Περιβάλλοντος Χωροταξίας, και Δημόσιων Έργων και Πολιτισμού.

10. Οι διατάξεις των παραγράφων 2 έως 9 του άρθρου αυτού εφαρμόζονται και στην περίπτωση καθορισμού ζωών σύμφωνα με τα άρθρα 13, 14, 16 και 17.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ ΚΙΝΗΤΑ ΜΝΗΜΕΙΑ

ΤΜΗΜΑ ΠΡΩΤΟ ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 20

Διακρίσεις κινητών μνημείων - Χαρακτηρισμός

1. Στα κινητά μνημεία περιλαμβάνονται:
 - α) αυτά που χρονολογούνται έως και το 1453,
 - β) τα μεταγενέστερα του 1453, που χρονολογούνται έ-

ως και το 1830 και αποτελούν ευρήματα ανασκαφών ή άλλης αρχαιολογικής έρευνας ή που αποσπάστηκαν από ακίνητα μνημεία, καθώς και οι θρησκευτικές εικόνες και λειτουργικά αντικείμενα της ίδιας περιόδου,

γ) τα μεταγενέστερα του 1453, που χρονολογούνται έως και το 1830, δεν υπάγονται στην περίπτωση β' και χαρακτηρίζονται μνημεία λόγω της κοινωνικής, τεχνικής, λαογραφικής, εθνολογικής, καλλιτεχνικής, αρχιτεκτονικής, βιομηχανικής ή εν γένει ιστορικής ή επιστημονικής σημασίας τους,

δ) τα νεότερα πολιτιστικά αγαθά που είναι προγενέστερα των εκάστοτε τελευταίων εκατό ετών και χαρακτηρίζονται μνημεία λόγω της κοινωνικής, τεχνικής, λαογραφικής, εθνολογικής, καλλιτεχνικής, αρχιτεκτονικής, βιομηχανικής ή εν γένει ιστορικής ή επιστημονικής σημασίας τους και

ε) τα νεότερα πολιτιστικά αγαθά που ανάγονται στην περίοδο των εκάστοτε τελευταίων εκατό ετών και χαρακτηρίζονται μνημεία λόγω της ιδιαίτερης κοινωνικής, τεχνικής, λαογραφικής, εθνολογικής ή εν γένει ιστορικής, καλλιτεχνικής, αρχιτεκτονικής, βιομηχανικής ή επιστημονικής σημασίας τους.

2. Τα αρχαία κινητά μνημεία που υπάγονται στις περιπτώσεις α' και β' της παραγράφου 1 προστατεύονται από το νόμο χωρίς να απαιτείται η έκδοση οποιασδήποτε διοικητικής πράξης. Τα πολιτιστικά αγαθά των περιπτώσεων γ', δ' και ε' της παραγράφου 1 χαρακτηρίζονται μνημεία με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού, η οποία εκδίδεται ύστερα από εισήγηση της Υπηρεσίας και γνώμη του Συμβουλίου και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

3. Περιλήψη της εισήγησης αποστέλλεται στις τελωνειακές, λιμενικές και αστυνομικές αρχές. Η εισήγηση κοινοποιείται στον κύριο ή και τον κάτοχο, οι οποίοι είναι δυνατόν να υποβάλουν αντιρρήσεις μέσα σε ένα (1) μήνα από την κοινοποίηση. Τα αποτελέσματα του χαρακτηρισμού επέρχονται από την κοινοποίηση της εισήγησης και αίρονται εάν η απόφαση χαρακτηρισμού δεν εκδοθεί εντός εξαμήνου από την κοινοποίηση.

4. Με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού ρυθμίζεται κάθε λεπτομέρεια αναγκαία για την εφαρμογή της διάταξης αυτής. Για το χαρακτηρισμό μνημείων της περίπτωσης ε' της παραγράφου 1 απαιτείται προηγούμενη συναίνεση του δημιουργού τους, εφόσον διατηρεί την κυριότητά τους.

5. Η απόφαση χαρακτηρισμού που εκδίδεται σύμφωνα με τις προηγούμενες παραγράφους μπορεί να ανακαλείται μόνο για πλάνη περί τα πράγματα. Η απόφαση ανάκλησης του Υπουργού Πολιτισμού εκδίδεται κατά τη διαδικασία των παραγράφων 2 και 3 και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

6. Με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού, η οποία εκδίδεται με εισήγηση της Υπηρεσίας, ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, μπορεί, κατ' εξαίρεση, να χαρακτηρίζονται μνημεία, ομοειδείς κατηγορίες κινητών πολιτιστικών αγαθών που παρουσιάζουν ιδιαίτερη κοινωνική, τεχνική, λαογραφική, εθνολογική ή εν γένει ιστορική, καλλιτεχνική ή επιστημονική σημασία, εφόσον σπανίζουν, ο ατομικός προσδιορισμός τους είναι δυσχερές και συντρέχει κίνδυνος απώλειας ή καταστροφής τους.

7. Η ανάκληση της απόφασης χαρακτηρισμού μεμονωμένου μνημείου που έχει εκδοθεί σύμφωνα με τις διατά-

Ξεις της παραγράφου 6 επιτρέπεται με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού, η οποία εκδίδεται ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εφόσον το συγκεκριμένο κινητό στερείται της ιστορικής, καλλιτεχνικής ή επιστημονικής σημασίας για την οποία χαρακτηρίστηκε η κατηγορία μνημείων.

Άρθρο 21

Κυριότητα κινητών μνημείων

1. Τα αρχαία κινητά μνημεία που χρονολογούνται έως και το 1453 ανήκουν στο Δημόσιο κατά κυριότητα και νομή, είναι ανεπίδεκτα χρησικτησίας και είναι εκτός συναλλαγής κατά την έννοια του άρθρου 966 του Αστικού Κώδικα.

2. Δικαίωμα κυριότητας σε εισαγόμενα αρχαία που χρονολογούνται έως και το 1453 αναγνωρίζεται υπό τους όρους και τις προϋποθέσεις των διατάξεων της παραγράφου 3 του άρθρου 33 και των παραγράφων 5 και 7 του άρθρου 28.

3. Τα αρχαία κινητά μνημεία που αποτελούν ευρήματα ανασκαφής ή άλλης αρχαιολογικής έρευνας ανεξάρτητα από τη χρονολόγησή τους, ανήκουν κατά κυριότητα και νομή στο Δημόσιο, είναι ανεπίδεκτα χρησικτησίας και εκτός συναλλαγής.

4. Το δικαίωμα κυριότητας σε άλλα κινητά μνημεία μεταγενέστερα του 1453 ασκείται υπό τους όρους και τις προϋποθέσεις του παρόντος νόμου.

5. Η εξαιρέση του δευτέρου εδαφίου του άρθρου 1039 Α.Κ. δεν ισχύει για κινητά μνημεία.

Άρθρο 22

Κατάσχεση κινητών μνημείων

1. Δεν υπόκεινται σε κατάσχεση και δεν αποτελούν πτωχευτική περιουσία κινητά αρχαία που χρονολογούνται έως και το 1453.

2. Η κατάσχεση μεταγενέστερων μνημείων που ανήκουν σε ιδιώτες γίνεται παρουσία υπαλλήλου της Υπηρεσίας. Προς τούτο οι εκτελούντες την κατάσχεση υπάλληλοι οφείλουν να τη γνωστοποιούν έγκαιρα στην Υπηρεσία. Η αξία των μνημείων καθορίζεται από την επιτροπή της διάταξης της παραγράφου 11 του άρθρου 73.

3. Μεσεγγυούχος ορίζεται το Δημόσιο, τα δε κατασχεθέντα παραμένουν στον τόπο όπου βρίσκονται, εκτός αν η Υπηρεσία ορίσει διαφορετικά. Αντίγραφο της κατασχετήριας έκθεσης επιδίδεται στην Υπηρεσία αμέσως μόλις περατωθεί η κατάσχεση. Η Υπηρεσία καλείται στη δίκη για τη διόρθωση της κατασχετήριας έκθεσης, εάν αυτή αφορά μνημείο της παραγράφου 2, οπότε και της κοινοποιείται η σχετική απόφαση.

4. Η επίθεση σφραγίδων σε μνημεία που αποτελούν πτωχευτική περιουσία γίνεται παρουσία υπαλλήλου της Υπηρεσίας. Μεσεγγυούχος αυτών ορίζεται το Δημόσιο. Τα μνημεία παραμένουν στον τόπο όπου βρίσκονται, εκτός εάν η Υπηρεσία ορίσει διαφορετικά και εκτιμώνται κατά την απογραφή, σύμφωνα με τα οριζόμενα στα δύο τελευταία εδάφια της παραγράφου 2. Οποιαδήποτε απόφαση για την πώλησή τους κοινοποιείται εγκαίρως στην Υπηρεσία.

5. Με αίτηση του Δημοσίου, που εκδικάζεται κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, καθορίζεται με απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου, η τιμή μνημείου που έχει κατασχεθεί ή ανήκει σε πτωχευτική περιουσία. Με την υποβολή της αιτήσεως το μνημείο αναλαμβάνεται

από την Υπηρεσία. Στη δίκη καλούνται ο επισπεύδων δανειστής ή ο σύνδικος της πτωχεύσεως αντιστοίχως, οι οποίοι έχουν το δικαίωμα να επισκεφθούν το μνημείο με πρόσωπο της επιλογής τους για την εκτίμηση της αξίας του. Το δικαστήριο λαμβάνει υπόψη του την τιμή που έχει καθορισθεί από την επιτροπή της παραγράφου 11 του άρθρου 73, καθώς και τα στοιχεία περί της αξίας του μνημείου που επικαλούνται ο επισπεύδων δανειστής ή ο σύνδικος. Το Δημόσιο αποκτά την κυριότητα του μνημείου του οποίου έχει καθορισθεί η τιμή με την καταβολή του τιμήματος στον υπάλληλο του πλειστηριασμού ή τον σύνδικο μέσα σε τριάντα (30) ημέρες από τη δημοσίευση της αποφάσεως. Μόνο εάν δεν καταβληθεί το τίμημα το μνημείο πλειστηριάζεται. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Πολιτισμού και Δικαιοσύνης καθορίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή των ανωτέρω.

Άρθρο 23

Κατοχή κινητών μνημείων

1. Με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού, ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου, μπορεί να χορηγείται σε φυσικό ή νομικό πρόσωπο άδεια κατοχής κινητού αρχαίου μνημείου του οποίου η κυριότητα ανήκει στο Δημόσιο.

2. Άδεια κατοχής χορηγείται στο πρόσωπο που δηλώνει, σύμφωνα με τη διάταξη της παραγράφου 1 του άρθρου 24, κινητό αρχαίο που χρονολογείται έως και το 1453, ύστερα από σχετική αίτησή του, εκτός εάν:

α) το αρχαίο είναι ιδιαίτερα μεγάλης επιστημονικής ή καλλιτεχνικής σημασίας και είναι ανάγκη να βρίσκεται υπό την άμεση προστασία του Δημοσίου,

β) ο αιτών δεν διασφαλίζει την ικανοποιητική φύλαξη και διατήρησή του, ιδίως εάν δεν δηλώνει κατάλληλο τόπο για τη φύλαξή του ή

γ) ο αιτών δεν παρέχει τα εχέγγυα για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων του κατόχου και ιδίως αν έχει καταδικαστεί αμετάκλητα για κακούργημα ή παράβαση της νομοθεσίας για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς ή για πλαστογραφία, δωροδοκία, κλοπή, υπεξαίρεση ή αποδοχή προϊόντων εγκλήματος. Το κώλυμα υπάρχει και για όσο χρόνο εκκρεμεί η ποινική δίωξη για μια από τις παραπάνω πράξεις. Η αίτηση μπορεί επίσης να απορριφθεί αν διατάχθηκε η αναστολή εκτέλεσης της ποινής που επιβλήθηκε για μια από τις παραπάνω πράξεις ή αν η ποινική δίωξη για μια από αυτές έπαυσε οριστικά λόγω παραγραφής. Αν ο αιτών είναι νομικό πρόσωπο, τα πιο πάνω κωλύματα πρέπει να μην συντρέχουν στο πρόσωπο αυτών που ασκούν ή άσκησαν τη διοίκησή του.

3. Όταν ο κάτοχος αρχαίου που χρονολογείται έως και το 1453 αποβιώσει, χορηγείται άδεια κατοχής στον κληρονόμο του, εφόσον υποβάλει σχετική αίτηση, εκτός εάν συντρέχουν οι αρνητικές προϋποθέσεις των περιπτώσεων β' και γ' της προηγούμενης παραγράφου. Η σχετική απόφαση εκδίδεται μέσα σε εύλογο χρόνο.

4. Η άδεια κατοχής είναι δυνατόν να ανακαλείται με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού εάν παύσει να συντρέχει μια από τις προϋποθέσεις της χορήγησής της σύμφωνα με την παράγραφο 2 ή παραβιαστούν διατάξεις των άρθρων 27, 28 και 29. Η άδεια ανακαλείται αυτοδικαίως αν ο κάτοχος καταδικασθεί αμετάκλητα για ένα από τα αδικήματα της περίπτωσης γ' της παραγράφου 2. Η άδεια μπορεί επίσης να ανακαλείται αν κριθεί εκ των υστέρων ότι το αρχαίο παρουσιάζει ιδιαίτερα μεγάλη επιστημονική

ή καλλιτεχνική σημασία και πρέπει να βρίσκεται υπό την άμεση προστασία του Κράτους. Στην περίπτωση αυτή οφείλεται ως αποζημίωση η αμοιβή της παραγράφου 3 του άρθρου 24. Σε κάθε άλλη περίπτωση ανάκλησης τα αρχαία αναλαμβάνονται χωρίς αποζημίωση από το Δημόσιο.

5. Στην περίπτωση που κρίνεται ότι το κινητό αρχαίο που δηλώνεται σύμφωνα με τη διάταξη της παραγράφου 1 του άρθρου 24 έχει πολύ μικρή επιστημονική και εμπορική αξία, καταγράφεται από την Υπηρεσία και καταλείπεται στην ελεύθερη χρήση του αιτούντος με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού, ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου.

Άρθρο 24

Δήλωση, υπόδειξη κινητών μνημείων και αμοιβή

1. Όποιος βρίσκει ή αυτός στον οποίο περιέρχεται κινητό αρχαίο που χρονολογείται έως και το 1453, οφείλει να το δηλώνει χωρίς υπαίτια καθυστέρηση στην πλησιέστερη αρχαιολογική, αστυνομική ή λιμενική αρχή και να το θέτει στη διάθεσή της. Η δήλωση περιέχει την ακριβή τοποθεσία εύρεσης του αρχαίου, τον τρόπο με τον οποίο περιήλθε στο πρόσωπο που προβαίνει σε αυτή, τα στοιχεία του προηγούμενου κατόχου και κάθε άλλη χρήσιμη λεπτομέρεια. Τα στοιχεία της δήλωσης καταγράφονται σε έκθεση της παραπάνω αρχής. Αν το αρχαίο ανακαλύπτεται ή βρίσκεται σε ακίνητο όπου εκτελούνται έργα ή εργασίες, αυτές πρέπει να διακόπτονται αμέσως μέχρι να αποφανθεί η Υπηρεσία.

2. Κάθε πρόσωπο το οποίο αποκτά την κυριότητα μνημείου μεταγενέστερου του 1453, που υπάγεται στις παραγράφους 1β και 6 του άρθρου 20, οφείλει να υποβάλει χωρίς υπαίτια καθυστέρηση στις αρχές της προηγούμενης παραγράφου δήλωση για τον τρόπο με τον οποίο περιήλθε σε αυτό και για τα στοιχεία του προηγούμενου κατόχου του.

3. Όταν η κατοχή του αρχαίου περιέρχεται στο Δημόσιο, χορηγείται αμοιβή σε αυτόν που προέβη στη δήλωσή του σύμφωνα με την παράγραφο 1. Το ύψος της αμοιβής ορίζεται με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού, ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου, ανάλογα με τη σπουδαιότητα του αρχαίου και τη συμβολή του δηλώσαντος στην ανεύρεση και διάσωσή του. Η Υπηρεσία χορηγεί απευθείας την αμοιβή, αν εκτιμά ότι η χρηματική αξία του αρχαίου δεν υπερβαίνει τα χίλια πεντακόσια (1.500) ευρώ. Το ποσό αυτό μπορεί να αναπροσαρμόζεται με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού.

4. Η παραπάνω αμοιβή χορηγείται και σε όποιον υποδεικνύει τον τόπο όπου βρίσκονται άγνωστα στην Υπηρεσία κινητά αρχαία, με όμοια απόφαση μετά από εκτίμηση της συμβολής του στην ανεύρεση και τη διάσωσή τους, καθώς και της σπουδαιότητας των αρχαίων.

5. Εάν η δήλωση ή η υπόδειξη γίνεται από περισσότερα πρόσωπα, η αμοιβή επιμερίζεται μεταξύ τους σε ποσοστά που καθορίζονται με την ίδια απόφαση ανάλογα με τη συμβολή του καθενός ή σε περίπτωση αμφιβολίας κατά ίσα μέρη. Αν το αρχαίο βρέθηκε σε ιδιωτικό ακίνητο που δεν ανήκει σε αυτόν που το δηλώνει, η αμοιβή κατανέμεται σε ίσα μέρη μεταξύ αυτού και του κυρίου ή μισθωτή του ακινήτου. Προκειμένου για ενάλια αρχαία, εάν εκείνος που τα δηλώνει ή τα υποδεικνύει δεν είναι κύριος ή μισθωτής του μέσου με το οποίο εντοπίζονται, η αμοιβή επιμερίζεται μεταξύ του κυρίου ή μισθωτή του μέσου και εκείνου που τα υποδεικνύει.

6. Δεν καταβάλλεται αμοιβή:

α) εάν το αρχαίο είναι ήδη γνωστό στην Υπηρεσία,
β) εάν το αρχαίο ανακαλύπτεται σε οριοθετημένο ή υπό οριοθέτηση αρχαιολογικό χώρο ή κατά τη διενέργεια ανασκαφών ή την εκτέλεση άλλων εργασιών για τις οποίες απαιτείται να παρίσταται εκπρόσωπος της Υπηρεσίας,

γ) εάν εκείνος που δηλώνει ή υποδεικνύει αρχαίο είναι υπάλληλος του Δημοσίου, των Ο.Τ.Α., άλλων ν.π.δ.δ. και ν.π.ι.δ. του ευρύτερου δημόσιου τομέα, όπως αυτός καθορίζεται κάθε φορά, που ενεργεί στο πλαίσιο των υπηρεσιακών καθηκόντων του. Δεν καταβάλλεται επίσης αμοιβή σε όποιον βρίσκει αρχαίο προβαίνοντας σε δραστηριότητα που αντίκειται στις διατάξεις της νομοθεσίας για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς, καθώς και στην περίπτωση της παραγράφου 5, σε όποιον επιχειρεί να αποκρύψει το αρχαίο ή προβαίνει σε ενέργειες που μπορούν να το βλάψουν, οπότε η αμοιβή καταβάλλεται μόνο σε εκείνον που ενεργεί νόμιμα κατά το ποσοστό που του αναλογεί.

Άρθρο 25

Δανεισμός και ανταλλαγή κινητών μνημείων που ανήκουν στο Δημόσιο

1. Με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού ύστερα από εισήγηση της Υπηρεσίας και γνώμη του Συμβουλίου μπορεί σε εξαιρετικές περιπτώσεις να επιτρέπεται ο δανεισμός δημοσιευμένων κινητών μνημείων που ανήκουν στο Δημόσιο και βρίσκονται στην κατοχή του, σε μουσεία ή εκπαιδευτικούς οργανισμούς για εκθεσιακούς ή παιδαγωγικούς σκοπούς. Ο δανεισμός σε μουσεία γίνεται υπό τον όρο της αμοιβαιότητας. Ο δανεισμός για παιδαγωγικούς σκοπούς μπορεί να επιτρέπεται εφόσον τα μνημεία δεν έχουν ιδιαίτερη σημασία για την πολιτιστική κληρονομιά της Χώρας. Ο δανεισμός γίνεται για ορισμένο χρόνο που δεν μπορεί να υπερβαίνει την πενταετία και μπορεί να ανανεώνεται με την ίδια διαδικασία.

2. Με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού ύστερα από εισήγηση της Υπηρεσίας και γνώμη του Συμβουλίου μπορεί να επιτρέπεται η ανταλλαγή δημοσιευμένων κινητών μνημείων που ανήκουν στο Δημόσιο και βρίσκονται στην κατοχή του, εφόσον δεν έχουν ιδιαίτερη σημασία για την πολιτιστική κληρονομιά της Χώρας, δεν χρειάζεται να συμπληρωθούν με αυτά οι συλλογές άλλων μουσείων της Χώρας και δεν πλήττεται η ενότητα σημαντικών συλλογών, με ίσης σημασίας πολιτιστικά αγαθά που ανήκουν σε άλλα κράτη ή σε αλλοδαπά νομικά πρόσωπα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα και έχουν ιδιαίτερη σημασία για τις συλλογές των δημόσιων μουσείων της Χώρας.

Άρθρο 26

Ενέργειες επί κινητών μνημείων

Απαγορεύεται κάθε ενέργεια σε κινητό μνημείο η οποία είναι δυνατόν να επιφέρει με άμεσο ή έμμεσο τρόπο καταστροφή, βλάβη, ρύπανση ή αλλοίωση της μορφής του.

ΤΜΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΚΥΡΙΩΝ ΚΑΙ ΚΑΤΟΧΩΝ ΚΙΝΗΤΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ

Άρθρο 27

Φύλαξη και συντήρηση κινητών μνημείων

1. Ο κάτοχος κινητού αρχαίου και ο κύριος αρχαίου ή

άλλου κινητού μνημείου ευθύνονται για την ασφάλεια και τη διατήρησή του. Οφείλουν να γνωστοποιούν στην Υπηρεσία τον ακριβή τόπο φύλαξής του, κάθε μετακίνησή του στην οποία προτίθενται να προβούν καθώς και τυχόν απώλειά του. Οφείλουν επίσης να επιτρέπουν την περιοδική ή έκτακτη επιθεώρησή του από την Υπηρεσία ύστερα από έγγραφη ειδοποίηση, να την ειδοποιούν χωρίς υπαίτια καθυστέρηση για κάθε γεγονός που είναι δυνατόν να το θέσει σε κίνδυνο και να ακολουθούν τις υποδείξεις της. Αν το μνημείο διατρέχει άμεσο κίνδυνο φθοράς, απώλειας ή καταστροφής, η Υπηρεσία μπορεί να λάβει όλα τα αναγκαία μέτρα και να καταλογίσει τις σχετικές δαπάνες στον κύριο ή τον κάτοχο του μνημείου ή να αποφασίσει τη μεταφορά του προς φύλαξη σε δημόσιο μουσείο ή άλλο κατάλληλο χώρο, μέχρις ότου εκλείψει οριστικά ο κίνδυνος.

2. Ο κάτοχος κινητού αρχαίου και ο κύριος αρχαίου ή άλλου κινητού μνημείου υποχρεούνται να λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα συντήρησης σύμφωνα και με τις διατάξεις του άρθρου 43. Αν η Υπηρεσία κρίνει ότι η συντήρηση είναι ανεπαρκής, λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα, διατηρώντας τη δυνατότητα να καταλογίσει το σύνολο ή μέρος της σχετικής δαπάνης σε βάρος των υποχρέων, σύμφωνα με τις σχετικές περί εισπράξεως δημοσίων εσόδων διατάξεις.

3. Αν ο κάτοχος κινητού αρχαίου ή ο κύριος αρχαίου ή άλλου κινητού μνημείου αποβιώσει, ο κληρονόμος ή ο εκτελεστής της διαθήκης ή ο κηδεμόνας σχολάζουσας κληρονομίας υποχρεούνται να ειδοποιήσουν χωρίς υπαίτια καθυστέρηση την Υπηρεσία και να διασφαλίσουν προσωρινά τα αντικείμενα μέχρις ότου αυτή επιληφθεί. Αν λυθεί το νομικό πρόσωπο που έχει την κυριότητα ή κατοχή μνημείου, τις υποχρεώσεις αυτές έχουν οι νόμιμοι κατά το χρόνο λύσης εκπρόσωποί του.

Άρθρο 28

Μεταβίβαση της κατοχής ή της κυριότητας κινητών μνημείων

1. Ο κάτοχος κινητού αρχαίου που χρονολογείται έως και το 1453, μπορεί να μεταβιβάσει την κατοχή του αφού γνωστοποιήσει στην Υπηρεσία την πρόθεσή του και τα στοιχεία του υποψήφιου κατόχου, ο οποίος υποχρεούται να υποβάλει αίτηση για άδεια κατοχής που χορηγείται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 23. Η σχετική πράξη εκδίδεται μέσα σε εύλογο χρόνο. Μεταβίβαση που γίνεται χωρίς την άδεια αυτή είναι άκυρη και τα κινητά μνημεία αναλαμβάνονται χωρίς διατυπώσεις από το Δημόσιο.

2. Η μεταβίβαση αιτία θανάτου της κατοχής μνημείων της προηγούμενης παραγράφου είναι δυνατή υπό τους όρους και τις προϋποθέσεις της παραγράφου 3 του άρθρου 23, ειδώς ως τα αρχαία αναλαμβάνονται από το Δημόσιο.

3. Η μεταβίβαση της κυριότητας κινητού μνημείου που ανήκει σε νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, σε Ο.Τ.Α. ή σε νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου του ευρύτερου δημόσιου τομέα, όπως αυτός καθορίζεται κάθε φορά, είναι δυνατή με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού, ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου, ειδώς ως είναι άκυρη. Με την παραπάνω απόφαση μπορεί να επιβάλλονται όροι ως προς το πρόσωπο προς το οποίο πρόκειται να μεταβιβαστούν τα μνημεία. Σε περίπτωση πώλησης, το Δημόσιο

μπορεί να ασκεί δικαίωμα προτίμησης στην ίδια τιμή εντός τριών (3) μηνών από την υποβολή της σχετικής αίτησης.

4. Η μεταβίβαση μνημείων που ανήκουν σε εκκλησιαστικά νομικά πρόσωπα, άλλα νομικά πρόσωπα ή ενώσεις προσώπων που εκπροσωπούν θρησκείες ή δόγματα επιτρέπεται, με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου, προς άλλα τέτοια πρόσωπα ή ενώσεις, στο Δημόσιο, σε Ο.Τ.Α., σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου ή σε νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου που αποτελούν αναγνωρισμένα μουσεία του άρθρου 45, ειδώς ως είναι άκυρη.

5. Η μεταβίβαση της κυριότητας κινητού μνημείου, εκτός αυτών των παραγράφων 3 και 4, επιτρέπεται μετά από προηγούμενη γνωστοποίηση στην Υπηρεσία της σχετικής πρόθεσης, των στοιχείων του προσώπου προς το οποίο πρόκειται να μεταβιβασθεί, και, σε περίπτωση πώλησης, της τιμής και εφόσον παρέλθει χρονικό διάστημα ενός (1) μηνός από τη γνωστοποίηση χωρίς το Δημόσιο να ασκήσει δικαίωμα προτίμησης στην ίδια τιμή. Η μεταβίβαση που έγινε χωρίς τη γνωστοποίηση αυτή είναι άκυρη.

6. Σε περίπτωση πώλησης μνημείων με δημοπρασία ή δημόσιο πλειστηριασμό, προτιμώνται στην ίδια τιμή, κατά σειρά, το Δημόσιο, τα μουσεία του άρθρου 45 και οι συλλέκτες μνημείων.

7. Όποιος αποκτά την κυριότητα μνημείου αιτία θανάτου οφείλει να ειδοποιεί σχετικά την Υπηρεσία χωρίς υπαίτια καθυστέρηση.

8. Ο κύριος μνημείου μπορεί να το μεταβιβάζει στο Δημόσιο σε τιμή που συμφωνείται ή ειδώς ορίζεται από την εκτιμητική επιτροπή της διάταξης της παραγράφου 11 του άρθρου 73.

Άρθρο 29

Υποχρεώσεις κατόχων και κυρίων κινητών μνημείων για τη μελέτη και έκθεσή τους

1. Οι κάτοχοι κινητών αρχαίων που χρονολογούνται έως και το 1453, καθώς και νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου του ευρύτερου δημόσιου τομέα, που είναι κύριοι ή κάτοχοι κινητών αρχαίων ή νεότερων μνημείων, οφείλουν να διευκολύνουν τη φωτογράφιση και μελέτη των μνημείων από ειδικούς επιστήμονες στους οποίους χορηγείται σχετική άδεια από την Υπηρεσία.

2. Τα πρόσωπα που αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο οφείλουν επίσης να θέτουν τα προαναφερόμενα μνημεία για εύλογο χρονικό διάστημα στη διάθεση της Υπηρεσίας αν αυτή το ζητήσει προκειμένου να εκτεθούν στο κοινό εντός ή εκτός της ελληνικής επικράτειας. Αν τα μνημεία υποστούν φθορά ή απολεσθούν κατά το χρονικό διάστημα που δεν βρίσκονται στην κατοχή τους, το Δημόσιο υποχρεούται σε αποζημίωση.

Άρθρο 30

Αρωγή για την ανεύρεση και διεκδίκηση κινητών μνημείων

1. Ο κάτοχος κινητού αρχαίου προστατεύεται έναντι τρίτων ως νομέας και απολαμβάνει την αυτοδύναμη προστασία της νομής, δικαιούται δε να ασκήσει παράλληλα με το Δημόσιο τις αγωγές αποβολής και διαταράξεως της νομής. Αν το αρχαίο έχει εξαχθεί παράνομα, η διεκδίκηση

γίνεται από το Δημόσιο. Ύστερα από την επιστροφή του αρχαίο αποδίδεται στον κάτοχο εκτός εάν η εξαγωγή του οφείλεται σε δόλο ή αμέλεια του. Στην περίπτωση αυτή η κατοχή του αρχαίου που επιστρέφεται περιέρχεται στο Δημόσιο χωρίς αποζημίωση του κατόχου. Ο κάτοχος επιβαρύνεται με τις δαπάνες στις οποίες υποβλήθηκε το Δημόσιο, συμπεριλαμβανομένης της αποζημίωσης που τυχόν καταβλήθηκε στον καλόπιστο νομέα, αν το αρχαίο ύστερα από την επιστροφή αποδοθεί σε αυτόν.

2. Ο κύριος μνημείου μπορεί να ζητά τη συνδρομή της Υπηρεσίας για την ανεύρεση, καθώς και την απόδοση ή την επιστροφή του αν κλαπεί ή εξαχθεί παράνομα. Ύστερα από την επιστροφή, το μνημείο αποδίδεται σε αυτόν, εκτός εάν το εξήγαγε ο ίδιος ή επέτρεψε την εξαγωγή του από δόλο ή βαριά αμέλεια. Στην περίπτωση αυτή η κυριότητα του μνημείου που επιστρέφεται περιέρχεται στο Δημόσιο, χωρίς αποζημίωση. Ο κύριος υποχρεούται να καταβάλει τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκε το Δημόσιο για την επιστροφή, συμπεριλαμβανομένης της αποζημίωσης που τυχόν καταβλήθηκε στον καλόπιστο νομέα, εάν το μνημείο που επιστρέφεται αποδοθεί σε αυτόν.

3. Ο κύριος και ο κάτοχος μνημείου που επιστρέφεται κατά τις παραπάνω διατάξεις υποχρεούνται να επιτρέπουν την έκθεσή του στο κοινό υπό προϋποθέσεις και για χρονικό διάστημα που ορίζονται με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου.

ΤΜΗΜΑ ΤΡΙΤΟ

ΣΥΛΛΕΚΤΕΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΠΩΛΕΣ

Άρθρο 31

Συλλέκτες μνημείων

1. Ο νόμιμος κάτοχος ή κύριος κινητών αρχαίων, καθώς και ο κύριος νεότερων κινητών μνημείων που συνθέτουν ενιαίο σύνολο ή ενιαία σύνολα από καλλιτεχνική, ιστορική ή επιστημονική άποψη, μπορεί να αναγνωρίζεται ως συλλέκτης ύστερα από αίτησή του με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου. Η σχετική πράξη εκδίδεται μέσα σε εύλογο χρόνο. Η απόφαση εκδίδεται μετά από εκτίμηση του χαρακτήρα και της σημασίας της συλλογής και εφόσον ο αιτών παρέχει εγγυήσεις για την προστασία και τη διασφάλιση κατάλληλων συνθηκών φύλαξης και διατήρησης των αντικειμένων της συλλογής, καθώς και για την τήρηση των λοιπών υποχρεώσεων του συλλέκτη.

Τις εγγυήσεις αυτές δεν παρέχει ο αιτών ιδίως αν έχει καταδικαστεί αμετάκλητα για κακούργημα ή παράβαση της νομοθεσίας για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς ή για πλαστογραφία, δωροδοκία, κλοπή, υπεξαίρεση ή αποδοχή προϊόντων εγκλήματος. Το κώλυμα υπάρχει και για όσο χρόνο εκκρεμεί η ποινική δίωξη για μια από τις παραπάνω πράξεις. Η αίτηση μπορεί επίσης να απορριφθεί αν διατάχθηκε η αναστολή εκτέλεσης της ποινής που επιβλήθηκε για μια από τις παραπάνω πράξεις ή αν η ποινική δίωξη για μια από τις πράξεις αυτές έπαυσε οριστικά λόγω παραγραφής. Αν ο αιτών είναι νομικό πρόσωπο το κώλυμα πρέπει να μην συντρέχει στα πρόσωπα που ασκούν τη διοίκησή τους.

2. Φυσικό πρόσωπο του οποίου το επάγγελμα σχετίζεται ή σχετιζόταν με την προστασία μνημείων ή είναι αρμοδιότητάς ή έμπιστος νεότερων μνημείων ή υπάλληλος ή συνεργάτης φυσικών ή νομικών προσώπων που ασκούν

παρόμοια επιχείρηση, δεν μπορεί να αναγνωρισθεί ως συλλέκτης αρχαίων.

3. Οι συλλέκτες έχουν τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα των κατόχων ή κυρίων μνημείων με την επιφύλαξη των παρακάτω διατάξεων.

4. Οι συλλέκτες οφείλουν να τηρούν κατάλογο με πλήρη περιγραφή και φωτογραφίες των αντικειμένων της συλλογής, να καταθέτουν αντίγραφο του στην υπηρεσία και να υποβάλλουν σε αυτή ανά εξαήμερο τουλάχιστον κατάλογο με τα νέα αντικείμενα της συλλογής.

5. Οι συλλέκτες μπορούν να εμπλουτίζουν τις συλλογές τους με μνημεία που εισάγονται από το εξωτερικό ή αποκτώνται στην Ελλάδα κατά τις διατάξεις του παρόντος νόμου. Για τα μνημεία αυτά απαιτείται να υποβάλλουν δήλωση του άρθρου 24 ή 33 κατά περίπτωση.

6. Οι συλλέκτες απαγορεύεται να αποκτούν πολιτιστικά αγαθά για τα οποία υπάρχουν ενδείξεις ότι προέρχονται από κλοπή, παράνομη ανασκαφή ή άλλη παράνομη ενέργεια ή ότι αποκτήθηκαν ή έχουν εξαχθεί κατά παράβαση της νομοθεσίας του κράτους προέλευσής τους και οφείλουν να ενημερώνουν χωρίς υπαίτια καθυστέρηση την Υπηρεσία για κάθε τέτοια προσφορά.

7. Οι συλλέκτες οφείλουν να διευκολύνουν τη φωτογράφιση και μελέτη των μνημείων της συλλογής τους από ειδικούς επιστημονες στους οποίους έχει χορηγηθεί σχετική άδεια από την Υπηρεσία. Έχουν δικαίωμα να αναπαράγουν και να διαθέτουν φωτογραφίες ή άλλες απεικονίσεις των μνημείων αυτών. Έχουν επίσης δικαίωμα να κατασκευάζουν εκμαγεία ή άλλα αντίγραφα τους, ύστερα από έγκριση της Υπηρεσίας και σύμφωνα με τις οδηγίες της, και να τα διαθέτουν.

8. Οι συλλέκτες μπορούν να παραχωρούν το δικαίωμα της πρώτης δημοσίευσης κάθε πρωτοεμφανιζόμενου στη συλλογή τους αρχαίου για μια τριετία, αφού ενημερώσουν την Υπηρεσία.

9. Οι συλλέκτες υποχρεούνται να διευκολύνουν την επίσκεψη συλλογής που κρίνεται σημαντική από την Υπηρεσία. Για την επίσκεψη είναι δυνατόν να απαιτείται δικαίωμα εισόδου μετά από έγκριση της Υπηρεσίας.

10. Οι συλλέκτες ευθύνονται για τη διαφύλαξη της ενότητας της συλλογής. Η διάσπασή της είναι δυνατή μετά από άδεια του Υπουργού Πολιτισμού ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου, αφού εκτιμηθούν η σημασία της συλλογής και οι συνέπειες της διάσπασης. Η άδεια θεωρείται ότι έχει χορηγηθεί εάν παρέλθει άπρακτο τετράμηνο από την υποβολή της σχετικής αίτησης στην Υπηρεσία. Σε περίπτωση χορήγησης άδειας για τη μεταβίβαση των επί μέρους μνημείων της συλλογής εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του άρθρου 28.

11. Οι συλλέκτες μπορούν να μεταβιβάζουν τα αντικείμενα της συλλογής τους στο σύνολό τους είτε στο Δημόσιο είτε σε μουσεία του άρθρου 45 ή σε πρόσωπα που είναι αναγνωρισμένοι συλλέκτες, αφού γνωστοποιήσουν στην Υπηρεσία την πρόθεσή τους και τα στοιχεία του προσώπου στο οποίο πρόκειται να τα μεταβιβάσουν, καθώς και την τιμή σε περίπτωση πώλησής τους. Η μεταβίβαση μπορεί να γίνει μετά την παρέλευση έξι (6) μηνών από τη γνωστοποίηση και εφόσον το Δημόσιο ή στη συνέχεια, εάν πρόκειται για πώληση σε συλλέκτες, τα μουσεία δεν ασκήσουν δικαίωμα προτίμησης στην ίδια τιμή. Προκειμένου για συλλογή που ανήκει σε νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, σε Ο.Τ.Α. ή νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου του ευρύτερου δημόσιου τομέα, όπως αυτός καθορίζεται

κάθε φορά, επιτρέπεται η μεταβίβαση είτε προς το Δημόσιο είτε, μετά από έγκριση του Υπουργού Πολιτισμού ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου, σε άλλο τέτοιο πρόσωπο που έχει τις ιδιότητες που ορίζονται στο πρώτο εδάφιο. Οι διατάξεις του δεύτερου εδαφίου εφαρμόζονται αναλόγως. Εάν δεν τηρηθούν οι παραπάνω όροι, η μεταβίβαση είναι άκυρη.

12. Εάν αποβιώσει ο συλλέκτης, ο κληρονόμος του δικαιούται μέσα σε προθεσμία έξι (6) μηνών από την αποδοχή της κληρονομιάς ή την πάροδο της προθεσμίας αποποίησης της, να υποβάλει αίτηση αναγνώρισής του ως συλλέκτη. Η αναγνώριση χωρεί, εκτός εάν συντρέχουν στο πρόσωπό του τα κωλύματα των παραγράφων 1 ή 2. Προκειμένου για ιδιαίτερα σημαντική συλλογή, εάν είναι απολύτως απαραίτητη η διαφύλαξη της ενότητάς της και αυτή δεν διασφαλίζεται, το σύνολο των μνημείων της μπορεί να περιέλθει στο Δημόσιο, με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού, ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου. Στην περίπτωση αυτή καταβάλλεται στους δικαιούχους αποζημίωση, το ύψος της οποίας προσδιορίζεται ανάλογα με τη σπουδαιότητα των αντικειμένων της συλλογής από την εκτιμητική επιτροπή της παραγράφου 11 του άρθρου 73.

13. Εάν λυθεί το νομικό πρόσωπο που έχει αναγνωρισθεί ως συλλέκτης και πρόκειται να μεταβιβαστούν τα μνημεία της συλλογής εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις της παραγράφου 11. Εάν κριθεί απολύτως απαραίτητη η διαφύλαξη της ενότητας ιδιαίτερα σημαντικής συλλογής και αυτή δεν διασφαλίζεται, εφαρμόζονται οι διατάξεις των δύο τελευταίων εδαφίων της παραγράφου 12.

14. Εάν δεν συντρέχουν πλέον στο πρόσωπο του συλλέκτη μία ή περισσότερες προϋποθέσεις βάσει των οποίων αναγνωρίστηκε η ιδιότητα αυτή ή παραβιαστούν διατάξεις του παρόντος άρθρου, η απόφαση αναγνώρισης μπορεί να ανακληθεί προσωρινά ή οριστικά. Η απόφαση ανακαλείται αυτοδικαίως αν ο συλλέκτης καταδικασθεί αμετάκλητα για κάποιο από τα αδικήματα της παραγράφου 1, οπότε τα αρχαία που βρίσκονται στην κατοχή του αναλαμβάνονται από το Δημόσιο. Εάν η ανάκληση γίνει για άλλο λόγο είναι δυνατή η διατήρηση της κατοχής τους.

Άρθρο 32

Αρχαιοπώλες και έμποροι νεότερων μνημείων

1. Αρχαιοπώλης είναι το πρόσωπο που κατά σύστημα είτε αποκτά την κατοχή ή την κυριότητα κινητών αρχαίων που έχουν αποκτηθεί νομίμως με σκοπό την περαιτέρω μεταβίβασή τους, είτε μεσολαβεί στη μεταβίβαση της κατοχής ή της κυριότητας αυτών. Έμπορος νεότερων κινητών μνημείων είναι το πρόσωπο που κατά σύστημα είτε αποκτά την κυριότητα νεότερων κινητών μνημείων που έχουν αποκτηθεί νομίμως με σκοπό την περαιτέρω μεταβίβασή τους, είτε μεσολαβεί στη μεταβίβασή τους. Για την άσκηση των δραστηριοτήτων αυτών απαιτείται ειδική άδεια.

2. Η άδεια της προηγούμενης παραγράφου χορηγείται, ύστερα από αίτηση του ενδιαφερομένου, με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού μετά από γνώμη του Συμβουλίου, σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα που:

- α) έχουν σχετική επαγγελματική εμπειρία,
- β) διαθέτουν κατάλληλο χώρο καταστήματος και αποθήκευσης, που βρίσκεται σε πόλεις όπου εδρεύουν υπη-

ρεσίες του Υπουργείου Πολιτισμού αρμόδιες για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς.

γ) δεν έχουν αναγνωρισθεί ως συλλέκτες μνημείων και δεν ασκούν επάγγελμα που σχετίζεται ή σχετιζόταν με την προστασία μνημείων και

δ) παρέχουν τα εχέγγυα για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων του αρχαιοπώλη ή εμπόρου νεότερων μνημείων. Τα εχέγγυα αυτά δεν παρέχει ο αιτών ιδίως αν έχει καταδικαστεί αμετάκλητα για κακούργημα ή παράβαση της νομοθεσίας για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς ή για πλαστογραφία, δωροδοκία, κλοπή, υπεξαίρεση ή αποδοχή προϊόντων εγκλήματος. Το κώλυμα υπάρχει και για όσο χρόνο εκκρεμεί η ποινική δίωξη για μια από τις παραπάνω πράξεις. Η αίτηση μπορεί επίσης να απορριφθεί αν διατάχθηκε η αναστολή εκτέλεσης της ποινής που επιβλήθηκε για μια από τις παραπάνω πράξεις, ή εάν η ποινική δίωξη για μια από αυτές τις πράξεις έπαυσε οριστικά λόγω παραγραφής. Αν ο αιτών είναι νομικό πρόσωπο το κώλυμα πρέπει να μην συντρέχει στο πρόσωπο των διοικητών ή των μελών των οργάνων διοίκησης τους.

3. Ως προς τα επί μέρους αντικείμενα που βρίσκονται στους χώρους του καταστήματος των παραπάνω προσώπων εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 21, 23, 27 και 28, καθώς της παραγράφου 1 του άρθρου 29.

4. Οι αρχαιοπώλες και οι έμποροι νεότερων κινητών μνημείων οφείλουν να τηρούν βιβλίο, θεωρημένο από την Υπηρεσία, στο οποίο καταχωρίζουν τα κινητά μνημεία αμέσως μετά την είσοδό τους στο κατάστημα. Η καταχώριση περιλαμβάνει την περιγραφή, τη φωτογραφία και την προέλευση του μνημείου, τα στοιχεία του προηγούμενου κατόχου ή κυρίου του μνημείου και του προσώπου προς το οποίο μεταβιβάζεται, τα στοιχεία της άδειας κατοχής αρχαίου, την τιμή και την ημερομηνία της μεταβίβασης. Τα στοιχεία αυτά γνωστοποιούνται χωρίς υπαίτια καθυστέρηση στην Υπηρεσία.

5. Για κάθε μεταβίβαση της κατοχής ή της κυριότητας κινητού μνημείου, οι αρχαιοπώλες και οι έμποροι νεότερων κινητών μνημείων εκδίδουν τα νόμιμα παραστατικά στοιχεία, στα οποία αναγράφεται ότι τα παραπάνω κινητά δεν είναι δυνατόν να εξαχθούν από τη χώρα χωρίς άδεια ή ότι είναι δυνατή η εξαγωγή τους σύμφωνα με τη διάταξη της παραγράφου 9 του άρθρου 34.

6. Οι αρχαιοπώλες και οι έμποροι νεότερων κινητών μνημείων απαγορεύεται να αποκτούν ή να διακινούν πολιτιστικά αγαθά για τα οποία υπάρχουν ενδείξεις ότι προέρχονται από κλοπή, παράνομη ανασκαφή ή άλλη παράνομη ενέργεια ή ότι έχουν αποκτηθεί ή εξαχθεί παράβαση της νομοθεσίας του κράτους προέλευσής τους και οφείλουν να ενημερώνουν χωρίς υπαίτια καθυστέρηση την Υπηρεσία για κάθε τέτοια προσφορά.

7. Οι αρχαιοπώλες και οι έμποροι νεότερων κινητών μνημείων απαγορεύεται να ασκούν στο ίδιο κατάστημα εμπορία εκμαγείων, απεικονίσεων ή αντιγράφων πολιτιστικών αγαθών.

8. Για τη διοργάνωση δημοπρασιών ή άλλων ανάλογων δραστηριοτήτων που αφορούν αρχαία ή νεότερα μνημεία, είτε από πρόσωπα της παραγράφου 1 είτε από άλλα, απαιτείται άδεια της Υπηρεσίας που χορηγείται για το συγκεκριμένο κάθε φορά κατάλογο αντικειμένων.

9. Οι αρχαιοπώλες και οι έμποροι νεότερων κινητών μνημείων τελούν υπό τον έλεγχο της Υπηρεσίας και οφείλουν να διευκολύνουν την επιθεώρηση των καταστημάτων και αποθηκών τους.

10. Αν δεν συντρέχουν πλέον στο πρόσωπο του αρχαιοπώλη ή του εμπόρου μία από τις προϋποθέσεις της παραγράφου 2 ή αυτός παραβιάσει άλλες διατάξεις του παρόντος ή προβεί με δόλο ή από βαριά αμέλεια σε πώληση πλαστών έργων, η άδεια μπορεί να ανακαλείται προσωρινά ή οριστικά. Η άδεια ανακαλείται αυτοδικαίως εάν ο αρχαιοπώλης ή έμπορος καταδικαστεί αμετάκλητα για κάποιο από τα αδικήματα της περίπτωσης δ' της παραγράφου 2. Οι διατάξεις των δύο τελευταίων εδαφίων της παραγράφου 14 του άρθρου 31 εφαρμόζονται αναλόγως.

11. Τα σχετικά με την καταλληλότητα και τη λειτουργία των αρχαιοπωλείων ή των καταστημάτων εμπορίας νεότερων κινητών μνημείων, τον τρόπο, τη διαδικασία και τους φορείς διεξαγωγής των δημοπρασιών και κάθε άλλη λεπτομέρεια εφαρμογής των διατάξεων του παρόντος ρυθμίζονται με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού.

12. Τα μέλη του προσωπικού του Υπουργείου Πολιτισμού και των μουσείων του άρθρου 45 που ανήκουν στο Δημόσιο, σε Ν.Π.Δ.Δ. ή σε Ν.Π.Ι.Δ. του ευρύτερου δημόσιου τομέα, δεν επιτρέπεται να συμμετέχουν άμεσα ή έμμεσα στο εμπόριο μνημείων ή άλλων πολιτιστικών αγαθών. Δεν επιτρέπεται να χορηγούν πιστοποιητικά γνησιότητας ή να προβαίνουν σε εκτίμηση της χρηματικής αξίας τέτοιων αγαθών, παρά μόνο εάν τους ανατεθεί από την προϊστάμενή τους αρχή ή τους ζητηθεί από άλλη δημόσια αρχή.

ΤΜΗΜΑ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΕΞΑΓΩΓΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΑΓΑΘΩΝ

Άρθρο 33

Εισαγωγή πολιτιστικών αγαθών

1. Πολιτιστικά αγαθά εισάγονται ελεύθερα στην ελληνική επικράτεια υπό την επιφύλαξη των διατάξεων της Διεθνούς Σύμβασης των Παρισίων, που αφορά στα ληπτέα μέτρα για την απαγόρευση και παρεμπόδιση της παράνομης εισαγωγής, εξαγωγής και μεταβίβασης της κυριότητας των πολιτιστικών αγαθών και έχει κυρωθεί με το Ν. 1103/1980 (ΦΕΚ 297 Α') και των λοιπών κανόνων του διεθνούς δικαίου.

2. Ο κάτοχος εισαχθέντων πολιτιστικών αγαθών που αποτελούν μνημεία κατά τις διατάξεις των παραγράφων 1α, 1β και 6 του άρθρου 20 οφείλει, χωρίς υπαίτια καθυστέρηση, να δηλώνει στην Υπηρεσία την εισαγωγή και τον τρόπο με τον οποίο περιήλθαν στην κατοχή του.

3. Το δικαίωμα κυριότητας σε αρχαία που χρονολογούνται έως και το 1453 και εισάγονται νομίμως διατηρείται, εφόσον αυτά δεν είχαν εξαχθεί από την ελληνική επικράτεια κατά την πενήνταετία πριν την εισαγωγή και εφόσον δεν είχαν παράνομα αφαιρεθεί από μνημείο, αρχαιολογικό χώρο, εκκλησία, μουσείο, δημόσια συλλογή, συλλογή θρησκευτικών μνημείων, χώρο αποθήκευσης ευρημάτων ανασκαφών ή άλλο παρεμφερή χώρο που βρίσκεται στην ελληνική επικράτεια, ή δεν προέρχονται από παράνομη ανασκαφή εντός αυτής, ανεξάρτητα από το χρόνο εξαγωγής τους. Ο ενδιαφερόμενος οφείλει να προσκομίσει αποδεικτικά στοιχεία κτήσης ή εισαγωγής, καθώς και να αποδείξει την προέλευσή τους αν η Υπηρεσία θεωρεί ότι τα αρχαία είχαν εξαχθεί από την ελληνική επικράτεια κατά την τελευταία πενήνταετία πριν την εισαγωγή ή ότι προέρχονται από τις προαναφερόμενες παράνομες πράξεις. Εάν αποδειχθεί ότι τα εισαγόμενα

αρχαία εμπίπτουν στις παραπάνω κατηγορίες, εξομοιώνονται πλήρως με τα αρχαία της διάταξης της παραγράφου 1 του άρθρου 21. Εάν δεν καταστεί δυνατή η απόδειξη της προέλευσής τους σύμφωνα με τα παραπάνω, χορηγείται στον ενδιαφερόμενο άδεια κατοχής, εκτός εάν συντρέχουν στο πρόσωπό του τα κωλύματα της περίπτωσης γ' της παραγράφου 2 του άρθρου 23.

4. Το δικαίωμα κυριότητας σε προγενέστερα του 1453 αρχαία τα οποία εισάγονται για ορισμένο χρονικό διάστημα διατηρείται χωρίς να απαιτείται η τήρηση της διαδικασίας του δεύτερου εδαφίου της προηγούμενης παραγράφου.

5. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Πολιτισμού καθορίζεται ο τρόπος απόδειξης της εισαγωγής και της κυριότητας των εισαγόμενων αρχαίων του παρόντος άρθρου και ρυθμίζεται κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια.

Άρθρο 34

Εξαγωγή πολιτιστικών αγαθών

1. Η εξαγωγή μνημείων από την ελληνική επικράτεια απαγορεύεται, με την επιφύλαξη των διατάξεων των επόμενων παραγράφων.

2. Η εξαγωγή μνημείων επιτρέπεται ύστερα από άδεια, εφόσον αυτά δεν έχουν ιδιαίτερη σημασία για την πολιτιστική κληρονομιά της Χώρας και δεν πλήττεται η ενότητα σημαντικών συλλογών.

3. Ειδικά για μνημεία που ανάγονται στην περίοδο των εκάστοτε τελευταίων εκατό ετών, μπορεί να χορηγείται άδεια εξαγωγής εφόσον δεν κρίνεται απαραίτητη για την πολιτιστική κληρονομιά της Χώρας η παραμονή τους σε αυτήν.

4. Η εξαγωγή πολιτιστικών αγαθών για τα οποία έχει κινηθεί η διαδικασία χαρακτηρισμού, σύμφωνα με τη διάταξη του δεύτερου εδαφίου της παραγράφου 2 του άρθρου 20, δεν επιτρέπεται πριν από την πάροδο της προθεσμίας που απαιτείται για την έκδοση της οριστικής απόφασης σχετικά με το χαρακτηρισμό τους.

5. Επιτρέπεται η εξαγωγή μνημείων που πιστοποιείται ότι έχουν εισαχθεί προσωρινά στη Χώρα και βρίσκονται νομίμως στην κατοχή ή την κυριότητα του ενδιαφερομένου.

6. Επιτρέπεται η εξαγωγή μνημείων των παραγράφων 1α, 1β και 6 του άρθρου 20 τα οποία πιστοποιείται ότι έχουν εισαχθεί νομίμως στην ελληνική επικράτεια πριν από διάστημα μικρότερο των πενήντα (50) ετών εκάστοτε, εφόσον δεν είχαν εξαχθεί προηγούμενης από αυτήν. Οι διατάξεις του δεύτερου εδαφίου της παραγράφου 3 του άρθρου 33 εφαρμόζονται αναλόγως.

7. Η άδεια εξαγωγής χορηγείται με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού μετά από γνώμη του Συμβουλίου. Η απόφαση εκδίδεται εντός προθεσμίας τεσσάρων (4) μηνών ή σε εξαιρετικές περιπτώσεις εντός έξι (6) μηνών από την υποβολή της σχετικής αίτησης.

8. Σε περίπτωση που δεν χορηγείται άδεια εξαγωγής μπορεί να εφαρμοστεί η διάταξη της παραγράφου 8 του άρθρου 28.

9. Είναι δυνατόν να χορηγείται στους αρχαιοπώλες και εμπόρους νεότερων κινητών μνημείων άδεια για την εξαγωγή συγκεκριμένων μνημείων ισχύος δύο (2) ετών.

10. Η εξαγωγή μνημείων που ανήκουν στο Δημόσιο και βρίσκονται στην κατοχή του μπορεί να επιτραπεί εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 25.

11. Με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού, ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου, μπορεί να επιτραπεί η προσωρινή εξαγωγή μνημείων, με σκοπό την έκθεσή τους σε μουσειακούς ή παρεμφερείς χώρους, εφόσον παρέχονται επαρκείς εγγυήσεις για την ασφαλή μεταφορά, έκθεση και επιστροφή τους και αφού σταθμιστεί η σημασία της έκθεσης για την προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς της Χώρας ή ενδεχόμενη αμοιβαιότητα ή με σκοπό τη συντήρησή τους ή για ερευνητικούς ή παιδαγωγικούς σκοπούς, εφόσον παρέχονται αντίστοιχες εγγυήσεις και οι σχετικές εργασίες συντήρησης και έρευνας δεν μπορούν να πραγματοποιηθούν στην Ελλάδα. Στην ίδια απόφαση προσδιορίζονται οι όροι της προσωρινής εξαγωγής και ιδίως η διάρκειά της. Οι διατάξεις της παραγράφου 4 εφαρμόζονται και σε περίπτωση προσωρινής εξαγωγής.

12. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Πολιτισμού καθορίζεται η διαδικασία για την εξαγωγή πολιτιστικών αγαθών κατά τις προηγούμενες παραγράφους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ
ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΜΝΗΜΕΙΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΠΡΩΤΟ
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ ΠΕΔΙΟΥ

Άρθρο 35

Έννοια αρχαιολογικής έρευνας πεδίου

Ως αρχαιολογική έρευνα πεδίου νοείται η έρευνα του εδάφους, του υπεδάφους, του βυθού της θάλασσας ή του πυθμένα λιμνών ή ποταμών που έχει ως σκοπό τον εντοπισμό ή την αποκάλυψη αρχαίων μνημείων, είτε αυτή συνίσταται σε ανασκαφή, χερσαία ή ενάλια, είτε σε επιφανειακή έρευνα είτε σε επιστημονική έρευνα που διενεργείται με γεωφυσικές ή άλλες μεθόδους.

Άρθρο 36

Συστηματικές ανασκαφές

1. Οι συστηματικές ανασκαφές διενεργούνται από την Υπηρεσία, από επιστημονικούς, ερευνητικούς ή εκπαιδευτικούς οργανισμούς της ημεδαπής με εξειδίκευση στον τομέα της αρχαιολογικής ή παλαιοντολογικής έρευνας, ή από ξένες αρχαιολογικές αποστολές ή σχολές που είναι εγκατεστημένες στην Ελλάδα. Για τη διενέργεια ανασκαφής απαιτείται απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού, που εκδίδεται ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου.

2. Οι ξένες αρχαιολογικές αποστολές ή σχολές που είναι εγκατεστημένες στην Ελλάδα μπορούν να διαχειρίζονται κάθε έτος έως τρεις ανασκαφές ή άλλες αρχαιολογικές έρευνες και να διενεργούν άλλες τρεις σε συνεργασία με την Υπηρεσία.

3. Προϋποθέσεις για την έκδοση της απόφασης της παραγράφου 1 είναι: α) η κατάθεση αναλυτικής έκθεσης, από την οποία πιθανολογείται βάσιμα η ύπαρξη μνημείων και με την οποία οριοθετείται η προς ανασκαφή περιοχή και τεκμηριώνεται η προσδοκώμενη συμβολή της συγκεκριμένης έρευνας στην επιστημονική γνώση, καθώς και η ανάγκη προσφυγής στην ανασκαφική μέθοδο, β) το κύρος και η αξιοπιστία του φορέα που α-

ναλαμβάνει τη διενέργεια της ανασκαφής, γ) η ανασκαφική εμπειρία και το επιστημονικό κύρος του διευθυνόντος, δ) η διεπιστημονική σύνθεση της ομάδας συνεργατών, ε) η εμπειρία των μελών της επιστημονικής ομάδας στη στερέωση, συντήρηση, προστασία και δημοσίευση των ευρημάτων ανασκαφών, στ) η επάρκεια της τεχνικής υποδομής και ζ) η επάρκεια του προϋπολογισμού και του προγράμματος ανασκαφής, συντήρησης και δημοσίευσης των ευρημάτων.

4. Τη διεύθυνση ανασκαφής αναλαμβάνει αρχαιολόγος με πενταετή τουλάχιστον ανασκαφική εμπειρία και τουλάχιστον δύο (2) συνθετικές επιστημονικές δημοσιεύσεις αναφερόμενες σε ανασκαφές ή ανασκαφικά ευρήματα. Ως ανασκαφική εμπειρία νοείται αυτή που αποκτάται μετά τη λήψη του πτυχίου.

5. Τη διεύθυνση ανασκαφής που αφορά και σε παλαιοντολογικές αποθέσεις, αναλαμβάνουν από κοινού αρχαιολόγος που έχει τα προσόντα της προηγούμενης παραγράφου και είναι ειδικευμένος στις απώτατες περιόδους και επιστήμονας ειδικευμένος σε θέματα παλαιοντολογίας με τριετή τουλάχιστον ανασκαφική εμπειρία. Αν βρεθούν παλαιοντολογικές αποθέσεις σε ήδη διενεργούμενη αρχαιολογική ανασκαφή, ο διευθύνων οφείλει χωρίς υπαίτια καθυστέρηση να το γνωστοποιήσει στην Υπηρεσία. Τη διεύθυνση ανασκαφής που διενεργείται από την Υπηρεσία σε συνεργασία με ξένες αρχαιολογικές σχολές αναλαμβάνει αρχαιολόγος που ορίζεται από την Υπηρεσία.

6. Τη διεύθυνση ανασκαφής δεν μπορεί να αναλάβει πρόσωπο που: α) έχει παραβεί τις προθεσμίες κατάθεσης μιας από τις μελέτες του άρθρου 39 ή β) έχει καταδικαστεί μετὰ ἀκλήτη για κακούρηγμα ή παράβαση της νομοθεσίας για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς ή για πλαστογραφία, δωροδοκία, κλοπή, υπεξαίρεση ή αποδοχή προϊόντων εγκλήματος.

7. Οι ανασκαφές που διενεργούνται από φορείς εκτός της Υπηρεσίας τελούν υπό την εποπτεία της, η οποία ασκείται με εκπρόσωπό της αρχαιολόγο, που διαθέτει τριετή τουλάχιστον ανασκαφική εμπειρία.

8. Ο διευθύνων οφείλει να εκτελεί την ανασκαφή στο πλαίσιο του χρονοδιαγράμματος, να μεριμνά ώστε να χρησιμοποιούνται, κατά το δυνατόν, μη καταστροφικές μέθοδοι, να μεριμνά για τη φύλαξη της περιοχής, τη διατήρηση των ευρημάτων κατά προτίμηση κατά χώρα, τη στερέωση και τη συντήρησή τους, καθώς και για την τήρηση των κανόνων ασφάλειας των εργαζομένων και τρίτων. Οφείλει επίσης να μεριμνά για τη λήψη κατάλληλων μέτρων για την αναστήλωση των μνημείων, εάν αυτή είναι αναγκαία, σε συνεργασία με ειδικούς επιστήμονες, τεχνικούς ή συντηρητές. Τέλος οφείλει να μεριμνά για τη διαμόρφωση του χώρου που έχει ανασκαφεί και εφόσον αυτό κρίνεται αναγκαίο, για την ανάδειξή του, να περατώνει τις εργασίες σε εύλογο χρόνο και να δηλώνει την περάτωση της ανασκαφής.

9. Ο διευθύνων την ανασκαφή υποχρεούται να διευκολύνει την πρόσβαση ειδικών επιστημόνων στο χώρο της ανασκαφής υπό την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 39.

10. Τα κινητά ευρήματα μεταφέρονται χωρίς υπαίτια καθυστέρηση στο πλησιέστερο συναφές δημόσιο μουσείο, κατά προτίμηση, ή σε κατάλληλα διαμορφωμένους αποθηκευτικούς χώρους, που τελούν υπό την εποπτεία της Υπηρεσίας, όπου και είναι προστά υπό τους όρους της παραγράφου 8 του άρθρου 39.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΑΤΟ
ΠΟΙΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 53

Κλοπή μνημείων

1. Με κάθειρξη μέχρι δέκα (10) ετών τιμωρείται η κλοπή (άρθρο 372 του Ποινικού Κώδικα), αν έχει αντικείμενο μνημείο ιδιαίτερα μεγάλης αξίας ή μνημείο που αφαιρέθηκε από ακίνητο μνημείο, από χώρο ανασκαμμένο, από μουσείο, από αποθηκευτικούς χώρους αρχαίων ευρημάτων ή από χώρο όπου φυλάσσεται συλλογή.

2. Εάν η πράξη τελέστηκε από πρόσωπα ενωμένα για τη διάπραξη κλοπών ή ληστειών ή για τη διάπραξη εγκλημάτων που προβλέπονται στον παρόντα νόμο επιβάλλεται κάθειρξη. Η ίδια ποινή επιβάλλεται εάν ο δράστης διαπράττει κατά συνήθεια ή κατ' επάγγελμα κλοπές μνημείων.

Άρθρο 54

Υπεξαίρεση μνημείων

Με κάθειρξη μέχρι (10) δέκα ετών τιμωρείται η υπεξαίρεση (άρθρο 375 του Ποινικού Κώδικα), αν έχει αντικείμενο μνημείο με ιδιαίτερα μεγάλη αξία ή αν ο δράστης τελεί την πράξη της υπεξαίρεσης μνημείων κατ' επάγγελμα ή κατά συνήθεια.

Άρθρο 55

Αποδοχή και διάθεση μνημείων που αποτελούν προϊόντα εγκλήματος

Η πράξη της αποδοχής και διάθεσης προϊόντων εγκλήματος (άρθρο 394 παράγραφος 1 του Ποινικού Κώδικα) τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι δέκα (10) ετών, αν έχει αντικείμενο μνημείο ιδιαίτερα μεγάλης αξίας και ο υπαίτιος γνώριζε ότι αυτό προέρχεται από αξιόποινη πράξη. Επιβάλλεται κάθειρξη, αν ο υπαίτιος επιχειρεί την πράξη του προηγούμενου εδαφίου κατ' επάγγελμα ή κατά συνήθεια.

Άρθρο 56

Φθορά μνημείου

1. Όποιος καταστρέφει, βλάπτει, ρυπαίνει, καθιστά ανεύφικτη ή δυσχερή τη χρήση ή αλλοιώνει τη μορφή μνημείου ή ανήκοντος σε συλλογή μουσείου πολιτιστικού αγαθού ή πολιτιστικού αγαθού που έχει τοποθετηθεί σε ανοικτό ή κλειστό δημόσιο, δημοτικό ή κοινόχρηστο χώρο τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον δύο (2) ετών, αν η πράξη δεν τιμωρείται βαρύτερα με άλλη διάταξη.

Αν το μνημείο ανήκει στο δρόστη επιβάλλεται φυλάκιση μέχρι τριών (3) ετών.

2. Αν πρόκειται για μνημείο ιδιαίτερα μεγάλης αξίας και η πράξη έγινε στο πλαίσιο οργανωμένης εγκληματικής δραστηριότητας ή από πολλούς ενωμένους για την τέλεσή της, επιβάλλεται κάθειρξη μέχρι (10) δέκα ετών.

Άρθρο 57

Φθορά μνημείου από αμέλεια

Με φυλάκιση μέχρι δύο (2) ετών τιμωρείται η πράξη του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 1 του προηγούμενου άρθρου 56 αν τελέστηκε από αμέλεια.

Άρθρο 58

Παράβαση της υποχρέωσης δήλωσης μνημείων

Όποιος παραλείπει τη δήλωση που επιβάλλεται από τις

διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 8 και της παραγράφου 1 του άρθρου 24 τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι τριών (3) ετών. Όποιος παραλείπει τη δήλωση που επιβάλλεται από τις διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 24 ή της παραγράφου 2 του άρθρου 33 τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι δύο (2) ετών. Στην περίπτωση των μνημείων που χαρακτηρίζονται κατά την παράγραφο 6 του άρθρου 20 του νόμου αυτού, το έγκλημα του προηγούμενου εδαφίου τελείται μόνο εφόσον ο υπόχρεος προς δήλωση έλαβε αποδεδειγμένα γνώση της διοικητικής πράξης χαρακτηρισμού. Στην περίπτωση του προηγούμενου εδαφίου ο δράστης τιμωρείται με χρηματική ποινή έως 50.000 ευρώ και σε περίπτωση υποτροπής με φυλάκιση μέχρι δύο (2) ετών.

Άρθρο 59

Παράνομη μεταβίβαση μνημείου

Όποιος μεταβιβάζει την κυριότητα ή την κατοχή μνημείου ή αποκτά την κυριότητα ή αποδέχεται να περιέλθει στην κατοχή του μνημείο χωρίς την αναγκαία από το νόμο άδεια, έγκριση ή γνωστοποίηση τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι δύο (2) ετών. Επιβάλλεται φυλάκιση τουλάχιστον δύο (2) ετών, αν πρόκειται για αρχαίο μνημείο που δεν έχει δηλωθεί νόμιμα. Οι ποινές αυτές επιβάλλονται, αν η πράξη δεν τιμωρείται βαρύτερα με άλλη διάταξη.

Άρθρο 60

Παράνομη εμπορία μνημείων

Όποιος ασκεί δραστηριότητα αρχαιοπώλη ή εμπόρου νεότερων μνημείων κατά την έννοια της διάταξης της παραγράφου 1 του άρθρου 32 χωρίς άδεια τιμωρείται με φυλάκιση.

Άρθρο 61

Παράνομη ανασκαφή ή άλλη αρχαιολογική έρευνα

1. Όποιος χωρίς προηγούμενη άδεια διενεργεί ανασκαφή με σκοπό την ανεύρεση ή αποκάλυψη αρχαίων τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι δέκα (10) ετών.

2. Αν οι πράξεις της προηγούμενης παραγράφου τελέστηκαν μέσα σε αρχαιολογικούς χώρους ή αν ο υπαίτιος τις επιχειρεί κατ' επάγγελμα ή κατά συνήθεια, επιβάλλεται κάθειρξη.

3. Όποιος χωρίς προηγούμενη άδεια διενεργεί άλλης μορφής παράνομη αρχαιολογική έρευνα με σκοπό την ανεύρεση ή αποκάλυψη αρχαίων τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός (1) έτους. Αν ο δράστης διαπράττει την πράξη του προηγούμενου εδαφίου κατά συνήθεια ή κατ' επάγγελμα, επιβάλλεται κάθειρξη έως δέκα (10) ετών.

Άρθρο 62

Παράνομη χρήση ανιχνευτή μετάλλων

1. Όποιος χρησιμοποιεί ανιχνευτή μετάλλων ή άλλα όργανα διασκόπησης χωρίς την άδεια που απαιτείται από τη διάταξη της παραγράφου 2 του άρθρου 38 τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών (3) μηνών.

2. Αν η πράξη της προηγούμενης παραγράφου τελέστηκε μέσα σε αρχαιολογικούς χώρους ή αν ο υπαίτιος της πράξης την επιχειρεί κατ' επάγγελμα ή κατά συνήθεια επιβάλλεται φυλάκιση τουλάχιστον τριών (3) ετών.

Άρθρο 63

Παράνομη εξαγωγή πολιτιστικών αγαθών

1. Όποιος εξαγάγει ή επιχειρεί να εξαγάγει από την Ελλά-

δα, κατά παράβαση των διατάξεων του παρόντος νόμου, μνημείο ή πολιτιστικό αγαθό για το οποίο έχει κινηθεί η διαδικασία χαρακτηρισμού, όπως ορίζεται στο δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 20, τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι δέκα (10) ετών. Η προέλευση του μνημείου κατ' αξιόποινο τρόπο συνιστά επιβαρυντική περίπτωση.

2. Όποιος παραβαίνει τους όρους της απόφασης με την οποία έχει χορηγηθεί άδεια προσωρινής εξαγωγής μνημείου ή πολιτιστικού αγαθού που ανήκει σε συλλογή μουσείου και ιδίως αν δεν το επανεισάγει μέσα στην προθεσμία που τάχθηκε, τιμωρείται με φυλάκιση. Αν όμως η παράβαση του όρου δεν είναι ουσιώδης, το δικαστήριο μπορεί να αφήσει την πράξη ατιμώρητη. Το αξιόποινο της πράξης της μη εμπρόθεσμης επανεισαγωγής εξαλείφεται, αν ο υπαίτιος με δική του θέληση και πριν ακόμα εξετασθεί με οποιονδήποτε τρόπο για την πράξη του από τις αρχές επανεισάγει το μνημείο ή το πολιτιστικό αγαθό.

3. Με κάθειρξη μέχρι δέκα (10) ετών τιμωρείται ο υπαίτιος της πράξης του πρώτου εδαφίου της προηγούμενης παραγράφου, εφόσον η πράξη τελέστηκε με σκοπό την οριστική απομάκρυνση του μνημείου από τα όρια της ελληνικής επικράτειας.

4. Όποιος εξαγει ή επιχειρεί να εξαγάγει από την Ελλάδα εκτός των ορίων του τελωνειακού εδάφους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κατά παράβαση του Κανονισμού 3911/1992 του Συμβουλίου και 752/1993 της Επιτροπής της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των προεδρικών διαταγμάτων εφαρμογής τους, όπως εκάστοτε ισχύουν, πολιτιστικά αγαθά κατά την έννοια του Κανονισμού 3911/1992, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών (3) μηνών, αν η πράξη δεν τιμωρείται βαρύτερα με άλλη διάταξη.

5. Το άρθρο 3 του προεδρικού διατάγματος 423/1995 (ΦΕΚ 242 Α') καταργείται.

Άρθρο 64

Παράνομη εισαγωγή πολιτιστικών αγαθών

Όποιος εισάγει στην Ελλάδα πολιτιστικά αγαθά κατά την έννοια της από 17 Νοεμβρίου 1980 διεθνούς συμβάσεως των Παρισίων που κυρώθηκε με το Ν. 1103/1980 (ΦΕΚ 297 Α'), τα οποία έχουν αφαιρεθεί παράνομα από μουσεία ή άλλα παρόμοια ιδρύματα ή θρησκευτικά ή δημόσια μνημεία που βρίσκονται στην επικράτεια άλλων κρατών μερών της ίδιας συμβάσεως και τα οποία αποτελούν αποδεδειγμένα τμήμα της απογραφής των ιδρυμάτων αυτών, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός (1) έτους, αν η πράξη δεν τιμωρείται βαρύτερα με άλλη διάταξη.

Άρθρο 65

Παράνομη μη επιστροφή πολιτιστικών αγαθών

Όποιος δεν συμμορφώνεται με εκτελεστή απόφαση δικαστηρίου ή διαιτητών, η οποία διατάσσει την επιστροφή πολιτιστικών αγαθών που έχουν απομακρυνθεί παράνομα από το έδαφος άλλου κράτους, κατ' εφαρμογή των διεθνών συμβάσεων που κυρώνονται και ισχύουν στην Ελλάδα ή των διατάξεων της νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τιμωρείται με φυλάκιση.

Άρθρο 66

Παράνομη επέμβαση ή εκτέλεση έργου

Όποιος χωρίς την αναγκαία από το νόμο άδεια ή καθ' υπέρβαση αυτής διενεργεί σε μνημείο, σε αρχαιολογικό

χώρο, ή σε ιστορικό τόπο, πράξη από αυτές που αναφέρονται στις διατάξεις των άρθρων 10 παρ. 2 - 4, 13, 14 και 15 τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι τριών (3) ετών. Με την ίδια ποινή τιμωρείται όποιος διενεργεί πράξη ή δραστηριότητα σε ζώνες προστασίας γύρω από μνημεία ή χώρους, όπως ορίζονται στα άρθρα 15 και 17, κατά παράβαση των όρων και περιορισμών που ισχύουν σε αυτές. Η ίδια ποινή επιβάλλεται σε όποιον χωρίς την αναγκαία από το νόμο άδεια ή καθ' υπέρβαση της διενεργεί τις πράξεις που αναφέρονται στα άρθρα 42, 43 παράγραφος 1 και 46 παράγραφος 4.

Άρθρο 67

Πλημμελής φύλαξη, διατήρηση ή συντήρηση μνημείου

Ο κύριος, ο νομέας ή ο κάτοχος μνημείου, ο οποίος εκτελεί τις υποχρεώσεις του για φύλαξη, διατήρηση ή συντήρησή του πλημμελώς και έτσι εκθέτει το μνημείο σε κίνδυνο, τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι τριών (3) ετών.

Άρθρο 68

Πράξεις ελεγκτικών οργάνων

Οι διατάξεις του άρθρου 25B του Ν. 1729/1987 (ΦΕΚ 144 Α'), που προστέθηκε με το άρθρο 22 του Ν. 2161/1993 (ΦΕΚ 119 Α') εφαρμόζονται αναλόγως και στα εγκλήματα της κλοπής μνημείων, της υπεξαίρεσης μνημείων, της φθοράς μνημείων, της αποδοχής και διάθεσης μνημείων που αποτελούν προϊόντα εγκλήματος, της παράνομης ανασκαφής ή άλλης αρχαιολογικής έρευνας και της παράνομης εξαγωγής πολιτιστικών αγαθών. Η ενέργεια του ελεγκτικού οργάνου περιορίζεται στις πράξεις που είναι απολύτως αναγκαίες για τη διακρίβωση των εγκλημάτων αυτών, η τέλεση των οποίων θα πρέπει πάντως να είχε προαποφασισθεί από το δρόστη.

Άρθρο 69

Δήμευση και χρηματική ποινή

1. Η δήμευση των πολιτιστικών αγαθών που αποτελούν αντικείμενο παράνομης εξαγωγής ή επιχειρούμενης παράνομης εξαγωγής, καθώς και των μέσων τέλεσης της πράξης αυτής και της παράνομης ανασκαφής ή άλλης έρευνας με σκοπό την ανεύρεση ή αποκάλυψη αρχαίων επιβάλλεται υποχρεωτικά εφόσον ανήκουν στο δρόστη ή σε συμμετόχο.

2. Αν για οποιονδήποτε λόγο δεν επιβληθεί δήμευση των μέσων τέλεσης των εγκλημάτων που προβλέπονται στον παρόντα νόμο, επιβάλλεται χρηματική ποινή που μπορεί να ανέλθει στο ήμισυ (1/2) της αξίας των μέσων αυτών.

Άρθρο 70

Επέκταση της εφαρμογής των διατάξεων του Ν. 2331/1995

Το εδάφιο αθ' του άρθρου 1 του Ν. 2331/1995 (ΦΕΚ 173 Α') αντικαθίσταται ως εξής:

αθ) Των αξιόποινων πράξεων που έχουν ως αντικείμενο μνημείο.

Άρθρο 71

Αρμοδιότητα εφετείου

1. Τα κακούργηματα της κλοπής μνημείων, της υπεξαίρεσης μνημείων, της φθοράς μνημείων, της αποδοχής και

διάθεσης μνημείων που αποτελούν προϊόντα εγκλήματος, της παράνομης επέμβασης ή εκτέλεσης έργου σε μνημείο, της παράνομης εξαγωγής πολιτιστικού αγαθού και της παράνομης ανασκαφής ή άλλης έρευνας για την ανεύρεση ή αποκάλυψη αρχαίων υπάγονται στην αρμοδιότητα του τριμελούς εφετείου.

2. Μόλις περατωθεί η ανάκριση για πράξεις της προηγούμενης παραγράφου η δικογραφία υποβάλλεται από τον εισαγγελέα πλημμελειοδικών στον εισαγγελέα εφετών, ο οποίος εάν κρίνει ότι δεν συντρέχουν σοβαρές ενδείξεις για την παραπομπή του κατηγορούμενου στο ακροατήριο με απευθείας κλήση, εισάγει την υπόθεση με πρότασή του στο Συμβούλιο Εφετών που αποφασίζει σύμφωνα με όσα ορίζονται στα άρθρα 309-315 του Κ.Π.Δ.

Εάν ο εισαγγελέας εφετών κρίνει ότι προκύπτουν ενδείξεις και ότι δεν πρέπει να επιστρέφει τη δικογραφία για να συμπληρωθεί, εισάγει, εφόσον συμφωνεί και ο Πρόεδρος Εφετών, την υπόθεση στο ακροατήριο με απευθείας κλήση, κατά της οποίας δεν επιτρέπεται προσφυγή.

Άρθρο 72

Τύχη χρηματικών ποινών και δημευθέντων πραγμάτων

1. Οι χρηματικές ποινές, τα πρόστιμα, τα ποσά που προέρχονται από μετατροπή των στερητικών της ελευθερίας ποινών σε χρηματικές ποινές, καθώς και τα ποσά χρηματικής ικανοποίησης του Δημοσίου λόγω ηθικής βλάβης που επιβάλλονται κατά τις διατάξεις της νομοθεσίας για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς αποτελούν πόρο του Ταμείου Αρχαιολογικών Πόρων και Απαλλοτριώσεων (Τ.Α.Π.Α.). Πράγματα που δημεύονται ως μέσα για την τέλεση εγκληματικών πράξεων, που τιμωρούνται κατά το νόμο, περιέρχονται στο Υπουργείο Πολιτισμού.

2. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών, Δικαιοσύνης και Πολιτισμού καθορίζεται η διαδικασία βεβαίωσης, είσπραξης και απόδοσης στο Τ.Α.Π.Α. των πιο πάνω ποσών και ρυθμίζεται κάθε σχετική λεπτομέρεια.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ

ΕΙΔΙΚΕΣ, ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 73

Μεταβατικές και ειδικές διατάξεις

1. Τα υπάρχοντα κατά την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού δικαιώματα κυριότητας των εκκλησιαστικών νομικών προσώπων της Εκκλησίας της Ελλάδας, της Εκκλησίας της Κρήτης, των Μητροπόλεων της Δωδεκανήσου, του Οικουμενικού Πατριαρχείου της Κωνσταντινουπόλεως, των Πατριαρχείων Αλεξανδρείας, Αντιοχείας και Ιεροσολύμων, της Ιερής Μονής του Σινά, των Ιερών Μονών του Αγίου Όρους, των Ιερών Μονών της Αγίας Αναστασίας της Φαρμακολύτριάς στη Χαλκιδική, των Βλατάδων στη Θεσσαλονίκη και του Ευαγγελιστή Ιωάννη του Θεολόγου στην Πάτμο, άλλων νομικών προσώπων ή άλλων ενώσεων προσώπων που εκπροσωπούν θρησκείες ή δόγματα, σε αρχαία μνημεία θρησκευτικού χαρακτήρα, ακόμη και αν χρονολογούνται μέχρι και το 1453, διατηρούνται.

2. Με τις διατάξεις του παρόντος δεν θίγονται ισχύουσες ειδικές διατάξεις περί του Αγίου Όρους.

3. Όποιος έχει στην κατοχή του αρχαίο κινητό από αυτά που αναφέρονται στις περιπτώσεις 1α' και 1β' του άρθρου

20, υποχρεούται να το δηλώσει στην Υπηρεσία μέσα σε προθεσμία ενός (1) έτους από τη δημοσίευση του νόμου αυτού. Η εμπρόθεσμη δήλωση αποτελεί, για όποιον προβαίνει σε αυτήν, λόγο απαλλαγής από την ποινική δίωξη για τη μη έγκαιρη δήλωση.

Αυτός που δηλώνει σύμφωνα με το προηγούμενο εδάφιο ότι κατέχει αρχαίο που χρονολογείται έως και το 1453, είναι δυνατόν να υποβάλλει, παράλληλα με τη δήλωση, αίτηση για τη χορήγηση άδειας κατοχής του αρχαίου σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου. Η άδεια χορηγείται εκτός εάν συντρέχει η περίπτωση γ' της παραγράφου 2 του άρθρου 23. Κατά τη χορήγηση της άδειας κατοχής ορίζονται τα αναγκαία μέτρα για τη φύλαξη και τη διατήρηση του μνημείου.

4. Αν σύμφωνα με τη διάταξη της παραγράφου 2 δηλωθεί η κατοχή αρχαίου που έχει εισαχθεί από την αλλοδαπή και που χρονολογείται έως και το 1453, αναγνωρίζεται το δικαίωμα κυριότητας υπό τους όρους και τις προϋποθέσεις της διάταξης της παραγράφου 3 του άρθρου 33.

5. Όσοι έχουν άδεια ιδιωτικής συλλογής αρχαίων κατά τις διατάξεις του Κ.Ν. 5351/1932 μπορούν να ζητήσουν να αναγνωριστούν ως συλλέκτες σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου. Οι αιτούντες αναγνωρίζονται ως συλλέκτες εκτός εάν συντρέχουν τα κωλύματα της παραγράφου 1 ή της παραγράφου 2 του άρθρου 31. Με την απόφαση αναγνώρισης ορίζονται τα αναγκαία μέτρα, τα οποία οφείλει ο συλλέκτης να λάβει, για τη φύλαξη και διατήρηση των αντικειμένων της συλλογής το αργότερο μέσα σε προθεσμία δεκαοκτώ (18) μηνών από την αναγνώριση. Μετά την παρέλευση δεκαοκτώ (18) μηνών από τη δημοσίευση του νόμου αυτού, λήγει αυτοδίκαια η ισχύς αδειών ιδιωτικής συλλογής αρχαίων που έχουν χορηγηθεί κατά τις διατάξεις του Κ.Ν. 5351/1932, εκτός εάν εκκρεμεί αίτηση αναγνώρισης ως συλλέκτη κατά τη διάταξη του προηγούμενου εδαφίου.

6. Όσοι έχουν άδεια εμπορίας αρχαίων κατά τις διατάξεις του Κ.Ν. 5351/1932, αν επιθυμούν να ασκούν τη δραστηριότητα του αρχαιοπώλη, οφείλουν να ζητήσουν τη χορήγηση της σχετικής άδειας σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου, μέσα σε προθεσμία δεκαοκτώ (18) μηνών από τη δημοσίευσή του. Μετά την παρέλευση της προθεσμίας αυτής, λήγει αυτοδίκαια η ισχύς αδειών εμπορίας αρχαίων που έχουν χορηγηθεί κατά τις διατάξεις του Κ.Ν. 5351/1932, εκτός εάν εκκρεμεί αίτηση για τη χορήγηση άδειας αρχαιοπώλη κατά τη διάταξη του προηγούμενου εδαφίου.

7. Ο διευθύνων συστηματική ανασκαφή που βρίσκεται σε εξέλιξη υποχρεούται να καταθέτει προς δημοσίευση αρχική παρουσίαση εντός δύο (2) ετών από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου. Εάν η ανασκαφή έχει περατωθεί, ο διευθύνων έχει την υποχρέωση να καταθέσει την τελική δημοσίευση εντός πενταετίας από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου.

8. Τα λειτουργούντα, κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, μουσεία, τα οποία έχουν ιδρυθεί με νόμο, λογίζονται ως αναγνωρισμένα κατά την έννοια των διατάξεων της παραγράφου 3 του άρθρου 45. Οφείλουν όμως να προσαρμοστούν στις ρυθμίσεις του άρθρου αυτού και των κανονιστικών πράξεων που προβλέπονται σε αυτό, μέσα σε προθεσμία που καθορίζεται με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού.

9. Οι υφιστάμενες νόμιμα λειτουργούσες εξορυκτικές δραστηριότητες μεταλλείων ή λατομείων μετά την ισχύ

5. ~~ΆΕΒΑΦΑ~~ ~~ÈÍ Ì~~ ~~ΒΕΕ~~

Άρθρο 10 Κιβδηλεία Μνημείων

Η διάταξη του άρθρου 66 του ν. 3028/2002 γίνεται παράγραφος 1 και προστίθεται παράγραφος 2, η οποία έχει ως εξής:

«2. Με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον ενός έτους τιμωρείται όποιος εισάγει, εξάγει, κατέχει εκμαγεία, αντίγραφα ή απομιμήματα μνημείων με σκοπό να τα διαθέσει ως γνήσια ή εν γνώσει του πιστοποιεί τα αντικείμενα αυτά ως γνήσια μέσω δηλώσεων, αξιολογήσεων, δημοσιοποιήσεων, αποτυπώσεων σε σφραγίδες ή επιγραφές ή με κάθε άλλο μέσο ή παράσταση, εκτός εάν η πράξη τιμωρείται βαρύτερα με άλλη διάταξη. Η διάθεση των ανωτέρω αντικειμένων ως γνησίων τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον δύο ετών, αν η πράξη δεν τιμωρείται βαρύτερα με άλλη διάταξη. Τα αντίγραφα, τα απομιμήματα και τα όργανα κατασκευής αυτών κατάσχονται και δημεύονται.»

Άρθρο 11 Οργανωμένο Έγκλημα - Μέτρα Επιείκειας

Στο τέλος της παραγράφου 1 του άρθρου 187 του Ποινικού Κώδικα προστίθεται η ακόλουθη φράση:

«καθώς και περισσότερων κακουργημάτων που προβλέπονται και τιμωρούνται από τη νομοθεσία για την Προστασία των Αρχαιοτήτων και εν γένει της Πολιτιστικής Κληρονομιάς.»

ΣΥΜΒΑΣΗ UNIDROIT ΓΙΑ ΤΑ ΚΛΑΠΕΝΤΑ Η ΠΑΡΑΝΟΜΩΣ ΕΞΑΧΘΕΝΤΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ ΑΓΑΘΑ

ΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΡΗ ΣΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΣΥΜΒΑΣΗ, ΕΧΟΝΤΑΣ ΣΥΝΕΛΘΕΙ στη Ρώμη, από τις 7 έως τις 24 Ιουνίου 1995, σε Διπλωματική Διάσκεψη για την υιοθέτηση του σχεδίου Σύμβασης του UNIDROIT για τη Διεθνή Επιστροφή Κλαπέντων ή Παρανόμως Εξαχθέντων Πολιτιστικών Αγαθών, ύστερα από πρόσκληση της Κυβέρνησης της Ιταλικής Δημοκρατίας.

ΕΧΟΝΤΑΣ ΤΗΝ ΠΕΠΟΙΘΗΣΗ ότι η σημασία της προστασίας της πολιτιστικής κληρονομιάς και των πολιτιστικών ανταλλαγών είναι θεμελιώδης για την προώθηση της κατανόησης μεταξύ των λαών, καθώς και για τη διάδοση του πολιτισμού, με σκοπό την ευημερία της ανθρωπότητας και την πρόοδο του πολιτισμού.

ΕΧΟΝΤΑΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΤΕΙ ΕΝΤΟΝΩΣ λόγω της παράνομης διακίνησης πολιτιστικών αγαθών και των ανεπαρκών ζημιών που συχνά αυτή προκαλεί, σ'αυτά τα ίδια τα αγαθά, στην πολιτιστική κληρονομιά εθνικών, φυλετικών, αυτοχθόνων ή άλλων κοινοτήτων, καθώς επίσης και στην κληρονομιά όλων των λαών και ανησυχώντας ιδιαιτέρως για τη λεηλασία αρχαιολογικών χώρων και τη συνακόλουθη απώλεια αναντικατάστατων αρχαιολογικών, ιστορικών και επιστημονικών πληροφοριών,

ΑΠΟΦΑΣΙΣΜΕΝΑ να συμβάλουν αποτελεσματικά στον αγώνα κατά της παράνομης διακίνησης πολιτιστικών αγαθών, με τη θέσπιση ενός ελάχιστου συνόλου κοινών κανόνων μεταξύ των Συμβαλλόμενων Κρατών για την απόδοση και την επιστροφή πολιτιστικών αγαθών, με σκοπό την προώθηση της διατήρησης και της προστασίας της πολιτιστικής κληρονομιάς προς το συμφέρον όλων,

ΥΠΟΓΡΑΜΜΙΖΟΝΤΑΣ ότι η παρούσα Σύμβαση αποβλέπει στην διευκόλυνση της απόδοσης και της επιστροφής πολιτιστικών αγαθών και ότι η θέσπιση σε ορισμένα Κράτη μηχανισμών, όπως η αποζημίωση, απαραίτητων για την εξασφάλιση της απόδοσης ή της επιστροφής, δεν συνεπάγεται την υποχρέωση υιοθέτησης παρόμοιων μέτρων και από άλλα Κράτη,

ΕΠΙΒΕΒΑΙΩΝΟΝΤΑΣ ότι η υιοθέτηση των διατάξεων της παρούσας Σύμβασης για το μέλλον, δεν συνιστά σε καμιά περίπτωση έγκριση ή νομιμοποίηση οποιασδήποτε παράνομης συναλλαγής, που έλαβε χώρα πριν από τη θέση σε ισχύ της Σύμβασης,

ΕΧΟΝΤΑΣ ΕΠΙΓΝΩΣΗ ότι η παρούσα Σύμβαση δεν θα προσφέρει από μόνη της λύση στα προβλήματα που προκαλεί η παράνομη διακίνηση, αλλά ότι θα θέσει σε λειτουργία μια διαδικασία με στόχο την ενίσχυση της διεθνούς πολιτιστικής συνεργασίας και τη διατήρηση του ρόλου που αρμόζει στο νόμιμο εμπόριο και στις διακρατικές συμφωνίες πολιτιστικών ανταλλαγών,

ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΝΤΑΣ ότι η εφαρμογή της παρούσας Σύμβασης θα έπρεπε να συνοδεύεται και από άλλα αποτελεσματικά μέτρα για την προστασία των πολιτιστικών αγαθών, όπως η κατάρτιση και η χρήση καταλόγων, η φυσική προστασία των αρχαιολογικών χώρων και η συνεργασία σε τεχνικό επίπεδο,

ΑΠΟΔΙΔΟΝΤΑΣ ΤΙΜΗ στο έργο που έχουν επιτελέσει διάφοροι οργανισμοί για την προστασία των πολιτιστικών αγαθών, ιδίως τη Σύμβαση της UNESCO του 1970 για την παράνομη διακίνηση, καθώς και την κατάρτιση κωδίκων δεοντολογίας στον ιδιωτικό τομέα,

ΥΙΟΘΕΤΗΣΑΝ τις παρακάτω διατάξεις:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι-ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΚΑΙ ΟΡΙΣΜΟΣ

Άρθρο 1

Η παρούσα Σύμβαση εφαρμόζεται σε αιτήματα διεθνούς χαρακτήρα που αφορούν:

(α) στην απόδοση κλαπέντων πολιτιστικών αγαθών, (β) στην επιστροφή πολιτιστικών αγαθών που απομακρύνθηκαν από το έδαφος Συμβαλλόμενου Κράτους, κατά παράβαση του δικαίου του που ρυθμίζει την εξαγωγή πολιτιστικών αγαθών, με στόχο την προστασία της πολιτιστικής του κληρονομιάς (τα οποία εφεξής θα αποκαλούνται «παράνομως εξαχθέντα πολιτιστικά αγαθά»).

Άρθρο 2

Με τον όρο πολιτιστικά αγαθά, κατά την έννοια της παρούσας Σύμβασης, νοούνται τα αγαθά τα οποία για λόγους θρησκευτικούς ή μη έχουν σημασία για την αρχαιολογία, την προϊστορία, την ιστορία, την λογοτεχνία, την τέχνη ή την επιστήμη και ανήκουν σε μια από τις κατηγορίες που απαριθμούνται στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ της παρούσας Σύμβασης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ-ΑΠΟΔΟΣΗ ΚΛΑΠΕΝΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ

ΑΓΑΘΩΝ

Άρθρο 3

(1) Ο κάτοχος κλαπέντος πολιτιστικού αγαθού οφείλει να το αποδώσει.

(2) Για τους σκοπούς της παρούσας Σύμβασης, πολιτιστικό αγαθό το οποίο προέρχεται από παράνομες ανασκαφές, ή από νόμιμες ανασκαφές, αλλά παρακρατείται παράνομα, θεωρείται κλαπέν, εφόσον αυτό δεν έρχεται σε αντίθεση με το δίκαιο του Κράτους, στο οποίο έλαβαν χώρα οι εν λόγω ανασκαφές.

(3) Κάθε αίτημα απόδοσης εγείρεται εντός προθεσμίας τριών ετών από τη στιγμή που ο αιτών έλαβε γνώση του τόπου, στον οποίο βρίσκεται το πολιτιστικό αγαθό και της ταυτότητας του κατόχου του και σε κάθε περίπτωση, εντός προθεσμίας πενήντα ετών από τη στιγμή της κλοπής.

(4) Εντούτοις, η αξίωση για την απόδοση ενός πολιτιστικού αγαθού που αποτελεί αναπόσπαστο μέρος προσδιορισμένου μνημείου ή αρχαιολογικού χώρου, ή ανήκει σε δημόσια συλλογή, δεν υπόκειται σε άλλη παραγραφή, παρά μόνον στην τριετή παραγραφή, από τη στιγμή που ο αιτών έλαβε γνώση του τόπου στον οποίο βρισκόταν το πολιτιστικό αγαθό και της ταυτότητας του κατόχου του.

(5) Παρά τις διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου, κάθε Συμβαλλόμενο Κράτος δύναται να δηλώσει ότι η αξίωση υπόκειται σε παραγραφή εβδομήντα πέντε ετών (75), ή και μεγαλύτερη, που προβλέπεται από το δίκαιό του. Αξίωση που εγείρεται σε άλλο Συμβαλλόμενο Κράτος για την απόδοση πολιτιστικού αγαθού, το οποίο απομακρύνθηκε από μνημείο, αρχαιολογικό χώρο, ή δημόσια συλλογή, που βρίσκονται στο Συμβαλλόμενο Κράτος το οποίο προβαίνει σε τέτοια δήλωση, παραγράφεται επίσης εντός της ίδιας προθεσμίας.

(6) Η δήλωση που προβλέπεται στην προηγούμενη παράγραφο γίνεται κατά την υπογραφή, την κύρωση, την αποδοχή, την έγκριση, ή την προσχώρηση.

(7) Με τον όρο «δημόσια συλλογή», κατά την έννοια της παρούσας Σύμβασης, νοείται κάθε σύνολο καταγεγραμμένων ή με άλλο τρόπο προσδιορισμένων πολιτιστικών αγαθών που ανήκουν σε:

(α) Συμβαλλόμενο Κράτος,

(β) Περιφερειακή ή τοπική αρχή Συμβαλλόμενου Κράτους,

(γ) Θρησκευτικό ίδρυμα που βρίσκεται σε Συμβαλλόμενο Κράτος,

(δ) Ίδρυμα που έχει συσταθεί σε Συμβαλλόμενο Κράτος, με σκοπό κατά βάση πολιτιστικό, εκπαιδευτικό, ή επιστημονικό, και αναγνωρίζεται από το εν λόγω Κράτος ότι εξυπηρετεί σκοπούς δημοσίου συμφέροντος.

(8) Επιπλέον, η αξίωση απόδοσης πολιτιστικού αγαθού, που είναι ιερό ή έχει συλλογική σημασία, και το οποίο ανήκει και χρησιμοποιείται από μια φυλή ή αυτόχθονα κοινότητα σε Συμβαλλόμενο Κράτος, ως μέρος της παραδοσιακής ή τελετουργικής της πρακτικής, υπόκειται στον ίδιο χρόνο παραγραφής που ισχύει για τις δημόσιες συλλογές.

Άρθρο 4

(1) Ο κάτοχος κλαπέντος πολιτιστικού αγαθού ο οποίος υποχρεούται να το αποδώσει, δικαιούται, κατά το χρόνο της απόδοσής του, δίκαιης και εύλογης αποζημίωσης, εφόσον δεν γνώριζε, ούτε εύλογα όφειλε να γνωρίζει, ότι το αντικείμενο ήταν κλαπέν και εφόσον μπορεί να αποδείξει ότι ενήργησε με τη δέουσα επιμέλεια κατά την απόκτηση του αντικειμένου.

(2) Υπό την επιφύλαξη του δικαιώματος του κατόχου για αποζημίωση, κατά την προηγούμενη παράγραφο, θα καταβάλλονται εύλογες προσπάθειες, ώστε η αποζημίωση αυτή να βαρύνει το πρόσωπο που μεταβίβασε το πολιτιστικό αγαθό στον κάτοχο, ή οποιονδήποτε προηγούμενο μεταβίβασαντα, εφόσον τούτο είναι σύμφωνο προς το δίκαιο του Κράτους, στο οποίο εγείρεται η αξίωση.

(3) Η καταβολή της αποζημίωσης στον κάτοχο από τον αιτούντα την απόδοση, όταν αυτή απαιτείται, δεν επηρεάζει το δικαίωμα του αιτούντος να τη διεκδικήσει από οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο.

(4) Για να καθοριστεί εάν ο κάτοχος ενήργησε με τη δέουσα επιμέλεια, λαμβάνονται υπόψη όλες οι περιστάσεις της απόκτησης, ιδίως η ιδιότητα των μερών, το τίμημα που καταβλήθηκε, το κατά πόσον ο κάτοχος συμβουλευθήκε προηγουμένως κατάλογο κλαπέντων πολιτιστικών αγαθών που είναι ευλόγως προσβάσιμος, επίσης κάθε άλλη σχετική τεκμηρίωση και πληροφορία, που θα μπορούσε, εύλογα να αποκτήσει, καθώς και το εάν συμβουλευθήκε άλλους φορείς, στους οποίους θα μπορούσε εύλογα να έχει πρόσβαση, ή προέβη σε οποιαδήποτε άλλη ενέργεια, στην οποία θα προέβαινε οποιοδήποτε επιμελής άτομο, κάτω από τις ίδιες περιστάσεις.

(5) Ο κάτοχος δεν μπορεί να βρίσκεται σε πλεονεκτικότερη θέση από εκείνη του προσώπου, από το οποίο απέκτησε το πολιτιστικό αγαθό με κληρονομιά ή με άλλο χαρακτηριστικό τρόπο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ - ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΑΓΑΘΩΝ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΕΞΑΧΘΕΙ ΠΑΡΑΝΟΜΑ

Άρθρο 5

(1) Ένα Συμβαλλόμενο Κράτος δύναται να ζητήσει από το δικαστήριο ή άλλη αρμόδια αρχή άλλου Συμβαλλόμενου Κράτους να διατάξει την επιστροφή πολιτιστικού αγαθού, που έχει εξαχθεί παράνομα από το έδαφος του αιτούντος Κράτους.

(2) Πολιτιστικό αγαθό, που εξήχθη προσωρινά από την επικράτεια του αιτούντος Κράτους, για σκοπούς όπως η έκθεση, η έρευνα ή η συντήρηση και αποκατάσταση, βά-

σει αδείας που εκδόθηκε σύμφωνα με το δίκαιό του, που ρυθμίζει την εξαγωγή πολιτιστικών αγαθών, ενόψει της προστασίας της πολιτιστικής του κληρονομιάς και δεν έχει επιστραφεί σύμφωνα με τους όρους της άδειας αυτής, θεωρείται ότι έχει εξαχθεί παράνομα.

(3) Το δικαστήριο ή κάθε άλλη αρμόδια αρχή του Κράτους προς το οποίο απευθύνεται το αίτημα, διατάσσει την επιστροφή ενός πολιτιστικού αγαθού, που έχει εξαχθεί παράνομα, εφόσον το αιτούν Κράτος καταδειξει ότι η απομάκρυνση του αντικειμένου από το έδαφος του προσβάλλει σημαντικά ένα ή περισσότερα από τα παρακάτω συμφέροντα:

(α) την υλική διατήρηση του αγαθού ή του περιβάλλοντος στο οποίο εντάσσεται το αγαθό αυτό,

(β) την ακεραιότητα ενός σύνθετου πολιτιστικού αγαθού,

(γ) τη διατήρηση πληροφοριών, ιδίως επιστημονικού ή ιστορικού χαρακτήρα, σχετικών με το αγαθό,

(δ) την παραδοσιακή ή τελετουργική χρήση του αγαθού από μια κοινότητα αυτοχθόνων ή μια φυλή,

ή καταδειξει ότι το αγαθό έχει μεγάλη πολιτιστική σημασία για το αιτούν Κράτος.

(4) Κάθε αίτημα, που υποβάλλεται σύμφωνα με την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου, πρέπει να συνοδεύεται από κάθε πληροφορία, πραγματικής ή νομικής φύσεως, η οποία μπορεί να επιτρέψει στο δικαστήριο ή σε άλλη αρμόδια αρχή του Κράτους προς το οποίο απευθύνεται, να κρίνει εάν πληρούνται οι προϋποθέσεις των παραγράφων 1 έως 3.

(5) Κάθε αίτημα επιστροφής υποβάλλεται εντός προθεσμίας τριών ετών από τη στιγμή που το αιτούν Κράτος έλαβε γνώση του τόπου όπου βρίσκεται το πολιτιστικό αγαθό και της ταυτότητας του κατόχου του και σε κάθε περίπτωση, εντός προθεσμίας πενήντα ετών από την ημερομηνία της εξαγωγής ή από την ημερομηνία κατά την οποία το αγαθό θα έπρεπε να έχει επιστραφεί, σύμφωνα με τους όρους της αδείας της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 6

(1) Ο κάτοχος πολιτιστικού αγαθού, που το απέκτησε μετά την παράνομη εξαγωγή του, δικαιούται, κατά το χρόνο της επιστροφής του, να εισπράξει από το αιτούν Κράτος δίκαιη και εύλογη αποζημίωση, υπό την προϋπόθεση ότι δεν γνώριζε ούτε εύλογα όφειλε να γνωρίζει, κατά το χρόνο κτήσεως, ότι το αγαθό είχε εξαχθεί παράνομα.

(2) Για να κριθεί αν ο κάτοχος γνώριζε ή εύλογα όφειλε να γνωρίζει ότι το πολιτιστικό αγαθό είχε εξαχθεί παράνομα, λαμβάνονται υπόψη οι συνθήκες απόκτησης, συμπεριλαμβανομένης της απουσίας πιστοποιητικού εξαγωγής, που προβλέπεται από το δίκαιο του αιτούντος Κράτους.

(3) Αντί για αποζημίωση και σε συμφωνία με το αιτούν Κράτος, ο κάτοχος που οφείλει να επιστρέψει το πολιτιστικό αγαθό στο εν λόγω Κράτος, μπορεί να αποφασίσει:

(α) να διατηρήσει την κυριότητα του αγαθού, ή

(β) να μεταβιβάσει την κυριότητα, έναντι ανταλλάγματος ή χαριστικώς, σε πρόσωπο της επιλογής του, το οποίο διαμένει στο αιτούν Κράτος και παρέχει τα απαραίτητα εχέγγυα.

(4) Οι δαπάνες που προκύπτουν από την επιστροφή του πολιτιστικού αγαθού, σύμφωνα με το παρόν άρθρο, βα-

ρύνουν το αιτούν Κράτος, με την επιφύλαξη του δικαιώματος του εν λόγω Κράτους να διεκδικήσει τις δαπάνες που κατέβαλε, από οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο.

(5) Ο κάτοχος δεν μπορεί να βρεθεί σε πλεονεκτικότερη θέση από το πρόσωπο από το οποίο απέκτησε το πολιτιστικό αγαθό, με κληρονομιά ή με άλλο χαριστικό τρόπο.

Άρθρο 7

(1) Οι διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου δεν εφαρμόζονται όταν:

(α) Η εξαγωγή του πολιτιστικού αγαθού δεν είναι πλέον παράνομη κατά το χρόνο που ζητείται η επιστροφή, ή

(β) το αγαθό είχε εξαχθεί κατά τη διάρκεια της ζωής του προσώπου που το δημιούργησε ή εντός περιόδου πενήντα ετών μετά το θάνατο αυτού του προσώπου.

(2) Με την επιφύλαξη των διατάξεων του εδαφίου (β) της προηγούμενης παραγράφου, οι διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου εφαρμόζονται εφόσον το πολιτιστικό αγαθό δημιουργήθηκε από μέλος ή μέλη μιας φυλής ή κοινότητας αυτοχθόνων, για παραδοσιακή ή τελετουργική χρήση από την κοινότητα αυτή και το αντικείμενο οφείλει να επιστραφεί στην εν λόγω κοινότητα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV-ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 8

(1) Αίτημα που βασίζεται στις διατάξεις των κεφαλαίων II ή III, μπορεί να εισαχθεί ενώπιον των δικαστηρίων ή οποιωνδήποτε άλλων αρμοδίων αρχών του Συμβαλλόμενου Κράτους στο οποίο βρίσκεται το πολιτιστικό αγαθό, καθώς και ενώπιον των δικαστηρίων ή άλλων αρμοδίων αρχών, που έχουν δικαιοδοσία, σύμφωνα με τους κανόνες που ισχύουν στα Συμβαλλόμενα Κράτη.

(2) Τα μέρη μπορούν να συμφωνήσουν την υποβολή της μεταξύ τους διαφοράς είτε σε δικαστήριο, είτε σε άλλη αρμόδια αρχή, ή σε διαιτησία.

(3) Η λήψη προσωρινών ή ασφαλιστικών μέτρων, που προβλέπονται από το δίκαιο του Συμβαλλόμενου Κράτους στο οποίο βρίσκεται το αγαθό, είναι δυνατή ακόμη και στην περίπτωση που το αίτημα απόδοσης ή επιστροφής του αγαθού έχει εισαχθεί ενώπιον των δικαστηρίων ή άλλων αρμοδίων αρχών άλλου Συμβαλλόμενου Κράτους.

Άρθρο 9

(1) Η παρούσα Σύμβαση δεν εμποδίζει ένα Συμβαλλόμενο Κράτος να εφαρμόσει ευνοϊκότερους κανόνες για την απόδοση ή επιστροφή κλαπέντων ή παρανόμως εξαχθέντων πολιτιστικών αγαθών, από εκείνους που προβλέπει η παρούσα Σύμβαση.

(2) Το παρόν άρθρο δεν πρέπει να ερμηνεύεται ότι δημιουργεί υποχρέωση αναγνώρισης, ή εκτέλεσης απόφασης δικαστηρίου, ή κάθε άλλης αρμόδιας αρχής άλλου Συμβαλλόμενου Κράτους, η οποία δεν εφαρμόζει τις διατάξεις της παρούσας Σύμβασης.

Άρθρο 10

(1) Οι διατάξεις του Κεφαλαίου II δεν εφαρμόζονται παρά μόνο στην περίπτωση που ένα πολιτιστικό αγαθό έχει κλαπεί μετά τη θέση σε ισχύ της παρούσας Σύμβασης στο Κράτος όπου εγείρεται το αίτημα, εφόσον:

(α) το αγαθό έχει κλαπεί από το έδαφος Συμβαλλόμενου Κράτους μετά τη θέση σε ισχύ της παρούσας Σύμβασης στο Κράτος αυτό.

(β) το αγαθό βρίσκεται σε Συμβαλλόμενο Κράτος μετά

τη θέση σε ισχύ της παρούσας Σύμβασης στο Κράτος αυτό.

(2) Οι διατάξεις του Κεφαλαίου III εφαρμόζονται μόνο στην περίπτωση που ένα πολιτιστικό αγαθό έχει εξαχθεί παράνομα μετά τη θέση σε ισχύ της παρούσας Σύμβασης, τόσο στο αιτούν Κράτος, όσο και στο Κράτος, στο οποίο υποβάλλεται το αίτημα.

(3) Η παρούσα Σύμβαση δεν νομιμοποιεί με κανένα τρόπο οποιαδήποτε παράνομη συναλλαγή που έλαβε χώρα πριν από τη θέση της σε ισχύ, ή που εξαιρείται από την εφαρμογή της κατά τις παραγράφους (1) και (2) του παρόντος άρθρου, ούτε περιορίζει το δικαίωμα ενός Κράτους, ή άλλου προσώπου, να ασκήσει αγωγή προβλεπόμενη εκτός του πλαισίου της παρούσας Σύμβασης, για την απόδοση ή επιστροφή πολιτιστικού αγαθού, που έχει κλαπεί ή εξαχθεί παράνομα, πριν από τη θέση της σε ισχύ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ V-ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 11

(1) Η παρούσα Σύμβαση είναι ανοιχτή προς υπογραφή κατά την καταληκτήρια (τελική) συνεδρίαση της Διπλωματικής Διάσκεψης για την υιοθέτηση της Σύμβασης UNIDROIT για τη Διεθνή Επιστροφή Κλαπέντων ή Παρανόμως Εξαχθέντων Πολιτιστικών Αγαθών και θα παραμείνει ανοιχτή για υπογραφή από όλα τα Κράτη, στη Ρώμη, μέχρι τις 30 Ιουνίου 1996.

(2) Η παρούσα Σύμβαση υπόκειται σε κύρωση, αποδοχή ή έγκριση από τα Κράτη που την υπέγραψαν.

(3) Η παρούσα Σύμβαση είναι ανοιχτή για προσχώρηση από όλα τα Κράτη που δεν την έχουν υπογράψει, από την ημερομηνία κατά την οποία θα είναι ανοιχτή για υπογραφή.

(4) Η επικύρωση, η αποδοχή, η έγκριση, ή η προσχώρηση, προϋποθέτουν την κατάθεση ενός επίσημου εγγράφου για το σκοπό αυτό στον θεματοφύλακα.

Άρθρο 12

(1) Η παρούσα Σύμβαση τίθεται σε ισχύ την πρώτη ημέρα του έκτου μήνα, που ακολουθεί την ημερομηνία κατάθεσης του πέμπτου εγγράφου κύρωσης, αποδοχής, έγκρισης, ή προσχώρησης.

(2) Ως προς κάθε Κράτος που κυρώνει, αποδέχεται, εγκρίνει, ή προσχωρεί, στην παρούσα Σύμβαση, μετά την κατάθεση του πέμπτου εγγράφου κύρωσης, αποδοχής, έγκρισης, ή προσχώρησης, η παρούσα Σύμβαση τίθεται σε ισχύ, την πρώτη ημέρα του έκτου μήνα που ακολουθεί την ημερομηνία κατάθεσης του εγγράφου κύρωσης, αποδοχής, έγκρισης, ή προσχώρησής του.

Άρθρο 13

(1) Η παρούσα Σύμβαση δεν θίγει οποιαδήποτε διεθνή σύμβαση, η οποία δεσμεύει νομικά ένα Συμβαλλόμενο Κράτος και περιέχει διατάξεις σχετικές με θέματα που ρυθμίζει η παρούσα Σύμβαση, εκτός εάν γίνει δήλωση περί του αντιθέτου από τα Κράτη που δεσμεύονται από μια τέτοια σύμβαση.

(2) Κάθε Συμβαλλόμενο Κράτος δύναται να συνάψει συμφωνίες με ένα ή περισσότερα συμβαλλόμενα Κράτη, προκειμένου να προωθήσει την εφαρμογή της παρούσας Σύμβασης στις αμοιβαίες σχέσεις τους. Τα Κράτη που έχουν συνάψει τέτοιες συμφωνίες οφείλουν να διαβιβάσουν αντίγραφο τους στο θεματοφύλακα.

(3) Στις μεταξύ τους σχέσεις, τα Συμβαλλόμενα Κράτη

που είναι μέλη οργανισμών οικονομικής ενοποίησης ή περιφερειακών οργάνων, δύνανται να δηλώσουν ότι θα εφαρμόζουν τους εσωτερικούς κανόνες των εν λόγω οργανισμών ή οργάνων και ότι συνεπώς, δεν θα εφαρμόζουν στις σχέσεις αυτές τις διατάξεις της παρούσας Σύμβασης, το πεδίο εφαρμογής των οποίων συμπίπτει με εκείνο των παραπάνω κανόνων.

Άρθρο 14

(1) Εφόσον ένα Συμβαλλόμενο Κράτος περιλαμβάνει δύο ή περισσότερες εδαφικές ενότητες, ανεξάρτητα από το εάν αυτές διαθέτουν ή όχι διαφορετικά συστήματα εφαρμοστέου δικαίου, ως προς τα ζητήματα που ρυθμίζει η παρούσα Σύμβαση, το Κράτος αυτό δύναται, κατά το χρόνο υπογραφής ή κατάθεσης του εγγράφου κυρώσεως, αποδοχής, έγκρισης ή προσχώρησης, να δηλώσει ότι η παρούσα Σύμβαση θα εφαρμόζεται σε όλες τις εδαφικές του ενότητες, είτε μόνο σε μία, είτε σε περισσότερες από αυτές και μπορεί να αντικαταστήσει την εν λόγω δήλωση με άλλη, ανά πάσα στιγμή.

(2) Οι παραπάνω δηλώσεις πρέπει να γνωστοποιούνται στο θεματοφύλακα και να καθορίζουν ρητά τις εδαφικές ενότητες, στις οποίες θα εφαρμόζεται η Σύμβαση.

(3) Εάν, δυνάμει δηλώσεως σύμφωνα με το παρόν άρθρο, η παρούσα Σύμβαση εφαρμόζεται σε μια ή περισσότερες, αλλά όχι σε όλες τις εδαφικές ενότητες ενός Συμβαλλόμενου Κράτους, η αναφορά:

α) στο έδαφος Συμβαλλόμενου Κράτους, στο Άρθρο 1, νοείται ως αναφορά στο έδαφος μιας εδαφικής ενότητας του Κράτους αυτού.

β) σε δικαστήριο ή άλλη αρμόδια αρχή του Συμβαλλόμενου Κράτους ή του Κράτους, όπου ασκείται η αξίωση, νοείται ως αναφορά σε δικαστήριο ή άλλη αρμόδια αρχή μιας εδαφικής ενότητας του εν λόγω Κράτους.

γ) στο Συμβαλλόμενο Κράτος, όπου βρίσκεται το πολιτιστικό αγαθό, κατά το Άρθρο 8 παρ. 1, νοείται ως αναφορά στην εδαφική ενότητα του Κράτους εκείνου, όπου βρίσκεται το αγαθό.

δ) στο δίκαιο του Συμβαλλόμενου Κράτους, όπου βρίσκεται το πολιτιστικό αγαθό, κατά το Άρθρο 8 παρ. 3, νοείται ως αναφορά στο δίκαιο της εδαφικής ενότητας του Κράτους εκείνου, στο οποίο βρίσκεται το αγαθό και,

ε) σε Συμβαλλόμενο Κράτος, κατά το άρθρο 9, νοείται ως αναφορά σε εδαφική περιοχή του εν λόγω Κράτους.

(4) Εάν ένα Συμβαλλόμενο Κράτος δεν προβεί σε δήλωση, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου, η παρούσα Σύμβαση εφαρμόζεται σε όλες τις εδαφικές ενότητες του εν λόγω Κράτους.

Άρθρο 15

(1) Τυχόν δηλώσεις που έγιναν κατά το χρόνο υπογραφής της παρούσας Σύμβασης, υπόκεινται σε επιβεβαίωση κατά την κύρωση, αποδοχή ή έγκρισή της.

(2) Οι δηλώσεις και η επιβεβαίωση των δηλώσεων πρέπει να γίνονται εγγράφως και να γνωστοποιούνται επισήμως στο θεματοφύλακα.

(3) Οι δηλώσεις αποκτούν ισχύ, κατά την ημερομηνία θέσης σε ισχύ της παρούσας Σύμβασης στο δηλούν Κράτος. Εν τούτοις, δηλώσεις οι οποίες γνωστοποιούνται επισήμως στον θεματοφύλακα μετά την παραπάνω ημερομηνία, τίθενται σε ισχύ την πρώτη ημέρα του έκτου μήνα από την ημερομηνία κατάθεσής τους στον θεματοφύλακα.

(4) Κάθε Κράτος που προβαίνει σε δήλωση, σύμφωνα με την παρούσα Σύμβαση, δύναται να την ανακαλέσει, ανά πάσα στιγμή, με επίσημη γνωστοποίηση, που απευθύνεται στον θεματοφύλακα. Η ανάκληση αυτή θα τίθεται σε ισχύ την πρώτη ημέρα του έκτου μήνα από την ημερομηνία κατάθεσης της γνωστοποίησης στον θεματοφύλακα.

Άρθρο 16

(1) Κάθε Συμβαλλόμενο Κράτος οφείλει, κατά το χρόνο της υπογραφής, κύρωσης, αποδοχής ή προσχώρησης, να δηλώσει ότι αιτήματα εγειρόμενα από ένα Κράτος-Μέλος κατά το Άρθρο 8 για την απόδοση ή την επιστροφή πολιτιστικών αγαθών, υποβάλλονται σε αυτό, σύμφωνα με μία ή περισσότερες από τις παρακάτω διαδικασίες:

(α) απευθείας ενώπιον των δικαστηρίων ή άλλων αρμοδίων αρχών του δηλούντος Κράτους.

(β) μέσω αρχής ή αρχών που ορίζονται από το εν λόγω Κράτος ως αρμόδιες να παραλαμβάνουν τέτοια αιτήματα και να τα προωθούν στα δικαστήρια ή άλλες αρμόδιες αρχές αυτού του Κράτους.

(γ) μέσω της διπλωματικής ή προξενικής οδού.

(2) Κάθε Συμβαλλόμενο Κράτος δύναται επίσης να ορίσει δικαστήρια ή άλλες αρχές αρμόδιες να διατάσσουν την απόδοση ή την επιστροφή πολιτιστικών αγαθών, σύμφωνα με τις διατάξεις των Κεφαλαίων II και III.

(3) Δήλωση που έγινε σύμφωνα με τις παραγράφους 1 και 2 του παρόντος άρθρου δύναται να τροποποιηθεί, ανά πάσα στιγμή, με νέα δήλωση.

(4) Οι διατάξεις των παραγράφων 1 και 3 του παρόντος άρθρου δεν θίγουν διατάξεις τυχόν υφιστάμενων διμερών ή πολυμερών συμφωνιών περί δικαστικής αρωγής μεταξύ των Συμβαλλομένων Κρατών, που αφορούν σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις.

Άρθρο 17

Κάθε Συμβαλλόμενο Κράτος οφείλει, το αργότερο εντός έξι μηνών από την ημερομηνία κατάθεσης του εγγράφου κύρωσης, αποδοχής, έγκρισης ή προσχώρησης, να παράσχει στο θεματοφύλακα εγγράφως, πληροφορίες σε μια από τις επίσημες γλώσσες της Σύμβασης, σχετικά με τη νομοθεσία του που ρυθμίζει την εξαγωγή των πολιτιστικών του αγαθών. Οι πληροφορίες αυτές θα ενημερώνονται δεόντως από καιρού εις καιρόν.

Άρθρο 18

Δεν επιτρέπονται άλλες επιφυλάξεις, εκτός από εκείνες που ρητά επιτρέπει η παρούσα Σύμβαση.

Άρθρο 19

(1) Η παρούσα Σύμβαση μπορεί να καταγγελθεί από ένα Κράτος-μέλος ανά πάσα στιγμή, μετά την ημερομηνία της θέσης της σε ισχύ ως προς το εν λόγω Κράτος, με την κατάθεση στο θεματοφύλακα εγγράφου προς το σκοπό αυτό.

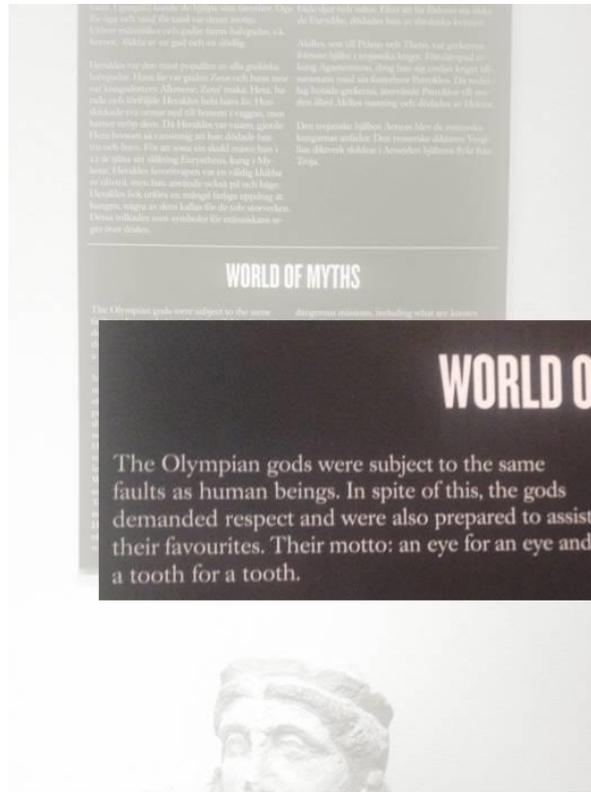
(2) Η καταγγελία τίθεται σε ισχύ την πρώτη ημέρα του έκτου μήνα που ακολουθεί την κατάθεση του εγγράφου καταγγελίας στο θεματοφύλακα. Σε περίπτωση που στο έγγραφο της καταγγελίας ορίζεται μεγαλύτερο χρονικό διάστημα για την θέση της σε ισχύ, η καταγγελία θα ισχύει από τη λήξη της μεγαλύτερης αυτής χρονικής περιόδου που έχει ως αφετηρία την κατάθεσή της στο θεματοφύλακα.

Σύνταγμα Ελληνικού Κράτους		Σύνταγμα Κρητικής Πολιτείας 1899	
Δεν υπάρχει συνταγματική πρόβλεψη για την προστασία των αρχαιοτήτων ως το Σύνταγμα του 1975.		Προβλέπει ρητά ότι ειδικός νόμος θα ρυθμίζει τα ζητήματα περί ιδιοκτησίας των αρχαιολογικών θησαυρών (άρθ.19).	
Νομοθεσία Ελληνικού Κράτους (ν. ΒΧΜΣΤ'/1899)		Νομοθεσία Κρητικής Πολιτείας (ν. 24/1899)	
Ανασκαφές	Υπάρχει δυνατότητα διεξαγωγής ανασκαφών από ιδιώτες κατόπιν σχετικής άδειας (άρθ.15,16).	Οι ανασκαφές πραγματοποιούνται μόνο από το Δημόσιο και άλλους φορείς, ποτέ από ιδιώτες (άρθ. 10).	
Εξαγωγή αρχαιοτήτων	Υπάρχει δυνατότητα εξαγωγής αρχαιοτήτων υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις (άρθ.22).	Απόλυτη απαγόρευση εξαγωγής αρχαιοτήτων (άρθ. 18§1) έως την τροποποίηση του 1903 (ν. 481/1903).	
Χρονολογικό πλαίσιο προστασίας	Προστασία των αρχαιοτήτων ως το τέλος του μεσαιωνικού ελληνισμού (το 1453) (άρθ.1).	Προστασία των αρχαιοτήτων ως την κατάληψη της Κρήτης από τους Ενετούς (το 1211) (άρθ. 2§1). Προστασία των νεότερων μνημείων (από την κατάληψη της Κρήτης από τους Ενετούς μέχρι την απελευθέρωση της) κατόπιν ειδικής απόφασης (άρθ. 2§2).	
Αντικείμενο προστασίας	Προστασία των αντικειμένων της Αρχιτεκτονικής, Γλυπτικής, Γραφικής και κάθε άλλης τέχνης (άρθ.3).	Προστασία επιπλέον των ανθρωπολογικών καταλοίπων και οστών γενικότερα, καθώς και των παλαιοντολογικών ευρημάτων (άρθ. 2§3).	
Ιδιωτικές Συλλογές	Πρόβλεψη για κατάρτιση ιδιωτικών συλλογών (άρθ. 27).	Καμία σχετική ρύθμιση.	
Αναπαραγωγή και δημοσίευση	Η αποτύπωση των επιγραφών και η σχεδιαγράφιση ή φωτογράφιση των γλυπτών και των λοιπών έργων απαιτεί έγγραφη άδεια του αρμοδίου εφόρου (άρθ. 4, Διάταγμα «Περί των Μουσείων και της Ακροπόλεως» 25/11/1885).	Απεικόνιση, αποτύπωση, αναπαραγωγή και δημοσίευση αρχαιοτήτων στα Μουσεία είναι ελεύθερες καταρχήν (εισάγεται μια εξαίρεση, άρθ. 22).	

1:

μ

μ

2: μ μ

Medelhavsmuseet

μ (.)

3:

«

» (

2005, 40, .6)

4: μ « » (Betts & Ward 1993, 15,19,29,25,33,37)

5: μ (μ « » 1999, . . 59,14, 3,36,8,9,10)

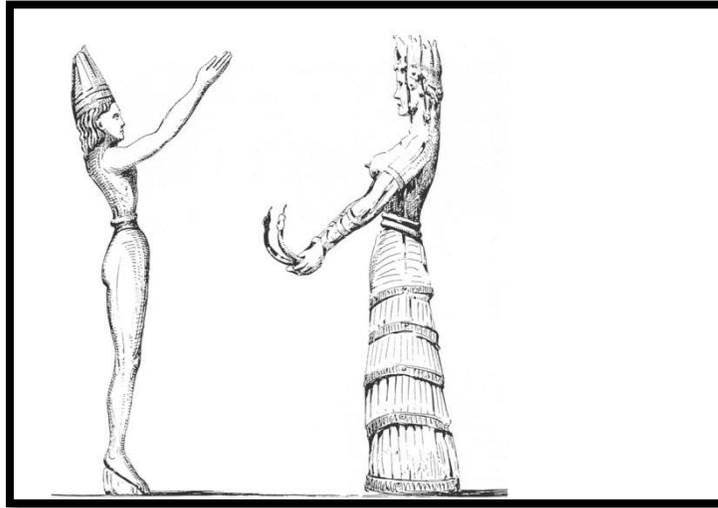
6: « »
(<http://www.mfa.org/collections/object/statuette-of-a-snake-goddess-150499>, [

28/2/2018])

7: « Seattle » (<https://www.rom.on.ca/en/blog/the-rom-minoan-goddess-the-suspect-sisters-and-brothers>, [

28/2/2018])

8: « Seattle» - A. Evans - μ μ « Guilliéron (Lapatin 2000a, fig. 4) »

9: A. Evans Ashmolean Museum
 (<https://www.rom.on.ca/en/blog/the-rom-minoan-goddess-the-suspect-sisters-and-brothers>, [28/2/2018])

10: «Our Lady of the Sports».
(<https://www.rom.on.ca/en/node/9405>, [

Royal Ontario Museum
28/2/2018])

11: (; « »,
(http://www.britishmuseum.org/research/collection_online/collection_object_details/collection_image_gallery.aspx?assetId=15992001&objectId=461963&partId=1, [28/2/2018])

